

Augusto Cury

**Importanța gândirii,
a creativității și a viselor**

COPII STRĂLUCIȚI, ELEVI FASCINANȚI

Dedicatie

Eu,

Ți dedic această carte (lui)

Doresc

*să nu-ți fie teamă de viață;
să-ți fie teamă de netrăirea ei.
Nu există cer fără furtună, nici
drumuri fără accidente.*

*Numai acela e demn de podium,
care-și folosește înfrângerile,
ca să ajungă pe el.*

*Numai acela e demn de înțelepciune,
care-și folosește lacrimile
ca s-o hrănească.*

*Cei slabi folosesc forța;
cei puternici, inteligența.*

*Fi un visător, dar unește-ți visele
cu disciplina, căci visele fără disci-
plină produc oameni frustrați.*

*Dezbate idei.
Luptă pentru
ceea ce iubești.*

MOTIVELE CARE M-AU FĂCUT SĂ SCRIU ACEASTĂ CARTE

„Nu sunt de acord! Protestez! Eu văd viața altfel! Vom construi o lume diferită!” Frazе ca аcesteа аu fоst rostite întotdeauna de tineretul lumii, în diferite etape ale istoriei. Acum vremurile sunt altele. Tineretul а tăcut, s-a închis în el, și-a pierdut voința, visele, capacitatea de а discuta, încrederea în viață, speranța într-o lume mai bună.

Tinerii аu fоst întotdeauna contestatari, întotdeauna și-au manifestat dezacordul față de greșelile adulților, întotdeauna аu luptat, într-un mod pozitiv, pentru idealurile lor. Astăzi, аcest lucru е rar! Mulți dintre ei adoră sistemul social creat de adulți – sistem care-i transformă în simpli consumatori, care le sufocă identitatea și proiectele.

Este generația care vrea totul imediat, de-a gata, fără să fie nevoie să producă nimic, fără să trebuiască să lupte, ca să cucerească. Este generația care nu știe să alieze disciplina cu visele, care caută să folosească procedee „magice”, pentru а-și rezolva eșecurile, căreia îi este greu să gândească înainte de а reacționa.

Sunt mulți tineri lipsiți de protecție emoțională. Unii fac o dramă din felul în care arată o anumită parte a corpului, pe care o resping; alții sunt demobilizați de faptul că hainele nu le vin bine, iar alții eșuează din cauza respingerilor sau a geloziei, din teama de a pierde, din timiditate, din teama de testele școlare, din cauza decepțiilor și a crizelor care apar în relația cu iubita sau iubitul.

În cartea *Părinți străluciți, profesori fascinanți**, publicată în zeci de țări, le-am vorbit părinților, profesorilor, psihologilor și medicilor despre lumea tinerilor. M-am bucurat foarte mult aflând că a fost adoptată de sute, poate chiar mii de școli din diferite țări.

Acum, prin cartea *Copii străluciți, elevi fascinanți*, a venit rândul să le vorbesc nu numai adulților, ci mai ales pre-adolescenților, adolescenților și tinerilor studenți despre mintea lor, despre conflictele și provocările lor. Această carte diferă de cea anterioară și, datorită gustului tinerilor pentru aventură, a fost scrisă ca un roman.

Alcătuirea acestei cărți a fost influențată de ideile unor gânditori, precum Freud, Jung, Piaget, Vigotsky, Platon, Socrate, Augustin, Paulo Freire și alții. Poate că unele texte vă vor face să plângeți, altele vă vor încânta, iar altele vă vor face să călătoriți. De fapt, eu am scris-o pentru tinerii între nouă și nouăzeci de ani.

* publicată de Editura For You

Veți fi surprinși când vă veți da seama că copiii străluciți și elevii fascinanți nu sunt aceia care se poartă întotdeauna frumos, care nu greșesc, care nu plâng și nu se poticnesc niciodată. Ci aceia care învață să-și dezvolte conștiința critică, să-și hotărască drumul pe care-l au de străbătut, să-și prelucreze greșelile, să construiască toleranța, să-și recunoască conflictele. Sunt cei care plâng atunci când e nevoie. Și de ce nu? Sunt cei care-și construiesc visuri mari și luptă pentru concretizarea lor. Și, mai presus de orice, sunt cei care-și dau o nouă șansă, lor și celorlalți, atunci când dau greș.

Veți cunoaște povestea unor tineri și a unor adulți pe care viața i-a rănit, care au fost respinși de societate, discreditați, sfâșiați de conflicte, dar care au reușit să găsească forță în fragilitate și demnitate în suferință. Și cine e nu e nevoit să traverseze văile frustrării și ale dificultăților? Valoarea unei ființe umane nu constă în laudele primite, în coroana copacilor, ci în rădăcinile îngropate în solul personalității sale și pe care nu le poate vedea nimeni.

Un jurnalist mi-a spus, odată, când mi-a luat un interviu, că eu am fost autorul brazilian cel mai citit în Brazilia în 2005, cu peste un milion două sute de mii de cărți vândute în anul acela.

Nu înțeleg de ce am atâția cititori; nu merit succesul acesta. Nu am o echipă de marketing, nici un asistent de presă și locuiesc într-o pădure. După părerea mea, cultul celebrității reprezintă o imaturitate a inte-

ligenței, căci fiecare ființă umană, intelectual sau incult, evreu sau arab, scriitor sau cititor, e o stea unică pe scena vieții.

Dumneavoastră sunteți, fiecare în parte, o stea!

Rădăcinile mele, așa cum am spus, nu stau în succesul meu, ci în dificultățile, lacrimile, nopțile de insomnie, pierderile, frustrările și nenumăratele îndoieli pe care le-am trăit ca să dezvolt, de-a lungul a peste douăzeci de ani, teoria inteligenței multifocale. Ea studiază frontieră supremă a cunoașterii, lumea în care se naște însăși cunoașterea, unde se construiesc gândurile.

Nu-mi face prea mare plăcere să dau interviuri, căci nu sunt o celebritate – și nici nu voi fi vreodată. Sunt doar un psihiatru, un simplu gânditor și un cercetător al inteligenței, care caută febril să înțeleagă teatrul complex al minții umane.

Mă întreb adesea: cum reușim să intrăm în memorie într-o miime de secundă și să găsim adresele verbelor, prunumelor și substantivelor care alcătuiesc lanțurile de gânduri? În procesul de producere a unui gând, fiecare ființă umană realizează o activitate mult mai complexă decât aceea de a intra în orașul Lisabona sau Porto, legată la ochi – și a găsi o anumită persoană, fără să-i știe adresa. Cum e posibil acest lucru? Dar asta se întâmplă în mintea noastră.

Cel care cercetează modul în care construim gândurile nu mai e niciodată același, căci se eliberează de superficialitatea intelectuală. Începe să-și dea seama că

B.C.U. „M. EMINESCU” IAȘI

bogații, săracii, adulții, copiii, intelectualii și analfabeții sunt mai complecși decât ne imaginăm. Știm foarte puțin despre ceea ce suntem. Ceea ce știm e o picătură dintr-un ocean inepuizabil de cunoaștere.

Nu sunt un înțelept, doar caut înțelepciunea. Visul meu e ca toți cititorii – tineri și adulți – să caute înțelepciunea și să învețe să scrie capitolele cele mai importante ale poveștii lor din momentele cele mai grele din viața lor. După părerea mea, înțelepciunea moare într-o lume logică, consumistă și imediatistă. De aceea societățile moderne se transformă într-o industrie de oameni stresați și agitați.

Vreau să arăt, în special tinerilor, că sunt perioade în care totul ne merge bine în viață, în care primim sprijin și laude. Dar sunt și perioade în care dăm greș, în care ne simțim frustrați și distruși și în care suntem criticați – pe drept sau pe nedrept.

Sunt unii oameni care nu ne vor lăuda niciodată, cu toată munca excelentă pe care am face-o, cu toate că ar trebui, cel puțin, să ne respecte. Dar dacă nu suntem respectați, ce ar trebui să facem? Să răspundem cu agresivitate? În nici un caz! Vom vedea că cei fragili folosesc violența, iar cei puternici, ideile.

Trebuie să-i respectăm pe aceștia și să gândim ca filozoful Nietzsche: „Ceea ce nu mă omoară, mă face mai puternic.” În viziunea mea, ideile sunt semințe și cea mai mare favoare care i se poate face unei semințe este s-o îngropi ...

Orice ființă umană are un potențial intelectual imens, care așteaptă să fie explorat – inclusiv elevii care iau note mici la școală. Ca să explorăm acest potențial, trebuie să urmăm un set de principii:

– În primul rând, trebuie să învățăm să dezbatem cunoștințele și să exprimăm, fără teamă, ceea ce gândim și simțim. Trebuie să dezbatem ideile altora, dar în nici un caz să nu le agresăm sau să le tratăm cu lipsă de respect, căci nu suntem stăpânii adevărului, nu suntem zei. Conform teoriei Inteligenței multifocale, din punct de vedere filozofic, adevărul este un țel ce nu poate fi atins.

La fiecare zece ani, multe dintre adevărurile științifice sunt discreditate, devenind lipsite de valoare. Cunoștințele se produc într-un proces fără sfârșit. Cunoștințe care azi sunt considerate absurde, mâine pot fi supra-apreciate. Acest lucru s-a întâmplat mereu în istoria științei și culturii. De aceea, democrația ideilor e o necesitate inevitabilă. Nu se poate să trăim în libertate, fără a-i respecta pe cei ce gândesc într-un mod diferit de al nostru.

– În al doilea rând, trebuie să avem în minte faptul că măreția ființei umane stă în smerenia sa, în înțelegerea limitelor sale și în capacitatea de a se face mic.

– În al treilea rând, trebuie să explorăm cu curaj drumuri noi. Așa cum a afirmat, cu înțelepciune, Alexandre Graham Bell, inventatorul telefonului: „Dacă mergem numai pe drumuri bătătorite, nu ajungem decât acolo unde ceilalți au ajuns deja.”

– În al patrulea rând, trebuie să știm că artă de a gândi în filozofie începe atunci când începem să ne îndoim și să criticăm. Trebuie să învățăm să ne îndoim de falsele noastre adevăruri și să criticăm promisiunile politice, presa, învățământul din sălile de clasă, cărțile – inclusiv cărțile și ideile mele.

Analizați liber tot ceea ce vi se spune și absorbiți ceea ce considerați util. În felul acesta, nu veți fi sclavi, ci propriii voștri lideri, adevărați gânditori care vor transforma lumea – cel puțin lumea voastră.

Ființa umană își dobândește structura în focul îndoielii și al criticii.

Cartea această începe cu un profesor din Beslan, o școală din Rusia care a fost masacrată de un atac terorist. În adâncul lui s-au produs suferințe indescifrabile. În această ficțiune, am folosit drama reală din Beslan, pentru ca lacrimile părinților, ale profesorilor și ale elevilor din acea școală să devină un memorial de neuitat.

După părerea mea, profesorii (inclusiv pedagogii și psihologii școlari) sunt sacerdoți ai inteligenței – fiind, prin urmare, specialiștii cei mai importanți din societate, iar școala, locul ei cel mai sfânt.

În cartea aceasta, un profesor din școala din Beslan, care a rămas cu o adâncă depresie și n-a mai vrut să intre niciodată într-o sală de clasă, din cauza atacului terorist la care a fost martor, a reușit să-i dea situației o întorsătură pozitivă. A depășit problema care-l consuma, a început să-și revoluționeze viața și apoi a scos din amorteală

alte școli, din alte părți ale lumii. A devenit specialist în a-și provoca elevii și a-i face să gândească.

Socrate, strălucitul profesor grec, le stârnea inteligența discipolilor, prin capacitatea lui fabuloasă de a pune întrebări și de a se îndoi – și astfel, a format, într-un mod spectaculos, un grup de tineri cu mintea liberă, care au învățat să iubească dezbateră de idei și care, în cele din urmă, au influențat omenirea; între aceștia se evidențiază Platon. Profesorii care apar în această carte vor folosi principiile lui Socrate, în contextul sălii de clasă, pentru a deschide mintea elevilor lor.

Pregătiți-vă să fiți provocați și contaminați de profesorul Romanov. E incendiar, agitator și super-inteligent. E în stare să-i trezească pe elevii desprinși de lumea reală și să-i transforme în visători. E în stare să-i contamineze pe elevii timizi, transformându-i în elevi îndrăzneți și curajoși. E în stare și să-i stârnească pe profesorii demobilizați și să-i transforme în vânzători de vise care-și întorc școala cu susul în dos.

Sper ca această carte să vă ajute să trăiți o mare aventură, să călătoriți prin lumea ficțiunii și să întâlniți un personaj deosebit de important, aflat printre rândurile acestei povestiri: tu însuși!

Augusto Cury

Partea A

1.

Copiii buni cunosc
prefața poveștii
părinților lor,
copiii străluciți
cunosc capitolele
cele mai importante
ale vieții lor.

O școală în criză

Era o școală poreclită Școala coșmarurilor. A lucra și a învăța în școala aceea era un adevărat martiriu. Elevii erau tot timpul agitați, nu se respectau și se agresau frecvent. În semestrul anterior, un elev îl lăsase pe un altul paraplegic, trăgând în el.

Mulți profesori erau anxioși, deprimați și înfricoșați, din pricina climatului în care se trăia în școala aceea. Elevii se simțeau înstrăinați, agitați și iritați. Pentru mulți dintre ei, ultimul loc în care voiau să se aplece era sala de clasă. Rareori era cineva interesat să învețe. A studia, a asimila cunoștințele și a da teste era ceva cu adevărat insuportabil.

Conflictele erau atât de grave, că era nevoie să fie chemată poliția, în fiecare zi. Școala a încetat să mai fie o oază de pace și a devenit o oază de frică. Nimic nu părea să schimbe haosul care domnea în școala aceea.

Într-o zi, un profesor de fizică, ce le dăduse note proaste la trei elevi, a fost amenințat cu moartea. Temându-se pentru viața lui, a părăsit școala. A fost al zecelea profesor care a renunțat să mai lucreze în școală, în anul acela.

A fost angajat un alt profesor de fizică. Se numea Romanov, avea doar 1,55 m înălțime, era subțirel, slab și aparent timid. Văzându-l, unii elevi, zâmbind sarcastic, se gândeau: „Săracul! Țsta nu rezistă nici o săptămână. Dacă celălalt profesor, care avea 1,90 m și era vânjos, n-a suportat amenințarea, ăsta va fi ușor de stăpânit.”

În prima zi în care Romanov a ținut ore, s-a petrecut un incident grav. Un elev agresiv și autoritar, poreclit Uriașul, a pus coșul de gunoi din clasă lângă ușă pentru ca profesorul să se împiedice. Romanov a intrat vioi, dornic să se prezinte și nici nu s-a uitat spre podea. Profesorul cel mărunțel nu trăise niciodată o cădere atât de spectaculoasă. Aproape că și-a rupt un picior.

Clasa nu s-a abținut să nu râdă, deși unora le era milă de el. Romanov s-a ridicat senin, și-a scuturat pantalonii de praf și apoi s-a uitat fix la fețele tuturor elevilor. N-a rostit nici măcar o singură vorbă, cufundându-se într-o tăcere adâncă. La început nu s-a liniștit nimeni. Minutele treceau și asistența a început să se simtă stânjenită.

Tăcerea profesorului cel nou a pătruns încet încet în mintea elevilor și i-a neliniștit. Niciodată nu asistaseră la o reacție ca aceea. Se așteptau ca profesorul să se supere și să le tragă o săpuneală, dar au fost inundați de o tăcere izbitoare și tulburătoare. După cincisprezece minute, încă mai tăceau cu toții.

Lecția cea mare

După ce elevii s-au liniștit, Romanov a făcut ceva ce i-a șocat: a scos niște strigăte de neînțeles, care i-a speriat pe toți. După acest șoc, a început să facă diferite mișcări cu mâinile, ca și cum ar fi fost un specialist în arte marțiale. Privirile elevilor nu reușeau să țină pasul cu mișcările lui. Deodată, profesorul făcu o tumbă prin

aer. Elevilor, uluiți, nu le venea să-și creadă ochilor; spațiul era atât de strâmt, pentru o mișcare atât de fantastică. Totul părea un film.

În cele din urmă, au înțeles că se aflau în fața unui mare maestru de karate, un magnific purtător al centurii negre. Romanov câștigase deja nenumărate medalii, în diverse competiții. Antrenase diferite persoane pentru a lupta și a se auto-domina, era viteaz, curajos și admirat. Dar a părăsit totul, ca să devină profesor.

Iar ca profesor, voia să-și antreneze elevii să gândească în spiritul a două lumi: lumea în care se aflau (cea fizică) și lumea căreia îi aparțineau (cea psihică). După ce a lăsat asistența stupefiată de abilitățile lui, a strigat cu un glas puternic:

– Cine a pus còșul de gunoi lângă ușă, ca să mă împiedic?

Uriășul s-a făcut mic. Buzele au început să-i tremure. Nesiguranța l-a dat de gol. Apropiindu-se de el, profesorul l-a privit ferm în ochi și i-a spus:

– Puterea unei ființe umane nu stă în musculatură, ci în inteligența sa. Cei slabi întrebuițează forța, cei puternici întrebuițează inteligența. Ce fel de forță ai întrebuițat?

Uriășul n-a răspuns. Profesorul l-a întrebat care-i era numele. Tânărul a răspuns rapid. L-a mai întrebat dacă avea poreclă. Aflându-i porecla, profesorul a clătinat din cap și a pus o întrebare către toată clasa:

– Cel care-i agresează pe ceilalți e slab sau puternic?

Romanov îi învăța prin arta întrebării. Artă întrebării deschidea ferestrele minții elevilor și-i făcea să reflecteze asupra unei probleme, privind-o sub diferite unghiuri, dezvoltând zone nobile ale inteligenței. Voia ca ei să gândească într-un mod amplu și deschis. Contrar a ceea ce crezuseră întotdeauna, elevii au răspuns:

– Cel care agresează e slab!

– Atunci cei care provoacă războaie și acte de violență sunt slabi. Cel care întrebuințează agresivitatea și nu inteligența e fragil. – După aceea s-a întors către clasă și a adăugat:

– Cu toate acestea, pentru mine Uriașul nu e slab, e mai degrabă o mare ființă umană. Sunt sigur că are un potențial intelectual excelent. Trebuie doar să-l descopere.

Asistența a rămas paralizată în fața acestor cuvinte. Uimiți, se întrebau: „Cum a putut să laude un elev, de care toți profesorii caută să se mențină la distanță?” Și adresându-i-se Uriașului, i-a deschis mintea spunându-i:

– Tu m-ai necăjit, dar, după părerea mea, nu constitui o problemă și nici nu ești un inamic. Vreau să știi că nu ești doar încă un număr în clasa asta, ci o ființă umană specială. Dacă o să-mi permiți, mi-ar plăcea să te cunosc mai bine și să am ocazia să-ți fiu prieten. Apoi i-a întins mâna.

Profesorul cel mărunțel a devenit mare în lumea personalității elevului violent, pe care nu-l iubea și nici nu-l respecta nimeni.

Imaginea lui Romanov a fost arhivată în solul subconștientului Uriașului, în mod privilegiat.

Începând din ora aceea, Uriașului, care detesta fizica, a început să-i placă această disciplină. Cine-și iubește profesorul, iubește materia pe care o predă acesta. Cine nu-și iubește profesorul, cu greu îi va iubi ideile. Romanov credea în această teză.

Și alți elevi au fost emoționați de acest episod. Romanov nu avea numai o cunoaștere logică a fizicii, ci cunoștea teritoriul emoției, de aceea era un profesor fascinant – și asta și pentru că știa să rezolve conflicte ivite în sala de clasă. El a rupt ciclul agresivității, surprinzându-și și tratându-și agresorii cu amabilitate.

Școala Coșmarurilor a început să primească razele solare ale viselor – visul înțelepciunii, al generozității și al încrederii în viață. Durerea s-a transformat într-o elan de iubire, în mica și infinita lume a unei săli de clasă. Pentru Romanov, sala de clasă e o mică lume, pentru că spațiul fizic, deși e mic, este totuși infinit, căci conține ființe umane complexe și indescifrabile – adică, adevărate universuri ce așteaptă să fie explorate.

Atitudinile neobișnuite ale lui Romanov s-au răspândit prin toată școala. În cazul episodului cu Uriașul, nimeni nu credea că el tăcuse și se emoționase în clasă. El, care fusese chemat la secția de poliție și era liderul unui grup ce cuprindea zeci de elevi din alte clase și din alte școli.

La început, celorlalți profesori li s-a părut ciudat comportamentul lui Romanov. Unii credeau că delira, alții că voia să fie vedeta școlii, iar alții că era un erou care-și semna sentința de „moarte”.

I-au dezumflat cauciucurile de cinci ori și i-au zgâriat mașina de trei ori. Primea în fiecare săptămână telefoane anonime, de la elevi care-l amenințau. Aproape în fiecare zi scriau fraze agresive sau își băteau joc de el, făcând desene pe zidurile școlii. Unii elevi, care nu-l cunoșteau, îl detestau în mod gratuit. Pe teritoriul agresivității, sensibilitatea nu era acceptată.

Timpul trecea și, în ciuda tuturor accidentelor care se întâmplau, Romanov persevera și continua să incendieze școala cu mintea lui ascuțită. Impresionați, profesorii și elevii se întrebau: De unde vine profesorul acesta, cu un accent atât de greoi? Cum reușește să reacționeze inteligent, în situații în care nu poți decât să te apuce disperarea? De ce oare, cu cât e mai amenințat, cu atât provoacă mai mult, raționamentul elevilor? De ce vorbește despre vise? Asta nu e ceva depășit? Din ce motiv insistă să creeze o punte între disciplina pe care o predă și viața reală?

Profesorul de la școala din Beslan

Mai târziu, s-a aflat cine era Romanov. Directorul a dezvăluit adevărata sa identitate. El fusese recrutat special pentru a încerca să aplaneze problemele grave existente în Școala Coșmarurilor. Romanov fusese

profesor la școala din Beslan, în regiunea Caucaz, din Rusia. Școala aceea a suferit ceva ce nimeni nu-și putea imagina – un atac terorist, în septembrie 2004.

Profesori și elevi fuseseră luați ostatici. Au pătruns în cea mai adâncă vale a fricii. Au fost răniți și amenințați. Au suferit de foame și de sete și nu li se permitea nici măcar să-și facă necesitățile, ca de exemplu, să urineze, în locuri corespunzătoare. În cele din urmă, s-a produs tragedia.

Invadarea școlii de către poliție, în încercarea de a-i ajuta pe elevi, a făcut să explodeze violența teroriștilor. Au murit sute de copii și adolescenți. Tineri care se jucau, alergau, zâmbeau, în fine, care se aflau la începutul poveștii lor existențiale pline de emoții, au fost reduși la tăcere, au închis ochii. Omenirea s-a oprit. După această tragedie, școlile din lumea întreagă n-au mai fost niciodată aceleași.

Romanov a fost rănit în acest act terorist. I-a intrat un glonț în piciorul drept, dar a reușit să se vindece. A avut însă o rană care nu s-a închis niciodată: imaginile tinerilor nevinovați, mutilați fără milă de adulți. O specie care nu are grijă de cei mai mici nu are șanse de supraviețuire.

Unul dintre elevi, Pavlov, cel mai agitat și irascibil din clasa lui, i-a murit în brațe, iar ultimele lui cuvinte au fost: „Mulțumesc, domnule profesor, pentru că ați crezut în mine. Mulțumesc că m-ați făcut să văd că viața e un spectacol”. În momentul acela, inima a în-

cetat să-i pulseze, respirația i s-a oprit. Romanov sus-pina, incapabil să accepte. Strigând, spunea: „Uite ce le-am făcut copiilor noștri!”

Pentru că era foarte agitat și înstrăinat, tânărul Pavlov tulbura adesea atmosfera din clasă. În ciuda dezordinii pe care o provoca, profesorul Romanov îl lua întotdeauna pe după umeri și-i spunea: „Pun pariu că o să fii un om mare. Tu o să strălucești, într-o zi”. Lau-da pătrundea în încăperile cele mai întunecate ale personalității lui.

De fapt, a strălucit. Ultima lui frază era semn că-și deschisese ferestrele minții și reflecta asupra teatrului vieții. Pentru milioane de oameni, viața valorează foarte puțin. Pentru unii, un cont în bancă, pentru alții, o ideologie politică, dar pentru tânărul Pavlov și pentru Romanov, viața era un show fascinant, care n-ar trebui întrerupt niciodată, decât de factori inevitabili.

Deprimat, Romanov nu putea să accepte drama școlii din Beslan. Scenele la care asistase, cu teroriști așezați pe bombe, țipând la copii și la profesori, amenințând că-i va omori dacă nu se liniștesc, erau de neuitat. Însălmântați, își făceau nevoile unii în fața altora.

Dorind să separe regiunea Cecenia de restul Rusiei, i-au folosit pe copiii de la școala din Beslan ca formă de a exercita presiune asupra guvernului, punându-i în epicentrul unui conflict de care nu erau răspunzători și despre care nici nu știau de ce exista. Romanov

nu reușea să-și șteargă din minte, imaginea fiecăruia dintre elevii săi care murise.

Voia să părăsească sala de clasă, să uite tot ceea ce se întâmplase și să se dedice doar artelor marțiale, dar nu putea. Voia să găsească un sens pentru viața lui, în oricare parte a lumii unde tinerii erau fericiți, liberi și autori ai propriei lor istorii. Se gândea să se mute în locul acela, dar, cu cât citea mai mult despre comportamentul tineretului, cu atât era mai decepționat.

Încet încet, a înțeles că sistemul social al adulților a comis crime de neiertat împotriva tinerilor. A înțeles că există un terorism psihotic care ucide viața, dar și un terorism silențios în toate societățile moderne, care nu distruge corpul, dar care zdrobește bucuria de a trăi, creativitatea, inteligența critică și identitatea oamenilor.

Tineretul era zilnic bombardat cu publicitate ca să consume produse, nu idei. Acest bombardament îngrijora milioane de părinți și de profesori din toată lumea – în special pe Romanov. Sistemul „striga”, în clipurile publicitare de la televizor și în toate celelalte sectoare ale mass-media, că tinerii trebuiau să consume telefoane mobile, teniși, calculatoare, Ipod-uri, dar nu spuneau, nici măcar timid, că trebuia să-și dezvolte conștiința critică și arta de a gândi, pentru a fi liberi înlăuntrul lor.

Otrava consumismului creat de adulți era atât de puternică, încât tinerii nu contestau. Dimpotrivă, voiau s-o bea în doze tot mai mari. Dorind doar plăcerea imediată, tinerii își înăbușeau proiectele de viață. Nu

știau să dezbată idei, să filozofeze despre viață și să se gândească la misterele existenței. Nu reflectau asupra faptului că viața era frumoasă, dar scurtă. Pentru că e atât de scurtă, fiecare moment ar trebui trăit într-un mod solemn și înțelept. „Dar înțelepciunea era pe moarte”, observa Romanov.

În școala din Beslan, elevii au fost ostatici ai unor teroriști violenți, dar în societățile moderne tinerii erau ostatici ai unui sistem agresiv și controlator care distrugea capacitatea de a alege și valorile vieții. Niciodată n-au existat atâtea tineri întemnițați pe teritoriul emoțiilor lor.

Sala de clasă: un câmp de bătălie

Într-o noapte, când s-a trezit în zori, respirând greu, se aprinse o luminiță înlăuntrul lui Romanov. Simțea că nu putea fugi de sala de clasă. Nu-și putea îngropa trecutul. Trebuia să-și transforme trauma în îngrășământ pentru cultivarea celor mai frumoase flori ale vieții și inteligenței.

Hotărî că drama școlii din Beslan n-avea să fie uitată. Din dragoste pentru tineri și în memoria lui Pavlov și a tuturor celorlalți elevi dragi ai săi, a luat hotărârea de a se întoarce în sala de clasă și a o transforma în cel mai mare câmp de bătălie în favoarea vieții. Un câmp de bătălie care nu va forma soldați pentru un război, ci gânditori îndrăgostiți de existență și de omenire. Un câmp de bătălie în care elevii să nu învețe nu-

mai fizică, matematică și chimie, ci în care să învețe să lupte pentru drepturile lor, împotriva discriminării, a consumismului, a inegalităților sociale, a violenței și a tuturor formelor de terorism.

Romanov a părăsit competițiile de arte marțiale și s-a dedicat fizicii, și mai ales studiului și înțelegerii dezvoltării inteligenței. S-a evidențiat atât de mult, încât a ajuns să fie cunoscut pe plan internațional. Unde era o școală cu probleme grave, era chemat să provoace o revoluție în relațiile dintre profesori și elevi.

Și așa a ajuns, în cele din urmă, la Școala Coșmarurilor. Întrucât cunoștea unele fenomene ale procesului de construire a inteligenței, el îi solicita întotdeauna direcției școlilor, două lucruri.

În primul rând, solicita ca elevii să fie așezați în semicerc. Însiruirea elevilor unii în spatele altora genera timiditate, inhibarea raționamentului și blocarea dezbaterei de idei. În opinia lui Romanov, așezarea oamenilor unul în spatele celuilalt putea contribui la disciplina militară, dar nu la formarea de oameni care gândesc. Profesorul nu voia ca elevii lui să fie niște spectatori pasivi. Sala de clasă trebuia să fie un teatru, în care profesori și elevi să fie actori în producerea de cunoștințe.

În al doilea rând, solicita ca, în timpul orelor, să fie muzică ambientală – de preferință muzică clasică, pentru ca notele muzicale să se încrucișeze cu informațiile date în sala de clasă și astfel să se îmbunătățească nivelul de concentrare și de asimilare a cunoștințelor.

La început, elevii voiau să asculte muzică agitată, cum ar fi rockul, dar încet încet își educau auzul și învățau să aprecieze și muzica clasică.

În al treilea rând, stimula arta de a critica și de a pune întrebări, povestind diferite întâmplări, cel puțin o dată la două săptămâni în fiecare clasă. Majoritatea povestirilor erau scurte, câteva dintre cele mai lungi fiind relatate aici.

După trei luni de aplicare a tehnicilor promovate de Romanov, rezultatele erau deja vizibile. Se putea observa o diminuare substanțială a agitației, iar concentrarea se îmbunătățea. Elevii începeau să vină la școală cu plăcere.

În școlile în care își începea activitatea, profesorul rus se comporta ca un profesor obișnuit. Încet încet, el contamina mediul respectiv. Nu-i plăcea să fie vedetă – voia să-i facă pe alții să strălucească.

O școală care avea nevoie de înțelepciune

Romanov nu vedea nici un sens în bombardarea elevilor cu informații care nu-i ajutau să învețe cum să trăiască. Informațiile în exces îi stresau pe tineri, făceau din memoria lor un depozit prea puțin util, care nu le stimula inteligența. De aceea, el folosea întotdeauna materia pe care o predă, pentru a le da lecții elevilor săi.

Pentru Romanov, a educa însemna a provoca inteligența. Într-o zi, la o anumită clasă, a provocat raționamentul elevilor, cu aceste vorbe:

– Nu trebuie să vedem doar cu ochii fizici, care captează numai lumina exterioară, unde electromagnetice. Trebuie să vedem și cu ochii inimii, care captează gândurile și emoțiile oamenilor. Voi reușiți să descoperiți bogățiile ascunse în oamenii care vă decepționează?, a întrebat Romanov, stimulându-i pe elevi la o dezbatere de idei.

– E greu să conviețuiești cu oameni complicați, a spus repede Elisabeta, una dintre elevele din clasă.

– Uneori noi suntem cei complicați, a glumit Romanov. Clasa a zâmbit.

În continuare, profesorul a profitat de moment ca să le propună un exercițiu intelectual.

– Gândiți-vă, exact în momentul acesta, doar un minut, la o persoană care v-a enervat, v-a ofensat, v-a respins sau v-a trădat. Și spre uimirea elevilor, a adăugat: Căutați să vedeți la persoana aceea, câteva calități de care nu v-ați dat seama niciodată.

Câțiva elevi au spus încetișor: „Dușmanii mei au numai defecte.” Era un fapt extrem de rar, să-i vezi pe elevii acelei școli reflectând. Dar ilustrul profesor i-a stimulat să iasă din lumea fizică și să pătrundă în lumea psihică. Oricât de incredibil ar părea, au rămas pe gânduri. După un minut, profesorul i-a întrebat:

– A întrezărit cineva ceva, dincolo de lumina exterioară? A văzut cineva vreo calitate la persoana în care vedea doar greșeli și defecte?

Aproape toți au ridicat mâna. Văzuseră, pentru prima oară, invizibilul, esențialul.

– Vrea cineva să spună ceva?, a întrebat profesorul.

Asistența a amuțit. Totuși, când un elev a început să vorbească, ceilalți s-au dezinhibat.

Unul dintre elevi a dezvăluit faptul că începuse să-și urască un prieten pentru că-i furase iubita, dar știa că existau aspecte pozitive în personalitatea celui-lalt, deși nu-i acceptase niciodată scuzele. Un altul a afirmat că detesta un profesor care-l făcuse prost, dar a recunoscut că fusese nerespectuos față de acel profesor și că descoperise, în momentul acela, câteva calități ale lui, pe care înainte nu le văzuse.

Marcos și-a luat inima-n dinți, a respirat adânc și și-a găsit curajul să vorbească despre mâhnirile pe care i le provoca tatăl lui.

– Eu nu-l suport pe tata. Nu știe decât să țipe la mine. Mă sâcâie tot timpul și încearcă să mă controleze. E inginer constructor. Călătorește mult și, când se întoarce acasă, începe imediat să critice tot ce fac. Zice că îi încurc viața ... În momentul acela, Marcos a suspinat. Apoi a continuat: M-am gândit să plec de acasă. Eu și tata nu putem sta în același spațiu, fără să ne certăm. Totuși, cu toate diferențele dintre noi, am descoperit în acest minut ceva ce nu văzusem înainte. Cred că profesia lui nu e ușoară. El luptă mult, ca noi să putem supraviețui. Mi-am mai dat seama că uneori se silește

să fie simpatic. Încearcă să se apropie, să facă diverse lucruri cu mine, dar eu mă îndepărtez mereu de el.

Elevii și-au dat seama că profesorul era emoționat de povestea lui Marcos, părând să călătorească în timp. Romanov își pierduse tatăl, la vârsta de 17 ani. Fusesse nevoit să lupte mult ca să supraviețuiască și, mai ales, ca să-și învingă dorul. Ar fi vrut să fi avut timp să-l descopere, să-l cunoască și să-l iubească și mai mult. Ștergându-și lacrimile cu degetele, l-a privit fix pe tânărul Marcos și i-a spus:

– Îl ai pe tatăl tău în viață. Ai privilegiul de a te putea apropia de el, de a-l putea cunoaște pe dinăuntru și de a putea corecta traiectoria relațiilor voastre. Eu nu mai pot s-o fac, căci l-am pierdut pe tata prea curând. Apoi, a pus o întrebare care i-a atins pe mulți elevi:

– Cine suferă din cauza tatălui sau a mamei să ridice mâna. Fiți sinceri.

Spre surpriza lui, mai mult de jumătate din clasă a ridicat mâna. În fața acestei situații, a pus încă o întrebare care i-a tulburat din nou pe elevi.

– Cine-și cunoaște în profunzime tatăl și mama, frământările lor, visele lor, aventurile lor, zilele lor cele mai vesele și cele mai triste?, a întrebat Romanov, cu adâncă sensibilitate.

Niciodată nu le pusese cineva o asemenea întrebare. Vorbele lui Romanov au răsunat în sufletele elevilor săi. Nimeni nu s-a aventurat să ridice mâna. Era

o situație tristă. Marea majoritate a tinerilor nu-și cunoștea părinții.

Părea absurd, dar era o realitate mondială. Respirau același aer și mâncau aceeași mâncare, dar nu se cunoșteau unii pe alții. Ei se plângeau de mamele lor, își criticau tații, le arătau cu degetul greșelile, dar nu-i cunoșteau.

Atunci, pentru a ilustra acest subiect, dascălul, așa cum îi plăcea întotdeauna să facă, le-a spus povestea emoționantă a unui fiu căruia, ani la rând, i-a fost rușine de cicatricile tatălui său.

Un erou într-un scaun cu rotile

Era un bărbat de 38 de ani, care avea niște cicatrici enorme pe chip. Se numea Guilherme. Cicatricile lui erau atât de pronunțate, că-i deformau chipul. Oriunde intra, oamenii erau șocați de aspectul lui. În afară de asta, era și paraplegic și umbla într-un scaun cu rotile. Guilherme era tatăl lui Rodolfo, un băiat de 14 ani.

Tânărul Rodolfo murea de rușine, când oamenii vedeau chipul mutilat al tatălui său și a încercat întotdeauna să-l ascundă, pe măsură ce creștea. Nu-și invita prietenii la el acasă, nici nu-și invita tatăl să participe la ședințele și festivitățile de la școală. Tatăl își dădea seama de reacțiile fiului, dar rămânea tăcut.

La un moment dat, Rodolfo a făcut o gripă puternică și a lipsit de la școală. În ziua aceea, profesorul le-a cerut elevilor să facă o lucrare de grup, care trebuia pre-

dată în ziua următoare. Era o luptă contra cronometru. Grupa lui Rodolfo, preocupată de urgența lucrării, a apărut pe neașteptate la el acasă, ca să-l anunțe. Mama i-a întâmpinat și i-a condus în living. Apoi s-a dus să-l cheme pe Rodolfo, care se afla în camera lui.

Deodată, a apărut domnul Guilherme, într-un scaun cu roțile. Privind la chipul lui, tinerii au rămas șocați. Apoi a apărut Rodolfo, care a rămas blocat văzându-și colegii cu ochii ațintiți asupra chipului tatălui său.

– Nu vă faceți griji, eu știu că sunt drăguț!, a exclamat domnul Guilherme, bine dispus, încercând să risipească uimirea fiului său și a colegilor acestuia.

Ei au zâmbit, dar Rodolfo nu s-a relaxat. Voia să fugă din living, dar nu era posibil – drama era inevitabilă. Colegii lui și-au dat seama de blândețea unui om mutilat de viață. Rodolfo era atât de obișnuit să vadă defectele exterioare ale tatălui său, încât niciodată nu-l privise ca pe o persoană sociabilă și captivantă. Ideile lui preconcepute îl împiedicau să vadă frumusețea care se ascundea în spatele cicatricilor tatălui său.

În timp ce făceau lucrarea, elevii au avut unele nelămuriri. S-au hotărât să-i ceară ajutorul domnului Guilherme, care le-a răspuns prompt și i-a uimit prin cultura lui fantastică. Citea cel puțin o carte pe săptămână. După ce au terminat lucrarea, colegilor lui Rodolfo le-a plăcut atât de mult tatăl lui, încât au continuat să-i pună întrebări. Deodată, cineva a pus o întrebare fatală.

– De ce sunteți într-un scaun cu roțile? Cum ați rămas cu aceste cicatrici?

Rodolfo s-a făcut roșu ca racul și ar fi vrut să se ascundă sub canapea. Guilherme și soția lui păstrau un secret în această privință. Știau că într-o zi trebuiau să-i spună adevărul lui Rodolfo. Au așteptat ca el să crească. În ultima vreme, tot spuneau că era momentul ca el să afle secretul, dar încă nu apăruse momentul ideal.

În fața întrebării puse de unul dintre tineri, părinții lui Rodolfo s-au privit reciproc. Mama a dat din cap și i-a făcut semn domnului Guilherme, stimulându-l să povestească unul dintre cele mai importante capitole ale poveștii vieții lui.

Cu glasul gătit de emoție, tatăl a început să spună o poveste deosebită:

– Fiule, când tu aveai zece luni, ne-am dus să ne plimbăm și am fost cazați într-un hotel rural. Hotelul era frumos, făcut în întregime din lemn. Eu și mama ta ne-am dus să facem o lungă plimbare pe jos și te-am lăsat în grija unei bone. Deodată am văzut în depărtare limbi de foc în zona hotelului.

După o pauză, domnul Guilherme a continuat:

– Ne-am îndreptat în mare grabă spre hotel și l-am văzut în flăcări. Focul se întinsese rapid. Te-am căutat și nu te-am găsit. Văzând-o pe bonă singură, am intrat în panică. Ea te lăsase în cameră ca să se ducă la piscină și i-a fost frică să intre în hotel, ca să te salveze.

Învălmășeala era mare. Structura clădirii amenința să se prăbușească.

Rodolfo era stupefiat. Părea că vedea scena.

– Disperat, am încercat să intru în hotel. Câțiva oameni m-au ținut, zicând că era o nebunie, m-au rugat să aștept pompierii, care tocmai soseau. Și, privindu-l pe Rodolfo, tatăl lui a adăugat: Viața ta era mai importantă decât a mea. Puteam să mor, dar luptam ca să te salvez.

Băiatul n-a mai suportat. A început să plângă în fața acelei povestiri atât de dramatice. În momentul acela, o colegă l-a îmbrățișat. Domnul Guilherme a continuat:

– Căldura era insuportabilă. Am început să tușesc mult. Din fericire, prin tot acel fum și foc am reușit să ajung la tine. Plângeai disperat. Te-am luat în brațe, te-am ferit și am ieșit rapid din locul acela. Când eram gata să ies din hotel, m-am împiedicat de un obiect care se afla în mijlocul drumului. Pompierii, care sosiseră, te-au luat în brațe, dar înainte să apuce să mă ajute și pe mine, o grindă centrală s-a prăbușit pe spatele meu, fracturându-mi coloana. În cădere, fața s-a atins de tăciuni încins și a rămas cu arsuri.

Domnul Guilherme a întrerupt relatarea ca să-și șteargă lacrimile. Printre suspine, a afirmat cu o sensibilitate inegalabilă:

– Știu că oamenii se sperie când se uită la chipul meu. Dar cicatricile care îi impresionează sunt semnul iubirii puternice pe care o simt pentru tine.

Rodolfo, care vărsase câteva lacrimi, a început să plângă de-a binelea. Dacă înainte îi era rușine de chipul deformat al tatălui său, acum îi era rușine de egoismul său. Plângând, a întrebat:

– De ce nu mi-ai spus asta, mai înainte?

– Eu și mama ta am hotărât să nu-ți spunem adevărul, ca să nu te gândești vreodată că eu sunt paralytic și desfigurat din cauza ta. Voiam să-ți trăiești viața intens și fără traume. Mă temeam că n-ai fi zburat prea înalt, pentru că ți-ar fi fost milă de mine. Nu voiam ca viața ta să rămână ancorată de limitele mele și de suferința mea. Dacă am greșit, iartă-mă.

Rodolfo și-a amintit de toate momentele în care încercase să-și ascundă tatăl de prietenii lui. El îi cunoștea cicatricile, dar nu-l cunoștea pe dinăuntru. Și-a dat seama că fusese nedrept și superficial. Regretând profund, a ieșit din condiția lui de fiu obișnuit, pentru a deveni un fiu strălucit. Și-a privit tatăl în ochi și, ca și cum ar fi văzut miezul sufletului lui, a rostit plin de o adâncă emoție:

– Tată, eu îți cer iertare. Eu nu te cunoșteam, dar acum ochii mei reușesc să te vadă. Îmi era rușine de tine, dar acum văd că, în spatele acestor cicatrici, se află un erou care m-a iubit cu tărie și a luptat pentru mine cu toate puterile.

Nici colegii lui nu și-au reținut emoțiile. Și-au privit viața și, într-un moment de reflecție, și-au dat seama că abia își cunoșteau propriii lor părinți.

Apoi, tânărul Rodolfo s-a ridicat și și-a îmbrățișat tatăl, așa cum n-o făcuse niciodată până atunci. Rareori o îmbrățișare a fost atât de emoționantă. După gestul acela, a făcut un alt gest pe care tatăl său nu și-a imaginat niciodată că avea să-l facă: i-a sărutat cicatricile.

Tatăl știa că fiul îl disprețuise, dar nutrise întotdeauna speranța că, într-o zi, avea să se întoarcă în brațele sale. Imperfecțiunile chipului tatălui, care-i provocase atâta aversiune, au devenit o sursă de mare mândrie. Au devenit foarte buni prieteni și au scris o nouă poveste a vieții.

Străini care locuiesc în aceeași casă

După ce a relatat această întâmplare, profesorul a întrebat:

– Voi știți ce se află în spatele comportamentului taților și mamelor voastre? Aveți cunoștință de nopțile de insomnie pe care le-au petrecut din cauza voastră? Aveți cunoștință de suferința și de bătăliile pe care le-au înfruntat din pricina voastră? Mulți copii vor înțelege că trebuiau să-și cunoască mai bine părinții, să-i iubească mai mult și să petreacă mai mult timp cu ei, abia când aceștia vor închide ochii pentru totdeauna.

– Eu am pierdut timp, a avut curajul să spună Romanov. Și a adăugat: Eram specialist în a vedea defectele tatălui meu și ale mamei mele. Până când am înțeles fraza aceasta, pe care o s-o scriu pe tablă:

Copiii buni cunosc prefața istoriei părinților lor. Copiii străluciți merg mult mai departe, cunosc capitolele cele mai importante ale vieții lor.

Și a completat:

– Tinerii care lucrează asupra acestei caracteristici a personalității lor își dezvoltă arta de a asculta, arta de a dialoga, capacitatea de a se pune în locul celorlalți, de a depăși conflictele și de a dezvolta relații sănătoase și fericite.

Înțelegând ce voia să le spună dascălul lor, elevii au înțeles că copiii cei buni cunosc comportamentul vizibil al părinților lor, iar copiii străluciți cunosc luptele lor interioare, dificultățile și aventurile lor. Au privit atunci spre ei înșiși și și-au dat seama că nu-și cunoșteau părinții.

Romanov însuși trecuse prin această situație. Tatăl lui era rigid, închis, intolerant și super-ocupat. Trăia pentru muncă, nu muncea ca să trăiască. Nu avea timp să se joace și să facă sport împreună cu el. Îl pedepsea pentru orice greșeală. Romanov a devenit maestru în karate, ca să-l poată înfrunta.

Într-o zi, s-a hotărât să cerceteze motivul pentru care tatăl lui era atât de rigid și de tăcut. A descoperit niște lucruri inimaginabile. Când era tânăr, tatăl lui trăise drama celui de-al doilea război mondial.

A descoperit că suferise de foame și-și văzuse prietenii sângerând și suferind pe câmpurile de luptă.

A înțeles astfel că „nimeni nu poate da ce nu are”. Nu era tolerant, pentru că fusese crescut într-un climat plin de teamă, sărăcie și nesiguranță. Când a înțeles suferința prin care trecuse tatăl său în tinerețe, l-a iertat.

Ilustrul profesor a arătat că deseori copiii străluciți au eșecuri, greșesc – dar, cu toate greșelile lor, sunt ca niște șlefuitori, care caută aur în subsolul istoriei celor pe care-i iubesc. Și a încheiat această oră incitantă, cu următoarele vorbe:

– Încercați să vedeți ce se află în spatele cicatricilor părinților voștri, al mâniilor lor, al iritabilității, al lipsei de răbdare. Când ajungeți acasă, întrebați-i pe părinții voștri cel puțin trei lucruri: primul, care sunt visurile lor cele mai importante; al doilea, care au fost zilele cele mai grele din viața lor; al treilea, care au fost zilele cele mai vesele din viața lor.

În Școala Coșmarurilor, elevii au început să înțeleagă că viața e o carte imensă, dar care îi învață prea puțin pe cei care nu știu s-o citească ...

Partea A

2.

*Copiii buni se
pregătesc pentru
succes, copiii
străluciți se
pregătesc
să înfrunte
eșecuri și frustrări.*

Romanov i-a influențat încet încet pe mulți profesori și i-a făcut să-și schimbe stilul de a-și ține orele – între care și pe Sofia. Nu-și impunea ideile, ci și le expunea. Sofia era o profesoară de istorie cu multă energie. Încet încet a început să se relaxeze în sala de clasă și să-i facă pe elevi să vadă viața dincolo de texte.

La un moment dat, o elevă pe nume Margaret s-a descurcat foarte prost la un test de matematică. Când a intrat în clasă, Sofia a văzut că tânăra era foarte îngrijorată. A întrebat-o, cu delicatețe, care era motivul îngrijorării ei:

– Nu m-am descurcat deloc la test, i-a mărturisit Margaret, descurajată.

– Nu descuraja, nu lăsa eșecul să te domine, domină-l tu pe el. Greșelile sunt ocazii bune să acumulezi înțelepciune. În viață, greșește numai cel care nu știe cum să se comporte în fața eșecurilor.

– Eu nu reușesc. Aș vrea să fiu ingineră, dar o să renunț ..., a replicat Margaret.

În fața acestei situații, Sofia a predat lecția mai repede decât de obicei și s-a hotărât să relateze, în finalul orei, o întâmplare, ca s-o încurajeze pe eleva respectivă – ca și întreaga clasă – să-și transforme iernile în primăveri.

Un surd care crea o muzică minunată

Unul dintre geniile muzicii, Beethoven, se delecta cu sunetul pianului. Genialitatea lui muzicală zbura

precum vulturul pe deasupra piscurilor stâncoase ale munților. Tânărul Beethoven nu avea nevoie de sume mari de bani ca să fie fericit, avea nevoie doar de un auz foarte fin și de un pian ca să-și compună muzica.

Viața lui curgea fără nici un fel de probleme. Cu toate acestea, marele compozitor, care zbura pe deasupra celor mai înalți munți ai creativității, a simțit că se târăște prin văile cele mai adânci ale anxietății. Și, ceea ce părea imposibil, s-a întâmplat: Beethoven a început să surzească. La un moment dat, dându-și seama că nu distingea unele note, s-a îngrijorat. Își masa urechile ca să audă mai bine, dar nu simțea nici o ameliorare.

A căutat ajutor, dar încet încet urechile lui se cufundau într-o tăcere profundă. Când îl strigau prietenii pe la spate, el nu-i auzea și atunci a intrat în criză. Lumea s-a prăbușit peste geniul muzicii.

Muzica îi inspira viața, îl încânta emoțional, îi iriga inteligența și-i calma agitația. Pierderea era ireparabilă. Pe măsură ce sunetele deveneau tot mai îndepărtate, Beethoven s-a îndepărtat de bucuria de a trăi. S-a izolat, a devenit nervos și tot mai abătut.

Mijloacele de tratament medical erau inefficiente și îl conduceau spre o adâncă criză depresivă. Gândurile lui se agitau precum niște valuri rebele, într-o mare sălbatică. Componenta emoțională a personalității lui a devenit un cer fără lună, într-o dimineată fără ciripitul păsărilor. Maestrul muzicii a pierdut bucuria de a exista. Nimeni și nimic nu-l însuflețea. A nu mai auzi și a

nu compune muzică însemna să nu mai aibă pământ sub picioare, aer ca să respire. Beethoven s-a gândit să renunțe să mai trăiască.

La un moment dat, deja disperat, și-a pus capul pe pian și a strigat: „Nu! Nu e posibil!” A ridicat capul și a început să cânte, dar nu auzea nimic. Deodată, tocmai când personalitatea emoțională a lui Beethoven era sufocată și părea să nu mai existe nici o speranță, geniul muzicii s-a hotărât să schimbe regulile jocului și să se transforme în geniul vieții. S-a hotărât să nu mai fie victima suferinței, ci să lupte pentru visele lui.

Ceva uimitor s-a întâmplat atunci. În momentul în care toți credeau că visele lui fuseseră îngropate de liniștea tulburătoare a surdității, Beethoven s-a hotărât să-și înfrunte limitele și să-și depășească condiția nefecundă. Cu toate că lumea se prăbușise peste el, a ales să supraviețuiască. A hotărât să nu fie sclavul surdității și al descurajării lui.

— Mulți încetează să mai creadă în viață, când trec prin crize emoționale, când suferă eșecuri, traversează perioade dificile și sunt disprețuiți, a spus profesoara Sofia, asistentei atente. Și a completat: Dar Beethoven, deși controlat de un puternic sentiment de incapacitate, mult mai intens decât al tău, Margaret, a încercat să se depășească. A căutat un sens pentru viața sa. Oricât de incredibil ar părea, curajul și sensibilitatea lui l-au ajutat să facă ceea ce nimeni nu încercase până atunci: să

compună muzică, deși era surd, a spus profesoara cu forță. Apoi a continuat să vorbească despre viața lui.

Prietenii au considerat că atitudinea lui Beethoven era o nebunie, rod al înfrângerii și al tulburării. „Beethoven trebuie că delirează!”, gândeau unii. Părea imposibil.

Un surd să vrea să compună muzică, este ca și cum un orb ar vrea să picteze un peisaj. Ce nebunie! Cu toate acestea, s-a întâmplat ceva de neimaginat. Cu o forță de neînvins, Beethoven a învățat să-și transforme haosul, într-un climat de creativitate sublimată. El a învățat să audă ceea ce nu putea fi auzit.

Maestrul muzicii își puna urechea pe sol și pe diferite obiecte și auzea vibrațiile notelor pe care le schița la pian. La început, părea ceva foarte confuz, căci nu distingea notele. Dar, pe măsură ce-și antrena urechile, vibrațiile începeau să stabilească o relație cu notele muzicale arhivate în mintea lui – care, la rândul ei, deschideau arhivele memoriei, orientându-i astfel creativitatea.

În felul acesta, ceea ce părea incredibil a început să se întâmple. Cu o abilitate de nedescris, Beethoven a compus lucrări deosebit de frumoase, în ciuda faptului că era surd. În perioada aceea a compus una dintre cele mai celebre lucrări ale lui: Simfonia a 5-a.

După ce a terminat relatarea, Sofia a privit-o atent pe Margaret și apoi întreaga clasă și le-a spus:

– Când viața ne este călăuzită de vise, surzii pot auzi melodii, orbii pot vedea culorile, cei descurajați pot

găsi energie pentru a continua. Când nu mai simțea pământ sub picioare, Beethoven a pășit în sine însuși, n-a renunțat la viață; dimpotrivă, a înălțat-o. Visele au învins. Lumea a avut de câștigat.

O societate superficială

Terminându-și povestea, profesoara a spus:

– Povestea lui Beethoven ilustrează una dintre diferențele care există între o persoană opacă și o persoană care strălucește. O persoană opacă e distrusă de durere, o persoană luminoasă se construiește prin durere. Din nefericire, majoritatea oamenilor merg tot spre mai rău, pe măsură ce suferă înfrângeri, eșecuri și decepții. „Eu”-ul lor – care reprezintă capacitatea lor de a face alegeri – nu se maturizează. Oamenii devin mai agresivi, agitați, irascibili, neprotejați, nefericiți. Totuși, o minoritate devine mai calmă și mai senină.

Sofia a demonstrat că povestea geniului muzicii are principii ce ar trebui respectate de toți elevii. El a suferit, a făcut depresie, a trecut printr-o anxietate intensă, s-a gândit să abandoneze totul – dar a existat un moment în viața lui, în care a trebuit să înceteze să se lamenteze, pentru a se transforma în autorul propriei sale istorii.

– Dar voi știți să schimbați regulile jocului, sau sunteți specialiști în a vă lamenta?

Elevii s-au gândit și și-au dat seama că se lamentau de multe ori. Apoi, Sofia le-a spus că procesul depășirii dramei sale, de către Beethoven, a fost lent, dar

cum el a investit în visele lui, a descoperit libertatea în limitele sale și a găsit forță în fragilitatea sa.

– Nu vă considerați victime ale vieții. Nu luați poziția unor nefericiți fără noroc și fără sprijin din partea celor din jur. Altfel veți fi mereu fragili și nesiguri. Fragilitatea generației Harry Potter mă lasă perplexă, a adăugat emfatic Sofia.

Elevii au înghițit în sec, auzind acele vorbe. Apoi, ea a adăugat:

– Nu critic saga lui Harry Potter, critic lipsa de protecție emoțională a tinerilor care iubesc fantezia, dar nu știu să se poarte cu faptele concrete. Mulți nu știu să depășească crize, să ceară scuze și să vorbească despre sentimentele lor. Unii sunt disperați când îi părăsește iubita, alții când îi lasă un prieten, iar alții când se simt frustrați.

Margaret a respirat adânc. Și-a dat seama că adoptase cea mai nepotrivită atitudine – aceea de a simți că era o nenorocită, o incapabilă în fața eșecului la un test. A înțeles că trebuia să adopte o încăpățânare sănătoasă.

– Cel care-și deplânge eșecurile, privește spre propriile picioare și cine se uită spre picioarele sale crede că lumea are dimensiunea pașilor lui. Trebuie să vă ridicați capul, să priviți spre orizont și să luptați pentru ceea ce iubiți, a completat profesoara.

– Societatea ne pregătește pentru succes și nu ca să ne înfruntăm eșecurile, doamnă profesoară, a afirmat João Paulo, un băiat timid care rareori își exprima părerile.

Profesoara Sofia a fost entuziasmată de participarea și de raționamentul lui. De aceea, inspirându-se de la Romanov, și-a încheiat povestirea, scriind o frază pe tablă:

Tinerii buni se pregătesc pentru succes. Tinerii străluciți se pregătesc pentru eșecuri. Ei știu că viața e un contract ce comportă risc și că nu există drumuri fără obstacole. Prin urmare, sunt conștienți că nimeni nu e demn de podium, dacă nu-și folosește eșecurile, pentru a-l cuceri.

După ce a scris aceste fraze filozofice pe tablă, și-a încheiat reflecțiile, zicând:

– Obiceiul acesta contribuie la dezvoltarea motivației, a îndrăzelii, a optimismului, a răbdării, a hotărârii, a capacității de a fi lider, a capacității de a depăși eșecurile și, mai ales, a inteligenței de a crea și de a profita de momentele prielnice. Și a completat: Treziți-vă, dragi elevi! La fel ca Beethoven, luptați pentru visele voastre. Nu vă fie teamă de viață, fie-vă teamă că n-o veți trăi din plin.

Elevii nu obișnuiau să-i aplaude pe profesori, dar au fost atât de fascinați de lumea ideilor Sofiei, că nu s-au putut abține. S-au ridicat și au aplaudat-o energic.

În timp ce ascultau sunetul aplauzelor, elevii interiorizau cunoașterea și, într-o străfulgerare au gândit: numai cel care învață să reacționeze cu smerenie la fluierăturile pe care le va primi într-o zi, e demn de aplauze. Învațau, efectiv, să gândească.

Partea A

3.

*Copiii buni învață din
greșelile lor,
copiii străluciți învață
și din greșelile altora.*

Pasiune virtuală

La un moment dat, un tânăr prieten al lui Romanov, Davi, de 25 de ani, l-a căutat ca să-i povestească despre o problemă care-l neliniștea mult. I-a spus că era îndrăgostit de o persoană pe care n-o cunoștea.

– Cum e posibil așa ceva?, a întrebat Romanov.

Davi a răspuns că era îndrăgostit de cineva cu care conversa pe internet. Se gândea toată ziua la ea, dar se temea că ea nu era îndrăgostită de el. Romanov s-a scărpinat în cap, s-a încruntat, a reflectat un moment și a continuat să-l asculte pe prietenul său cel îngrijorat. După ce l-a ascultat, s-a întrebat: „Oare elevii mei trec și ei prin această experiență?”

Săptămâna următoare, la sfârșitul orei despre traiectoria obiectelor și atracția gravitațională, s-a hotărât să vorbească cu elevii despre o altă traiectorie și o altă forță – cea a emoției și, mai exact, forța sentimentelor. Deodată, le-a cerut ceva ce i-a luat pe tineri prin surprindere.

– Luați o foaie de hârtie și, fără să vă scrieți numele, spuneți dacă, prin internet, v-ați îndrăgostit sau nu de o persoană pe care n-ați cunoscut-o niciodată.

Elevii au devenit euforici. Unii au început să se gândească: „Unde vrea să ajungă profesorul Romanov, de data asta?” În cinci minute, maestrul vieții l-a lămurit. El credea că, printre adolescenți, amorul virtual era rar. Dar a rămas uimit. Cinci băieți și patru fete avuseseră deja un amor prin internet. Un tânăr a scris că a avut trei amoruri, iar altul, patru.

Perplex, Romanov a explicat că chat-urile pe internet au dezinhibat ființa umană, au îmbunătățit procesul de comunicare – dar, în același timp, au devenit un mijloc de simulare a sentimentelor.

A explicat că mulți își ascund adevărata identitate, cine sunt, ce gândesc cu adevărat și care le sunt intențiile reale. Vorbesc mult, dar nu spun nimic despre ei înșiși. Alții, totuși, mai sensibili și mai sinceri, și uneori, mai dornici de afecțiune, își dezvăluie sentimentele, fără să pună nici o barieră, și creează legături puternice cu cel care se află de cealaltă parte a ecranului. Fără să-și cunoască fizic interlocutorul, îl transformă în prințul lor virtual sau în Cenușăreasa lor virtuală. Și trăiesc o iubire intensă.

Profesorul, căutând să stimuleze inteligența elevilor, a explicat că în fizica cuantică există principiul incertitudinii, care demonstrează că nu e posibil să se determine simultan spațiul și timpul unui obiect, ci pe rând. A mai spus că, în teoria relativității, spațiul și timpul sunt relative, dar atunci când sunt conjugate, ele sunt imuabile.

După aceste explicații, a vorbit despre un fenomen complex, caracteristic minții umane. A spus că în psihologie există principiul transformării. A explicat că, ori de câte ori interpretăm comportamentul unui individ, îl transformăm; că interpretarea distorsionează realitatea; că putem să amplificăm, să diminuăm sau să

adăugăm ceva la realitatea celuilalt. Elevii erau dezorientați. Nimeni n-a înțeles nimic.

— Un psihopat poate să diminueze valoarea oamenilor, să-i controleze, fără să înțeleagă vreodată că ei sunt ființe umane complexe, care iubesc, visează și nutresc anumite aspirații. Pe de altă parte, o persoană hipersensibilă poate să-i supraaprecieze pe oameni, să grăviteze pe orbita lor, să le atribuie caracteristici pe care aceștia nu le au, a explicat inteligentul profesor.

În momentul acela elevii au început să-și dea seama ce greu e să construiești relații sociale. Apoi, el a adăugat:

— Aveți grijă, stimați elevi. În unele cazuri, amorul prin internet se poate transforma într-o iubire profundă, în care există reciprocitate și respect de ambele părți. Dar, de cele mai multe ori, o astfel de relație nu evoluează și provoacă decepții și suferință. În unele cazuri, poate duce la depresie și chiar la ideea de sinucidere.

După Romanov, un om inteligent trebuie să înfrunte probleme, ca să învețe lecții de viață — dar un om înțelept nu are nevoie să greșească prea des, să se împiedice, să sufere eșecuri și să treacă prin situații umilitoare, ca să învețe lecții de viață. El observă cu atenție greșelile altora și învață din ele.

Pentru a ilustra cele spuse, a povestit o întâmplare, cu scopul de a dezvolta spiritul de observație al elevilor. Aceștia au rămas din nou uimiți în fața creativității și a modului său de a preda. Au intrat pe traiectoria emoțiilor.

Un lup virtual

Maria Júlia avea 17 ani. Avea multe colege, dar nicio prietenă. Credea cu ușurință în oameni, dar nu-i plăcea prea mult să se deschidă. Nu avea protecție emoțională și cea mai mică necuviință îi strica liniștea.

Deși era frumoasă, ca oricare ființă umană, era specialistă în a-și critica trupul. Nu-i plăcea părul ei, nasul, mica burtică și, mai ales, se frământa toată, pentru că i se părea că avea sânii mici. Pierdea zilnic câte o oră, aranjându-se în fața oglinzii și reușea întotdeauna să-și vadă defecte care nu existau.

Rareori se simțea bine cu hainele pe care le purta. Avea, deci, sindromul TIF, Tiparul Inaccessibil de Fru-mușete. Stima sa de sine era foarte scăzută. Deși Mariei Júlia nu-i plăcea să stea direct de vorbă cu oamenii, îi plăcea la nebunie să navigheze pe internet. Părea că era prietenă cu toată lumea.

La un moment dat, a cunoscut pe un chat un băiat pe nume Ronaldo. Acestuia îi plăcea să le manipuleze pe fetele cu care conversa. Le povestea lucruri nereale, le spunea că era îndrăgostit de ele, le spunea că nu întâlnise niciodată pe cineva atât de sensibil, de senzual și amabil. Își modifica și vârsta: avea 32 de ani, dar spunea că avea 22.

Mințea afirmând că era milionar, dar că se simțea foarte nefericit. În realitate, avusese întotdeauna probleme financiare, detesta munca și își râdea de inocența oamenilor. Și cum monitorul PC-ului acceptă orice,

spunea că avea nevoie de ajutorul fetelor pe care voia să le cucerească. Ele se topeau după el, iar el se distra. Ronaldo era un psihopat virtual, un individ căruia nu-i păsa de suferința celorlalți și nici de consecințele comportamentelor lui.

La începutul relației cu el prin internet, Maria Júlia nu vorbea despre viața ei particulară. Dar încet încet, Ronaldo a învăluit-o. După două luni, ea a început să vadă în el bărbatul cel mai grozav din lume. Îl considera cea mai neînțeleasă dintre ființe. Locuiau în state diferite. Din pricina distanței, făceau schimb de fotografii. El spunea că nu cunoscuse niciodată o fată atât frumoasă ca ea. Ea era fascinată. Părea că stima sa de sine, atât de scăzută, fusese rezolvată printr-o pasă de magie. S-a îndrăgostit de el. A devenit obsedată. Nu și-l scotea din minte.

În zilele în care nu vorbea cu Ronaldo, era tristă și avea crize de anxietate. Vampirul de pe internet, după ce bea „sângele” emoțional al fetelor cu care stabilea relații, se îndepărta de ele. Disperarea lor constituia gloria lui. Maria Júlia, care făcuse rost de numărul lui de telefon, îl suna într-una. El o mințea, spunând că problemele multiple îl împiedicau să vorbească cu ea în fiecare zi.

Tânăra a început să intre în depresie și să sufere de anorexie nervoasă, nu se hrănea cum trebuie, nu simțea bucuria de a trăi, iar nopțile erau un chin. Părinții doreau ca ea să se îndepărteze de internet și să nu-l mai sune pe tânăr. Dar Ronaldo devenise un zeu

pentru Maria Júlia. Ea își crease în subconștient o imagine supradimensionată despre el. Era sigură că el era bărbatul vieții ei.

Când a încercat să-l uite, Ronaldo a apărut ca o pasăre de pradă. O lăuda, îi spunea că o iubește, că n-o putea uita. Ea își revenea și insista să-l vadă în persoană, dar el găsea mereu o mie și una de scuze. Acest du-te vino a început să facă parte din povestea aceea de dragoste bolnăvicioasă.

Diferențele cu părinții au sporit. S-a îndepărtat de prietenii care îi spuneau că „individul acela nu merită”. Ea nu auzea decât glasul iubirii ei platonice. La un moment dat, slăbită, s-a gândit să moară și a luat o cutie de comprimate. A fost dusă la spital, a suferit mult, dar, din fericire, a supraviețuit și n-a rămas cu sechele.

Văzând gravitatea bolii fiicei lor, părinții și-au împlânzit supravegherea și au lăsat-o să vorbească în continuare cu el, pe internet. Ronaldo consuma cocaină, era alcoolic și fusese închis de mai multe ori, dar ea nu știa asta. Ecranul calculatorului poate transforma un lup, într-un miel.

Prințul care n-a existat niciodată

După un număr de luni și datorită insistenței ei constante, el s-a hotărât să-și facă apariția, dar voia s-o vadă singură. În sfârșit, avea să-l întâlnească pe „omul cel mai încântător din lume”, după cum credea Maria

Júlia. Au stabilit să se întâlnească într-o cofetărie din centrul oraşului.

Când l-a văzut, a alergat în braţele lui, dar el părea un sloi de gheaţă. Când a insistat să-l sărute, el şi-a întors faţa. Decepţiile au venit una după alta. Ronaldo mesteca cu dispreţ o pastilă de gumă şi privea animaţia străzii, ca şi cum Maria Júlia nici n-ar fi existat. Ea insistă să vorbească despre relaţia lor, dar el dovedea aversiune faţă de acea conversaţie. Când i-a spus că era foarte diferit de Ronaldo cel de pe internet, el a reacţionat prosteste şi a spus sec: „Ajunge cu vorba, hai la motel.”

Şocată de atitudinea lui dispreţuitoare şi înţelegând că, timp de aproape un an, crease o imagine a unui om care nu existase niciodată, fata s-a ridicat brusc şi a plecat tulburată. În zilele care au urmat a avut o nouă criză depresivă. Se pedepsea continuu şi se considera persoana cea mai credulă de pe faţa Pământului. A început să se desconsidere şi mai mult, crezându-se urâtă şi demnă de dispreţ. A început şi să lipsească de la şcoală. Fiindcă situaţia era gravă, a acceptat să ceară ajutor unui psiholog.

În timpul terapiei, psihologa a ajutat-o pe Maria Júlia să-şi recapete demnitatea şi să separe fantezia de realitate. A încurajat-o să părăsească postura de spectatoare şi să devină actriţa principală a poveştii vieţii ei. A sfătuit-o să nu lase pe nimeni şi nimic s-o controleze, în afară de ea însăşi. I-a spus că pentru nimic în lume nu-şi putea pierde libertatea.

Treptat, Maria Júlia s-a refăcut. A încetat să mai fie „preșul” falsului ei prinț. A înțeles că iubirea adevărată aduce pace și bucurie, nu presiune și angoasă. La câteva luni după această luptă interioară, a început să se simtă mai liberă, să învețe să-și protejeze componenta emoțională a personalității și să depășească zonele de conflict din subconștient. Ronaldo cel din interior murise, cel din afară încă exista, dar n-o mai interesa. Maria Júlia a învățat o lecție extrem de importantă: trebuia să stabilească o relație de iubire cu ea însăși, înainte de a trăi o mare iubire în afara ei.

Fără rădăcini, iubirea se transformă într-o catastrofă emoțională

După ce a povestit acest caz, profesorul Romanov a întrebat:

– De ce credeți că amorul prin internet e lipsit de substanță?

– Pentru că, de fapt, cei doi nu se cunosc unul pe altul personal, a răspuns Paulo, care simțise pe pielea lui aceeași experiență, deși nu atât de grav ca Maria Júlia.

Faptul că erau așezați în semicerc, stimula dezbaterea ideilor. Elevii care rareori luau cuvântul, au început să-și exprime gândurile. În plus, muzica ambientală diminua viteza cu care se derulau gândurile elevilor și le îmbunătățea concentrarea și randamentul intelectual.

– Felicitări, Paulo!, l-a lăudat profesorul. Atunci când internauții îndrăgostiți ies din ecran și intră în

viața reală, sunt nevoiți să conviețuiască cu defectele, cu maniile și cu conflictele celuilalt – și așa apar crizele. Dacă faza aceasta nu e depășită, ceea ce virtual era frumos, se transformă într-o catastrofă emoțională.

Dascălul și-a îndemnat elevii să caute iubirea blândă, inteligentă, hrănită cu dialog și condimentată cu respect și complicitate. Apoi le-a vorbit, ca un maestru în domeniu:

– În orice relație în care gelozia e exagerată, în care unul vrea să-l controleze pe celălalt, iubirea nu prinde rădăcini și moare cu ușurință. O mică doză de gelozie e aproape inevitabilă și acceptabilă, dar o supradoză de gelozie sufocă relația, distruge cu totul dragostea.

Unii elevi au simțit un nod în gât, la auzul acelor vorbe. Ei își controlau iubitele, nu le lăsau spațiu suficient ca să respire, erau geloși până și pe colegii lor. Și-au dat seama că o persoană e foarte geloasă atunci când nu-și apreciază valoarea, e nesigură și trăiește tot timpul cu teama de a pierde ceva. Adevărata iubire se cultivă pe terenul libertății. Și au mai înțeles și că orice relație, așa cum a fost cea a Mariei Júlia, construită fără transparență, devine artificială și nu suportă nici cele mai slabe furtuni ale vieții. Romanov a scris pe tablă:

Un om inteligent învață din greșelile sale, un om înțelept merge mai departe; el învață din greșelile celorlalți, căci e un foarte bun observator.

Căutați o mare iubire și cultivați-o. Căci, fără iubire, viața devine un râu fără izvor, o mare fără valuri,

o poveste fără aventuri! Dar nu uitați niciodată – în primul rând, iubiți-vă pe voi înșivă.

Toate aceste fraze au rămas pe tablă, mai bine de o săptămână. Ceilalți profesori și elevi le copiau pe cartoane și le afișau pe coridoarele școlii. În felul acesta, Școala Coșmarurilor se transforma, încet încet, într-o școală a înțelepciunii.

– În domeniul afectivității, nu așteptați să greșiți mult, ca să învățați lecții importante. A da greș în acest domeniu provoacă întotdeauna multă suferință.

– Cum de cunoașteți atât de bine acest domeniu?, l-a întrebat Uriășul.

– Pentru că am fost o persoană inteligentă, dar nu înțeleaptă. N-am observat greșelile celorlalți și a trebuit să învăț dintr-ale mele. Am traversat crize în relațiile mele și, cum nu m-a îndrumat nimeni, a trebuit să învăț singur și cu multe dificultăți, navigând în oceanul minunat și agitat, al emoțiilor.

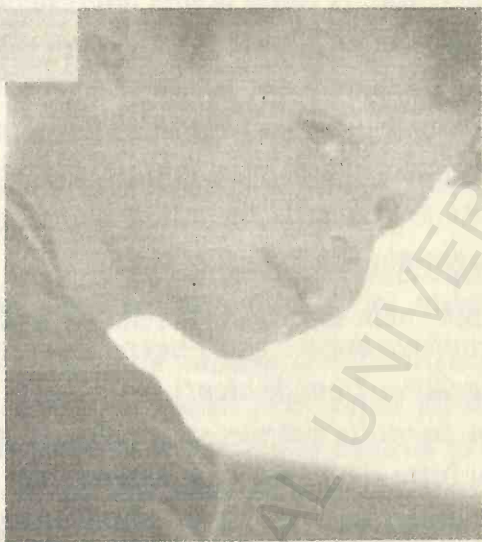
Apoi, profesorul a declarat:

– Învățătorul învățătorilor a afirmat, la un moment dat: Iubiți-vă aproapele ca pe voi înșivă. Dacă nu vă iubiți mai întâi pe voi, nu veți iubi niciodată cu adevărat, pe cineva care se află aproape de voi. Mulți practicanți ai religiei au o stimă de sine scăzută, pentru că s-au transformat în proprii lor călăi.

Elevii au aplaudat și au hotărât să învețe să fie navigatori în apele complexe ale emoțiilor.

Partea A

4.

*Copiii buni au vise
sau disciplină,
copiii străluciți au
vise și disciplină.*

Cea mai complexă dintre planete: mintea umană

Profesorul Romanov făcea niște ore de fizică excelente. Într-o zi, i-a ajutat pe elevi să înțeleagă puternicele forțe ale Universului. A vorbit despre impresionanta forță de gravitație dintre planete și stele. Le-a explicat că multe stele au fost distruse, iar lumina care provenea de la ele era doar expresia trecutului lor. A mai spus că în centrul galaxiilor existau fantasticele găuri negre, a căror forță de gravitație era atât de mare, încât absorbea și distrugea planete întregi și stele.

– N-am rezista nici o miime de secundă, dacă ne-am afla în apropierea acestor găuri negre, le-a explicat profesorul, elevilor extrem de atenți.

Le-a spus că, în multe sisteme, stelele chiar și planetele se ciocneau între ele. Elevii s-au înfiorat, căci nu aveau cunoștință despre așa ceva. S-au gândit ce catastrofă ar fi dacă Terra s-ar ciocni cu Soarele. Numai apropierea lui și ar distruge viața pe Pământ.

– Știți câte galaxii există în Univers?, i-a întrebat Romanov. Majoritatea elevilor nu aveau nici cea mai vagă idee.

– Un milion, a riscat Leonardo, dar credea că exagerează.

– Mult mai multe, a spus profesorul. Astăzi se știe că există peste o sută de miliarde de galaxii – și în fiecare an se descoperă tot mai multe. Locuim în galaxia Calea Lactee, una dintre nenumăratele galaxii din Univers.

– Și știți câte planete și stele există în fiecare galaxie?, a întrebat din nou profesorul.

– Peste o sută, a spus repede Júlia. Ea credea că, probabil, existau doar câteva sisteme solare, în fiecare galaxie.

– Peste o mie, a completat Pedro.

– Iar ați greșit. În fiecare galaxie există milioane de planete și stele. Și imaginați-vă că Terra este doar una dintre aceste planete, iar Soarele e doar una dintre aceste stele.

Elevii au rămas perplecși. Niciodată nu se gândiseră că Universul era atât de mare. Făceau cu toții o călătorie spațială fantastică. Vibrau cu toții, cu excepția unei eleve, Claudia. Avea capul plecat și chipul trist. Fata părea că se află pe altă planetă. Și așa și era. Se afla pe cea mai complexă planetă, pe planeta minții sale, călătorind printre ideile care o tulburau. În ultimul timp era neliniștită, nu se concentra și-și rodea unghiile. Văzând-o cu capul plecat, Romanov a întrebat-o delicat:

– Claudia dragă, ce se întâmplă? Pari atât de departe. Claudia și-a ridicat încet capul. A urmat un moment de tăcere. Apoi, cum învățase deja de la Romanov să nu-i fie teamă să spună ce gândea, a răspuns:

– La ce folosește cunoașterea forțelor din Univers, dacă nu am forța să-mi rezolv problemele mele personale?

Romanov a fost șocat de raționamentul ei inteligent și realist. Apoi, ca și cum ar fi vrut să dea afară ceea ce o înăbușea, Claudia a adăugat:

— La ce bun să cunosc alte planete, dacă pe această planetă există atâtea nenorociri fără rezolvare? Ce m-ar putea motiva să discut despre galaxiile imense care se află la milioane de ani-lumină, dacă micul spațiu al casei mele e o lume opacă, dacă-l văd pe tata mereu trist, fără un serviciu stabil, fără condiții de supraviețuire — și, mai rău, fără speranță?

Răspunsul ei i-a pus pe gânduri pe elevi.

Vorbele Claudiei l-au pus pe gânduri pe profesorul de fizică.

„Are dreptate”, și-a zis el. „Pe de o parte, cunoașterea Universului e importantă pentru cercetarea științifică, dar, pe de altă parte, de multe ori știința e departe de realitatea oamenilor, de lumea concretă a elevilor.” Sistemul educațional din care făcea parte și el era sec, rece, distant, dezumanizat.

Nu erau puțini elevii din Școala Coșmarurilor, care aveau dificultăți financiare. Unii dintre părinți erau șomeri sau aproape, alții câștigau atât de puțin, încât abia reușeau să-și întrețină familiile. Unele mame renunțau să mănânce, pentru ca fiii lor să aibă suficientă hrană. Existau părinții care își pierdeau somnul, gândindu-se la viitorul copiilor lor.

Greutățile pe care le înfruntau părinții erau atât de mari, încât mulți elevi nu aveau speranța unui succes profesional. Credeau că, mai mult ca sigur, vor repeta istoria părinților lor, cu umiliri, cu crize financiare și un confort limitat.

Gândeau asemenea Claudiei: „Dacă părinții mei n-au avut posibilitatea unei vieți mai bune, cu greu e posibil să o am și eu”.

Speranța tinerilor stătea în studii. Dar, cu toate că elevii ieșeau din școală cu o diplomă în mână, cei mai mulți nu-și schimbau viața. Cum orele de curs erau reci și departe de realitatea lor, ei nu-și dezvoltau un spirit întreprinzător, îndrăzneală, nu aveau vise sau capacitatea de a judeca singuri și nici abilitatea de a depăși eșecurile.

Chiar și din școlile particulare, elevii ieșeau tot atât slab pregătiți pentru a înfrunta provocările vieții. Treceau la probele curriculare, dar nu și la probele sociale. Nu știau să-și înfrunte problemele. Creșteau în umbra părinților lor bogați, nu erau autorii propriei lor istorii. Mulți deveneau risipitorii de moștenire. Puțini erau cei care scăpau vechiului ciclu al bogăției: bunic bogat, fiu nobil, nepot sărac. Mulți dintre fii de bogați cunoșteau gustul traiului limitat și al mizeriei.

Romanov era mâhnit din cauza pesimismului și realismului Claudiei; dar era și fericit, pentru că ea avusese curajul să-l înfrunte și să discute despre importanța subiectului predat.

Elevii învățau să dezbată idei, să le pună întrebări dascălilor, să critice cunoștințele și utilitatea lor.

Școala Coșmarurilor devenea o grădină unde se cultiva inteligența – și nu un depozit de informații.

A-i ajuta pe elevi să-și folosească forța interioară

Opiniile Claudiei l-au făcut pe profesor să reflecteze și să schimbe orientarea orelor sale. A început să aplice fizica, la viața de zi cu zi.

– E important să cucerim spațiul, dar nu știm să ne îngrijim de micul nostru spațiu, de planeta noastră minunată. Cu fiecare an ce trece, tot mai multe râuri sunt poluate, noi specii dispar și temperatura globală crește.

Profesorul ar fi vrut să lămurească și drama Claudiei, dar încă nu era momentul ideal. Așa că le-a împărțit câteva considerații asupra altor subiecte.

– Gândiți-vă puțin. Deși suntem foarte mici în acest Univers nemăsurat, suntem atât de îngâmfați, de proști și de agresivi, încât ne credem stăpânii lumii. În realitate, nu suntem stăpâni a nimic – nici ai adevărului, nici ai propriei noastre vieți. Dezvoltăm tehnologii ca să comunicăm cu lumea, ca să producem vehicule și ca să construim edificii, dar nu dezvoltăm nicio tehnologie ca să dialogăm, ca să fim liniștiți, veseli și fericiți. Facem uz de forță ca să ducem războaie fizice sau războaie comerciale, dar nu ne folosim forța pentru a domina anxietatea, intoleranța, deznădejdea și lipsa de speranță.

Elevii au început să înțeleagă că toți suntem răspunzători de rezolvarea acestor probleme serioase.

Apoi, profesorul a admis public că Claudia avea dreptate și a adăugat:

– Noi ne preocupăm atât de mult să informăm, încât uităm să formăm. Cunoștințele există ca să vă servească și nu pentru ca voi să le serviți. Dar noi inversăm valorile. Și, dorind să stimuleze gândirea elevei, a întrebând-o: De unde vine forța unei ființe umane? Claudia s-a gândit ceva timp, dar n-a știut să răspundă. Apoi el i-a cerut clasei să răspundă.

– Din mușchi, a răspuns Helena.

– Din forța voinței sale, a spus Júlia.

Profesorul s-a oprit în mijlocul sălii și a spus:

– Din visele noastre. Visele nu sunt dorințe. Dorințele se evaporă, atunci când dau de căldura greutăților, visele rezistă la temperaturi înalte. Tu ai vise, Claudia?, a întrebat-o profesorul.

Răspunsul a fost rapid și direct. Romanov a fost luat din nou prin surprindere.

– Mama e bolnavă, dar trebuie să muncească. Tata suferă de astm, uneori are crize puternice și de aceea nu are un serviciu stabil. Eu am 16 ani. Sunt o fată săracă, de origine sărmană, care trăiește într-un mediu sărac. Nu vedeți peticele de pe fusta mea? De un an nu-mi cumpăr haine noi, a răbufnit Claudia.

După care, din ochi i-a scăpat o lacrimă.

Tulburată, a adăugat:

– Mi-e frică să visez. Nu visez, deoarece cred că visele mele s-ar transforma în frustrări.

Romanov și-a frecat obrajii cu palmele. Simțea compasiune pentru eleva sa. Dar nu putea să simtă

milă pentru ea, căci sentimentul de milă n-ar fi stimulat-o să creadă în viață și în capacitatea ei de a lupta. Atunci a privit-o fix în ochii umezi și a repetat cuvintele pe care i le spusese lui Pavlov, înainte de a muri în atacul terorist din Beslan:

– Eu pariez că o să strălucești, Claudia, și că vei deveni un om mare. Să nu-ți fie teamă de sentimentul de frustrare – ci să-ți fie teamă de absența viselor.

Apoi a scris pe tablă câteva fraze și le-a cerut elevilor să le considere stindardul lor – ghidul lor:

Visele nu determină locul unde veți ajunge, dar generează forța necesară pentru a vă scoate din locul unde vă aflați. Visați la stele, ca să puteți păși pe Lună. Visați la Lună, ca să puteți păși cel puțin pe munții cei înalți. Visați la munții cei înalți, ca să puteți avea demnitate, atunci când traversați văile eșecurilor și ale frustrărilor.

Elevii au rămas uimiți de aceste gânduri. Claudia a început și ea să reflecteze. Ca un om însetat de apă, voia să extragă din aceste fraze fiecare picătură de înțelepciune. Înțelegând că mintea elevilor săi era în plină activitate, a mai pus ceva lemne pe focul ideilor și a povestit una dintre întâmplările cele mai emoționante și încurajatoare pe care le cunoștea.

Cancerul fizic și cancerul emoțional

În Australia trăia o tânără pe nume Karen. Era sociabilă, veselă, amuzantă, își aprecia foarte mult pă-

rul lung și blond și visul ei cel mare era să devină medic pediatru, dar era nedisciplinată, nu învăța pentru teste, nu citea, nu avea voință. Prietenii nu prea credeau că într-o zi va deveni medic. Frumoasa și vesela Karen își trăia viața fără furtuni prea mari, până când a trecut printr-o adevărată tornadă, prin cea mai teribilă experiență. Pe când se juca într-un week-end, cu prietenii ei și alerga pe plajă, la un sfârșit de săptămână, s-a simțit amețită și a căzut pe nisip.

Prietenii au râs, crezând că se împiedicase. Dar nu s-a împiedicat. A avut, pur și simplu, o amețeală, și-a pierdut echilibrul și a căzut neputincioasă. S-a lovit puternic cu fața de pământ și nisipul i s-a impregnat pe obraji. Cum întârzia să se ridice, prietenii, îngrijorați, i-au sărit în ajutor. După ce Karen și-a revenit, copiii au continuat să se distreze pe plajă. Ulterior, însă, tânăra a început să aibă unele simptome care i-au îngrijorat pe părinții ei. După ce a făcut analize, s-a stabilit că, din nefericire, Karen avea o tumoră canceroasă. Cum aveau să-i povestească? Ce să-i spună?

Uneori, anumite vești pe care trebuie să le dai cui-va îți aduc un nod teribil în gât și simți că te sufoci de emoție. A ști să transmiți o informație negativă – fără ca cel care o aude să-și piardă speranța – e o artă și nu întotdeauna reușești s-o faci cum trebuie.

Karen trebuia să fie conștientă de boala ei, căci urma să se trateze, să facă o operație și să-și schimbe rutina zilnică, a povestit în continuare profesorul Romanov.

Când părinții, împreună cu medicul, i-au vorbit despre boală, lumea s-a prăbușit peste ea. Nu se putea opri din plâns. Tatăl, plângând și el, a îmbrățișat-o. Mama a strâns-o în brațe și i-a spus:

„O să învingem tumora împreună! Ai încredere în Dumnezeu, ai încredere în viață, fata mea. Tu ești puternică!”

Odată trecută disperarea, s-a simțit mai împăcată. A doua zi gândurile i-au devenit iar neliniștite, confuze, accelerate. Se gândea neîncetat la cancer. Avea un iubit care, la început, i-a dat puteri. Dar teama că nu-și va mai săruta părinții niciodată și nu-și va mai îmbrățișa prietenii și iubitul, îi stingea curajul.

Karen trebuia să lupte împotriva unui dușman pe care nu-l vedea și care se afla în ea. A fost nevoită să se supună unei operații complexe și a fost necesar să-și schimbe unele obiceiuri, din pricina tratamentului îndelungat pe care trebuia să-l urmeze, inclusiv radioterapie. Părul lung și blond a început să se deterioreze și să-i cadă. Și-a pierdut cheful de a se îmbrăca și de a se aranja. Zâmbetul nu i se mai vedea așa de des. Teamă de boală n-o părasea, se simțea urâtă, neînsemnată și disprețuită. Îi lipsea stima de sine și era foarte descurajată.

Apoi, profesorul s-a adresat direct, elevilor săi:

– Mulți dintre voi aveți o sănătate bună și de aceea n-o prețuiți, aveți de explorat și cucerit lumea întreagă, dar vă simțiți demoralizați, lipsiți de curajul de a lupta pentru ceea ce iubiți.

Elevii au fost luați prin surprindere cu această observație. Claudia a rămas pe gânduri.

Și Romanov a continuat povestea.

Karen își puna o pălărie pe cap, ca să ascundă lipsa părului, dar toți observau realitatea. Iubitul a părăsit-o, apărând numai din când în când. Tânăra extrovertită a început să se izoleze și să se simtă deprimată. Și-a pierdut plăcerea de a se duce la școală. Își puna mâinile pe cap și se gândea: „Toată lumea va râde de mine”. Și-a construit, fără să-și dea seama, blocaje interioare.

Suzan, o prietenă foarte bună, s-a dus s-o viziteze și și-a dat seama de suferința ei ascunsă. Cu mult seriozitate, ea le-a explicat colegilor de clasă drama interioară pe care o trăia Karen. Aceștia au fost profund sensibilizați. Dar nu știau ce să facă pentru ca ea să nu se simtă disprețuită și să-și recapete însuflețirea.

În acest stadiu al poveștii, Romanov a filozofat puțin pentru elevii săi: Karen nu trebuia să se simtă deprimată, căci un om deprimat se îngrijește mai puțin de calitatea vieții sale, imunitatea îi scade și are mai puțină rezistență în lupta cu cancerul. Deja slăbise mult și îi era greață aproape tot timpul.

Spre disperarea părinților, părea că nu mai avea voință să lupte pentru viață. Aceștia au apelat la ajutorul unui psiholog. Într-o zi, cum mergea foarte abătută pe coridoarele spitalului unde făcea tratamentul, Karen a auzit deodată țipetele unor copii într-un salon. Cum îi plăceau mult copiii, s-a hotărât să intre. Când a

deschis ușa, a avut un șoc emoțional. A văzut șase copii jucându-se. Ceea ce a mișcat-o cel mai mult a fost faptul că toți aveau capul lucios, fără un singur fir de păr. Toți făceau tratamente împotriva cancerului.

„Vino să te joci cu noi”, au rugat-o ei.

Ea a refuzat. Atunci, o fetiță de șase ani a luat-o de mâini și a dus-o în centrul salonului. Karen se simțea inhibată, nu se jucase de luni de zile. Au înconjurat-o cu toții.

Văzând zâmbetele copiilor și dorința de a trăi, ce li oglindea pe chip, a intrat în sfârșit în atmosferă. A sărit, s-a jucat, i-a gădilat pe copii, părea că lumea se oprișe. În timp ce se distra, și-a amintit dintr-o dată de visul ei de a deveni pediatru. Părea că visul acela era înmormântat, dar până la urmă el era doar ascuns.

Ajuns aici cu relatarea, profesorul Romanov a oțtat și a făcut o pauză. În sala de clasă domnea o liniște adâncă. Apoi, a întrebat-o direct pe Claudia:

– Care e diferența dintre vise și dorințe?

Ea s-a gândit, dar n-a știut să răspundă. Apoi el s-a adresat întregii clase. Nimeni nu știa să dea un răspuns. Le-a spus tot profesorul:

– Dorințele sunt pasagere și nu rezistă la dogoarea dificultăților, visele sunt proiecte de viață, au rădăcini și de aceea rezistă în fața problemelor, răsar chiar dintr-o lungă secetă, căci rădăcinile lor își trag seva din izvoarele adânci ale personalității.

Răspunsul a emoționat-o pe Claudia. Nerăbdătoare, voia să știe care fusese deznodământul istoriei.

Romanov le-a spus că, în cazul lui Karen, era vorba despre mai mult decât o dorință, ea avea un vis, un proiect de viață. Implicându-se în jocul acelor copii, ea a început să-și recupereze visul. A început să se ducă frecvent în salonul unde avea contact cu acei copii care, fără să-și dea seama, mizau pe viață. Cu cât avansa relația cu ei, cu atât se simțea mai întărită. Între timp, psihoterapia a început să dea roade, iar sfaturile părinților ei au început și ele să dea roade.

La un moment dat, a făcut o rugăciune și a notat-o pe coperta celui mai frumos caiet al ei:

„Doamne, mulți nu suferă de nicio boală fizică, trăind ani și ani, dar în viața lor nu există vise, nici aventuri. Dă-mi putere să lupt pentru viața și pentru visele mele. Învăță-mă să trăiesc fiecare zi, ca și cum ar fi eternă.”

Karen simțea că avea atâta forță, încât, în ciuda faptului că îi căzuse aproape tot părul, s-a hotărât să se întoarcă la școală. I-a comunicat lui Suzan, dorința ei. Nu mai frecventase cursurile de o lună. La ușa clasei, și-a amintit de vremea când se juca cu colegii și se distra fără griji. Brusc, intrând în clasă, Karen a tras o sperietură și a rămas fără grai. Nu-i venea să creadă că imaginea care i se înfățișa era adevărată.

Din nou, profesorul a făcut o pauză, vrând parcă să sublinieze ceea ce va urma. Elevii erau disperați, ei

doreau continuarea poveștii. Dar Romanov voia să-i facă să gândească.

– Știți ce a văzut ea de a tulburat-o atât de mult?, a întrebat el.

Nimeni nu reușea să-și imagineze. Într-adevăr, era aproape de neimaginat.

– A văzut solidaritatea! A văzut că majoritatea colegilor ei, băieți și fete, erau rași în cap.

Și, în numele tuturor, unul dintre ei i-a spus:

„Noi ne-am ras în cap, ca să-ți arătăm că suntem împreună în această luptă, ca să-ți demonstrăm că te iubim așa cum ești și că ești frumoasă, chiar și fără păr.”

A fost un gest de afectivitate, unic. Karen, impresionată, a izbucnit într-un plâns binefăcător. Nu putea să rostească nici măcar un singur cuvânt. Toți prietenii ei au îmbrățișat-o și au sărutat-o. Era total uimită, în fața acelei manifestări de afecțiune. Rareori a mers iubirea atât de departe.

În clasa lui Romanov, câțiva elevi au început să plângă; printre ei și Claudia.

– Prietenii lui Karen au învățat să se pună în locul ei, și-au dat seama de sentimentele ei ascunse și au sprijinit-o într-un moment atât de dificil din viață. A învăța să te pui în locul celorlalți e una dintre cele mai importante caracteristici ale inteligenței, dar, din nefericire, majoritatea tinerilor nu și-o dezvoltă. Această caracteristică constituie cel mai bun vaccin împotriva desconsiderării, a discriminării și a izolării.

Apoi, profesorul le-a explicat că unele cazuri de violență care se constată în școală, precum cel al elevilor care își băteau colegii și profesorii, puteau fi evitate. Cum? Învățând să înțelegem sentimentele oamenilor, înțelegând limbajul inimii și descifrând suferința pe care vorbele n-o dezvăluie niciodată.

– Totuși, domnule profesor, Karen a reușit să învingă cancerul?, a întrebat Alex, nerăbdător să afle sfârșitul istoriei.

– A mai avut o vreme grețuri, vomă și dureri și a suferit încă o operație. Dar voința ei, curajul și setea de a trăi au fost mai puternice. S-a dedicat, disciplinată, tratamentului. Pe lângă asta, s-a deschis sufletește, a început să ia parte la petreceri și să trăiască fără teamă în mijlocul oamenilor. Stima de sine s-a îmbunătățit și i-a revenit însuflețirea tinerească. În cele din urmă, Karen a triumfat, a învins cancerul. Dar ea era deja o învingătoare, căci făcuse din fiecare zi un moment etern.

Clasa vibra.

– În plus, Karen a fost disciplinată și în altă privință: în privința transformării visului ei în realitate. Ea, care nu se prăpădea după studiu, a început să învețe nu numai pentru examene, ci mai ales pentru proiectul ei de viață. Și-a procurat materiale, cărți și lucrări care dezbatău subiecte necesare viitoarei cariere. Astfel, a început să aibă rezultate foarte bune la școală. Colegii ei erau surprinși.

În final, a intrat la facultatea de medicină. Când a terminat, Dr. Karen s-a specializat în oncologie pediatrică – adică, a devenit doctoriță pentru copiii cu cancer. Se juca cu ei, zâmbea, părea un clown în fața copiilor. Rareori s-a văzut o doctoriță care să iubească atât de mult viața și care să se lupte atât de mult, pentru viața fiecărui copil bolnav.

A-i inspira pe elevi

După ce a relatat această istorie, Romanov, maestrul vieții, s-a apropiat de Claudia și a surprins-o. A admis că avusese dreptate când spunea că știința era, de multe ori, seacă și insensibilă. Prietenii lui Karen și-au dat seama de suferința acesteia, dar el, profesorul, nu-și dăduse seama de sentimentele elevei sale.

– Claudia, vorbesc cu atâta siguranță despre planete care se află la milioane de kilometri distanță de mine și, uneori, nu știu să recunosc sentimentele elevilor mei, care se află atât de aproape. Nu mi-am dat seama de suferința ta. Te rog să mă ierți, a spus profesorul. Apoi, s-a apropiat de ea și a îmbrățișat-o.

Claudia, care era mișcată de istoria relatată, a rămas cu gura căscată în fața atitudinii dascălului ei. Nu văzuse niciodată un profesor cerându-și scuze de la un elev. Înainte de terminarea orei, Romanov a tras concluzia:

– Pe lângă cancerul fizic, există și un cancer psihic. Luptați împotriva cancerului prejudecății, al fricii, al absenței viselor și al lipsei voinței de a vă transforma

proiectele de viață în realitate. Cei mai mari dușmani ai noștri se află în noi.

Într-un climat de intensă inspirație, Romanov a scris pe tablă cu litere enorme:

Tinerii buni au vise sau disciplină. Tinerii străluciți au vise și disciplină. Căci visele fără disciplină produc oameni frustrați, care nu-și transformă niciodată visele în realitate, iar disciplina fără vise produce sclavi, oameni care execută ordine, care fac totul automat și fără să gândească.

Schimbarea regulilor jocului

În momentul acela, Claudia a înțeles că fusese nedreaptă cu părinții ei. Mama ei, sprijinită de tată, o îndemna să învețe, ca să-și poată clădi un destin diferit de al lor. Claudia avea disciplină, dar nu avea vise. Nu trăia conform vorbelor lui Alexander Graham Bell: „Dacă mergem numai pe drumuri bătătorite, vom ajunge doar acolo unde au ajuns și ceilalți”.

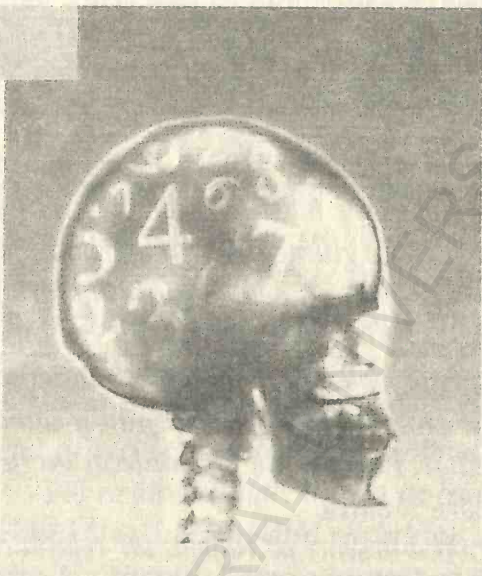
Părinții erau săraci și bolnavi, dar erau înțelepți. Numai că ea nu reușea să le vadă înțelepciunea. După ce a ascultat povestea lui Karen și a fost martora reacțiilor lui Romanov, i-au venit în minte fraze pe care părinții i le spuneau adesea, dar pe care abia acum reușea să le aprecieze. Cerând permisiunea, s-a ridicat și s-a dus să le scrie pe tablă:

Un hoț poate fura o comoară, dar nu poate fura inteligența. O criză distruge o moștenire, dar nu și o profesie. Faptul că nu ai bani nu e relevant, pentru că tu ești un om bogat, întrucât deții cel mai mare capital: inteligența ta. Investește în ea. Învață!

După ce au îmbrățișat-o cu afecțiune pe Claudia, elevii și-au notat în caiete aforismele colegei și ale profesorului Romanov. Au făcut din ele o pereche de aripi cu care să poată zbura spre înălțimi. Claudia a visat că terminase biologia și că studia celulele. Și-a dorit să se aventureze prin lumea geneticii, căci învățase să se aventureze prin lumea viselor ...

Partea B

1.

*Elevii buni învață matematica
numerelor, elevii fascinanți
învață matematica emoțiilor.*

Invidia și competiția care distrug

Pedro și Rafael erau frați. Între ei era o diferență de trei ani: Pedro, cel mai mare, avea 16 ani, iar Rafael, 13. Lui Pedro îi plăcea foarte mult să facă sport, dar nu suporta să piardă. Era egoist, irascibil, nervos și nu suporta să fie criticat. Rafael era calm, tolerant, dar avea puțini prieteni.

Imediat după nașterea lui Rafael, Pedro începuse să dea semne de gelozie. Pe măsură ce creșteau, disputele se intensificau. Toate glumele se transformau, până la urmă, în certuri. Rafael nu dădea multă importanță lucrurilor materiale. Pedro, dimpotrivă, nu era capabil să-și împartă jucăriile, obiectele și hainele cu altcineva. Dacă Rafael îi lua fratelui său o jucărie sau o cămașă, reacția venea imediat. Pedro îi lua numaidecât lucrurile din mână și, uneori, îl bătea.

Pedro îl provoca deseori pe Rafael, iar relația dintre ei era atât de proastă, încât Rafael nu se controla și-l stârnea și el. Cei doi frați se transformau, încet, în dușmani. Părinții lor, Carlos, un avocat respectabil, și Ana, profesoară la facultatea de pedagogie, erau disperați.

Disciplina pe care le-o aplicau nu avea succes. Limitele pe care le impuneau nu erau eficiente. Liniștea nu dura mai mult de o zi. Carlos și Ana au cerut îndrumări unor psihologi, dar cei doi frați, în special cel mai mare, nu-i ascultau. Pedro a ajuns să frecventeze cabinetul unui psihoterapeut, dar a abandonat tratamentul, în mai puțin de o lună. Afirma categoric că nu el avea

probleme, ci Rafael. Nu-și recunoștea invidia, imaturitatea și agresivitatea.

La un moment dat, Pedro a mers prea departe. A ajuns să-i spună fratelui său: „Te detest. Nu știu de ce te-ai născut. Vreau să mori!” Mama lor, auzind aceste vorbe, s-a simțit femeia cea mai nefericită din lume. Își crescuse copiii ca să fie prieteni și nu să se urască.

Tatăl, ca avocat cu experiență, știa că disputele dintre frați erau obișnuite în adolescență, dar copiii lui depășiseră orice limită. În birou îi treceau prin mână diferite cazuri de frați care trăiseră întotdeauna pe picior de război. Nu se înțelegeau, nu dialogau și nu se respectau. Când venea momentul să împartă moștenirea, trăiau într-o dispută infernală. Se temea că fiii lui aveau să repete această istorie dramatică.

Tot ce făcea Rafael îl irita pe fratele lui. Cântatul, vorbitul tare, îmbrățișatul părinților, totul îl tulbura pe Pedro. Cu timpul, Pedro a început să șantajeze și să aibă convingeri false. Credea că oamenii și chiar propriii părinți îl preferau pe fratele lui. Nu suporta un „nu”, fără ca apoi să-i acuze pe părinți că îl preferau pe Rafael, în detrimentul său.

Părinții erau mâhniți auzind acele vorbe. Știau că nu era adevărat, dar cădeau în capcana subtilă pe care le-o întindea fiul lor. Cedau adesea presiunilor exercitate de băiat și-i dădeau ce voia. În felul acesta, Pedro obținea întotdeauna o nouă pereche de pantofi, pantaloni noi și alte daruri. Părinții păreau niște servitori

dornici să-i împlinească toate dorințele. Cu cât ei îi dădeau mai multă atenție, cu atât el îi controla mai mult.

Pedro apucase pe un drum periculos. Prefera cadourile, în locul dialogului, plăcerea imediată, în locul construirii propriului său drum. Nu știa să gestioneze „nu”-urile, îi plăceau numai „da”-urile. Într-o zi avea să sufere o mare dezamăgire. Când va ateriza în viața reală, precis va fi nevoit să înfrunte „nu”-urile la locul lui de muncă și în relațiile sociale pe care avea să le stabilească. Atunci, cum oare va supraviețui?

Din când în când, tatăl își pierde răbdarea cu Pedro și-i spunea: „Tu nu-mi aduci decât supărări! Tu faci ca familia noastră să fie nefericită, marele meu egoist!” Climatul, care era deja deteriorat, se înrăutățea pe zi ce trecea. În cele din urmă, s-au îmbolnăvit cu toții. În familia aceasta nu erau divergențe numai atunci când se uitau la televizor. Se transformaseră într-o familie modernă tipică.

Maestrul matematicii emoțiilor

Pedro era elev la școala unde preda profesorul rus. Cu toate schimbările introduse de Romanov, continuau să existe probleme grave. Trei dintre profesori nu mai suportau stresul și și-au luat concediu medical ca să se trateze. În afară de asta, Jeferson, care era profesor de matematică, se gândea să renunțe la catedră. Romanov și-a dat seama de mâhnirea lui. S-a apropiat de el treptat și au devenit prieteni. În dorința de a-l ajuta pe Je-

person, i-a făcut o invitație neobișnuită: să studieze matematica emoțiilor.

Matematica emoției, atât de frumoasă și de ilogică, era mult mai complexă decât matematica numerelor. Cei doi profesori petreceau ore în șir, la sfârșit de săptămână, analizând cărțile care vorbeau despre influența emoției în construcția gândirii și a raționamentului.

Au descoperit că ființa umană înțelege lumea prin intermediul ferestrelor memoriei, care reprezintă arhive ce se deschid într-un anumit moment al existenței. Cu cât se deschid mai mult ferestrele memoriei, cu atât de lărgeste ansamblul de arhive, devin disponibile mai multe informații și apar mai multe ipoteze care necesită răspunsuri inteligente, în situații dificile.

Au înțeles că poeții, filozofii, artiștii plastici, politicienii, profesorii, elevii – adică fiecare ființă umană – văd lumea într-un mod diferit de ceilalți, pentru că au un bagaj genetic, o înțelegere și o istorie diferite, o personalitate și un cadru social distincte. Dar mai exista și un alt factor care permitea înțelegerea diferenței de optică asupra lumii și a lucrurilor: cantitatea de ferestre pe care o deschide fiecare individ, în fiecare moment al vieții sale, la durere sau la bucurie, când are succes sau când eșuează, când e aplaudat sau când e batjocorit.

Cei doi dascăli au studiat teoria ferestrelor memoriei. Această teorie explică faptul că memoria nu se deschide complet, ci pe zone specifice, pe ferestre. Există multe tipuri de ferestre în memorie, între care, ferestre-

le light*, care extind raționamentul, deschizând posibilitățile de manifestare ale inteligenței, și ferestrele killer**, care blochează raționamentul, ucigând luciditatea și calmul. Ferestrele light conțin experiențe plăcute și inteligente, cum ar fi: experiențele de viață, cunoștințele științifice, laudele, încrederea în sine, siguranța, intuiția și sensibilitatea. Ferestrele killer constituie traumele și zonele de conflict din subconștient, care conțin experiențe dureroase, precum frica, angoasa, disprețul, eșecurile și frustrările.

În momentul în care deschidem ferestrele killer, volumul de tensiune sau anxietate generat de ele blochează deschiderea a mii de alte ferestre, împiedicând accesul la nenumărate informații care puteau să conducă la răspunsuri strălucite. Dascălii au înțeles că un elev căruia îi e frică de un test, care e foarte exigent cu el însuși sau ai cărui părinți cer mult de la el, poate să simtă o tensiune atât de mare, încât blochează ferestrele care conțin informațiile învățate și astfel să aibă un randament foarte scăzut, chiar dacă știe toată materia.

Au înțeles că oamenii care suferă de claustrofobie, adică le e teamă de spații închise, deși sunt calmi în medii deschise, când intră într-un lift, într-o fracțiune de secundă apasă pe declanșatorul care deschide o fereastră

* Lumină. N.tr.

** Ucigaș. N.tr.

killer, ceea ce îi face să aibă o criză de anxietate, tahicardie, senzația de lipsă de aer și să se autoconvingă că vor rămâne închiși în lift.

Romanov și profesorul Jeferson au înțeles că înfruntarea anxietății în momentele de tensiune și construirea unui climat interior de calm sunt fundamentale pentru un raționament bun, pentru a dezbate idei și pentru a face alegeri.

Au descoperit un secret – și anume, că atunci când intrăm în ferestrele killer, care conțin agresivitate și intoleranță, în primele treizeci de secunde comitem cele mai mari greșeli din viața noastră. În intervalul acela scurt de timp, luăm atitudini pe care n-ar fi trebuit să le luăm niciodată sau rostim vorbe care n-ar fi trebuit spuse niciodată. Există oameni calmi care, atunci când au un atac de furie, îi rănesc chiar și pe cei pe care îi iubesc cel mai mult.

Oamenii nu raționează în mod potrivit, atunci când sunt iritați, nervoși, înfricoșați, decepționați, deprimați. Cei doi profesori au înțeles că gestionarea emoției e fundamentală pentru alimentarea rațiunii. Este foarte important pentru dezvoltarea înțelepciunii, să învățăm să vedem problemele sub diferite unghiuri.

Din perspectiva celor doi visători, lumea adulților – alcătuită din războaie, competiții distrugătoare, discriminare și consumism – era bolnavă. Speranța era în cei tineri. De aceea voiau ca elevii să conștientizeze necesitatea de a-și stăpâni emoțiile, ca să poată avea o

minte limpede, capabilă să dezvolte iscusința criticii și a autocriticii. Jeferson le vorbea despre aceste aspecte, chiar elevilor din clasa unde învăța Pedro.

Socotelile relațiilor umane nu sunt exacte

Fără să fie conștient, Pedro construisese în memoria lui o serie de ferestre killer, înregistrând o imagine bolnăvicioasă și distorsionată a lui Rafael. Ori de câte ori aveau o mică dispută, în subconștientul lui Pedro se declanșa un perculator și, imediat, imaginea amenințătoare a lui Rafael îi apărea pe scena minții. Văzut din exterior, Rafael era o persoană docilă, dar cel care se afla în mintea lui Pedro devenise un monstru.

– Voi sunteți aici, la școala clasică, ca să învățați matematică, dar dacă vreți să supraviețuiți acolo afară, în școala vieții, trebuie să învățați un alt gen de matematică – o matematică pe care mulți regi, intelectuali și politicieni n-au învățat-o și de aceea au eșuat în mod drastic ca lideri. Elevii au rămas surprinși, iar Luís a întrebat, curios:

– Care e acest gen, domnule profesor?

Profesorul a privit spre elevi și a răspuns:

– Matematica emoțiilor.

– N-am auzit niciodată de matematica asta, domnule profesor, a spus Elisabete.

Fără să rostească vreun cuvânt, Jeferson a luat creta și a scris pe tablă:

Elevii buni învață matematica numerelor, elevii fascinanți merg mai departe, ei învață matematica emoției, care nu dă niciodată restul zero și nu respectă regula logicii. În această matematică, înveți că atunci când împarți, de fapt înmulțești; când înveți să pierzi, nu poți decât să câștigi; și când înveți să dai, practic, primești.

Elevii se uitau unii la alții, încercând să priceapă acele enigme. Profesorul de matematica numerelor afirmase că, pentru a rezolva problemele de matematica emoției, era necesar să diminuezi, pentru a spori. Spusese că trebuie să ne diminuăm orgoliul, ca să ne sporim gradul de maturitate; că trebuie să ne diminuăm aroganța, ca să înțelegem sentimentele ascunse ale oamenilor; că trebuie să ne diminuăm rigiditatea, ca să avem curaj să ne corectăm traiectoria și să ne regândim adevărurile absolute.

Jeferson vorbea despre o lume unde nu există formule gata stabilite, unde trebuie să învățăm să ne protejăm componenta emoțională a personalității. Altfel, putem deveni sclavi, în niște societăți libere. „Cel care e controlat de gelozie, de invidie, de furie, de frică și de anxietate trăiește într-o carceră emoțională, într-o temniță psihică, e ostătec al traumelor și conflictelor sale”, a explicat inteligentul profesor. Elevii au rămas uimiți de ideile lui. Pedro și-a ținut respirația.

Uluiți, elevii se întrebau: „Oare profesorul Jeferson a schimbat regulile matematicii?”.

Profesorul a continuat:

– Numerele nu sunt îngăduitoare, o socoteală nu poate fi decât corectă sau greșită, dar, în relațiile cu oamenii, nu putem fi prea logici, trebuie să fim înțelegători și solidari. Cel care este excesiv de logic provoacă un dezastru în relațiile cu iubita sa, cu colegii, cu prietenii, cu părinții. Trebuie să-l înțelegem pe cel care dă greș, să-l încurajăm pe cel care se împiedică și să-i dăm șanse, celui care a greșit. Trebuie să învățăm să spunem: „Mai încearcă o dată! Eu am încredere în tine!”

Tinerii se simțeau stingheriți, fiindcă își dădeau seama că ei nu procedau așa. Erau specialiști în a-i judeca, condamna și critica pe alții. Unii își petreceau timpul, certându-se cu iubitele. Nu admiteau greșeli. Reacionau ca niște copii, în trupuri de adulți. Nu știau să se pună în locul celorlalți și să fie înțelegători.

Trista copilărie a profesorului Jeferson

Văzând interesul elevilor, profesorul a povestit o experiență dramatică, pe care o trăise în tinerețe. Părinții lui erau foarte săraci, nu aveau niciodată bani ca să cumpere fructe. La un moment dat, cum mama lui era bolnavă, tatăl său i-a cumpărat, cu mari sacrificii, o jumătate de duzină de banane. Văzând fructele, Jeferson n-a mai rezistat. S-a dus pe ascuns și a mâncat trei dintre ele. Când a venit tatăl acasă, a întrebat cine le măncase. Frați lui Jeferson l-au pârât.

În fața acestei situații, tatăl a făcut o criză de nervi și l-a silit să mănânce toate bananele care mai rămăseseră.

Cum el a refuzat s-o facă, fiindcă știa că erau pentru mama lui bolnavă, tatăl l-a silit să le mănânce cu coajă cu tot. Amintindu-și de această întâmplare, profesorul le-a continuat povestea elevilor, care nici nu mai respirau:

– Mama striga la tata să se oprească. Dar el era stăpânit de furie, nu mai putea să raționeze. Au fost momente care mi-au tulburat mulți ani viața. În timp ce mâncam, tata mă bătea. În clipa aceea am distrus complet în mine imaginea tatălui meu. Am construit diferite conflicte. De atunci, n-am mai fost prieten cu frații mei, eram gelos pe ei și îi uram. Uneori, chiar doream ca ei să moară.

Relatând această istorie, ochii i s-au umezit. A fost una dintre rarele ocazii, într-o școală, în care un profesor de matematică nu și-a ascuns lacrimile de elevii săi. Acest dascăl fascinant nu se ascundea în spatele catedrei, el își educa elevii cu sufletul. Povestea dascălului se intersecta cu poveștile vieții elevilor săi. Folosea, astfel, una dintre cele mai importante tehnici pentru a forma discipoli care gândeau.

Pedro călătorea în propria lui poveste, ascultând povestea profesorului său. Niciodată nu făcuse această călătorie, într-un mod atât de intens ca acum.

După o pauză, Pedro l-a întrebat pe profesor:

– Cât timp n-ați vorbit cu tatăl dumneavoastră?
– Timp de mulți ani, n-am vorbit decât despre ceea ce era strict necesar. Credeam că nu mă iubea și mi se părea că-i prefera pe frații mei. Mă simțeam copilul

cel mai nefericit și disprețuit din lume. După câțiva ani, mama a decedat. Atunci am luat o hotărâre: să plec de acasă pentru totdeauna. L-am căutat pe tata și i-am spus: „Eu nu mai am nevoie de dumneata. Plec și poate că nu mă mai întorc niciodată.” Iar el m-a întrebat cu un aer surprins, mișcat și foarte trist: „De ce, fiule?” I-am aruncat în față că mă detesta și i-am amintit episodul cu bananele. Tata, auzindu-mi vorbele, s-a așezat pe un scaun și a început să plângă puternic. Eu nu pricepeam ce se întâmplă. După câteva momente, l-am înțeles. El m-a lămurit: „Mama ta era bolnavă și eu mă temeam că avea să moară... Am cumpărat bananele pentru ca ea să capete puteri, mâncându-le. Erau singurii bani pe care îi aveam.”

Profesorul a mai făcut o pauză. Apoi a conchis:

– Tata mi-a spus, cu un aer trist: „Iartă-mi agresivitatea, fiule. N-am învățat niciodată să îmbrățișez, pentru că nici eu n-am fost îmbrățișat de tata. Dar asta nu e o scuză. Iartă-mi prostia.” Atunci, pentru prima oară, tata mi-a povestit că tatăl lui îl bătea, că era alcoolic și că de multe ori îl forța să se dea jos din pat și îl lua la bătaie. Mi-a dezvăluit că, pentru el, copilăria fusese un infern. Și, în momentul acela, am înțeles că tata avusese o copilărie mai rea decât mine.

Nerăbdător, Pedro a întrebat din nou:

– Și după aceea, tot ați plecat de acasă?

– Pedro, tata a rostit apoi câteva cuvinte care mi-au marcat viața și care m-au făcut să-mi schimb di-

recția: „Cu toate că ai dreptul să pleci, vreau să-ți mulțumesc că ești. Ești un fiu minunat. Eu te iubesc foarte mult.”

În timp ce vorbea, Jeferson călătorea în timp, își amintea acele imagini, ca și cum prin față i s-ar fi derulat un film al vieții lui.

— Știți ce s-a întâmplat? În momentul acela, am învățat primele lecții de matematica emoției. Mi-am pierdut mândria, pentru a câștiga dragostea tatălui meu. A fost prima oară când i-am spus că, în ciuda a tot ce s-a întâmplat, eu îl iubeam. Voi le-ați spus vreodată părinților voștri că îi iubiți, cu toate că vă decepționează din când în când? Le-ați spus că-i admirați, cu toate că vă spun „nu” uneori?

— Și relația cu frații dumneavoastră?, a întrebat Ana Luísa.

— Am început să-i văd dintr-o perspectivă diferită. Am descoperit că cel care își analizează problemele dintr-o singură direcție comite greșeli. Am început, prin urmare, un nou capitol al vieții noastre. Am început să-i înțeleg și, după ce i-am înțeles, am reușit să-i iert. Și eu le-am cerut scuze. Ei m-au pârlit, fără să se gândească; poate că și eu aș fi făcut același lucru. Uneori, cei pe care îi iubim ne rănesc fără să vrea. Sunt vinovați fără vină. I-am îmbrățișat strâns. Gelozia s-a risipit, ura s-a evaporat și invidia a murit. Am respirat...

Episodul povestit de Jeferson se petrecuse cu mai bine de 15 ani în urmă și, până în momentul acela, el și

frații săi cultivau o prietenie solidă. Deși locuiau în orașe îndepărtate, în fiecare săptămână vorbeau la telefon.

Profesorul Jeferson s-a căsătorit și a avut doi copii. N-a suportat ca tatăl său să trăiască singur. L-a invitat să locuiască împreună cu familia sa. Aproape zilnic, ei stau de vorbă pe verandă. Sunt niște prieteni nedespărțiți.

– Am încetat să mai fiu sclavul traumelor mele, mi-am oxigenat componenta emoțională a personalității și mi-am cucerit libertatea. Dar voi?, i-a întrebat profesorul, dorind ca publicul său de elevi să iasă din condiția de spectatori pasivi și să se gândească la propria lor istorie.

Apoi, a strigat cu un glas puternic:

– Lucrați matematica emoțiilor, șlefuiți obiceiul acesta, la fel cum bijutierul șlefuieste cea mai frumoasă piatră prețioasă și astfel, veți dezvolta în personalitatea voastră siguranța, smerenia, toleranța, solidaritatea și capacitatea de a înțelege comportamentele oamenilor, ca și decepțiile care pot apărea.

Deschiderea ferestrelor memoriei

În ziua aceea, Pedro a plecat de la școală, fără să spună o vorbă. Nu știa să ierte și nici să fie transparent, de aceea nu reflectase niciodată asupra atitudinilor lui. Avea o nevoie nevrotică să aibă întotdeauna dreptate. Credea atât de sincer că părinții lui îl iubeau mai mult pe Rafael, încât își crease niște false adevăruri. A rămas

liniștit, gânditor și a privit înlăuntrul lui, așa cum n-o făcuse niciodată până atunci.

A început să analizeze felul în care îl tratau părinții pe el și felul în care îl tratau pe fratele lui. S-a dedicat acestei îndeletniciri, timp de câteva săptămâni și cu cât analiza mai mult, cu atât i se prăbușeau convingerile. Cum începuse să-și exerseze inteligența, o lumină a început să strălucească. A înțeles că, de fapt, niciodată nu dorise să înțeleagă. Și-a dat seama că gelozia pe care o simțea față de fratele său era o fantezie. A descoperit că agresivitatea pe care o proiecta asupra familiei lui era nedreaptă. Interpretarea pe care o dădea el realității era distorsionată și maladiivă.

Ceea ce l-a zdruncinat mai mult a fost faptul că și-a dat seama că-și exploata părinții, că îi manipula ca să primească daruri și ca să le acapareze atenția. A înțeles că, în unele momente, Rafael avea nevoie de mai multă atenție și căldură de la părinți. Altă dată, el era cel care primea mai multă atenție, pentru că atunci avea mai multă nevoie. În sfârșit, a înțeles că părinții își iubesc în egală măsură copiii, dar că le pot oferi atenție într-un mod diferit.

Astfel, Pedro s-a eliberat, treptat, din temnița lui psihică, a început să vadă faptele din viață din diferite unghiuri. La un moment dat, când erau toți adunați la masa de seară, s-a ridicat de la masă și i-a surprins pe toți. Le-a cerut iertare părinților și, pentru prima oară, le-a spus că-i iubea. Uimiți, părinții l-au întrebat:

„Ce se întâmplă, fiule?”

Iar Pedro le-a răspuns, sigur pe el:

„E matematica emoțiilor, tată. Încep s-o înțeleg.”

Apoi s-a îndreptat spre fratele lui și l-a îmbrățișat, după care a rostit niște vorbe de neimaginat:

„Știu că te-am rănit mult. Iartă-mă că te-am criticat atâta și că n-am vrut să-ți văd calitățile. Tu ești singurul meu frate. Vreau să învăț să-ți fiu prieten. Viața are multe viraje și, cu siguranță, vom avea nevoie unul de altul.”

Atunci s-au îmbrățișat pentru prima oară. Relațiile din familia aceea au suferit o mare revoluție.

În general, Pedro era închis, se izola și nu prea era dispus la dialog. Cu toate astea, a devenit un tânăr bine dispus și sociabil. A descoperit că banii pot cumpăra haine, dar nu și iubirea; pot cumpăra biletul la un meci de fotbal, dar nu și veselia; pot cumpăra biletul la o petrecere, dar nu și plăcerea distracției; pot cumpăra bărci, dar nu te învață cum să navighezi în apele emoției.

Partea 3

2.

*Elevii buni reproduc
informații, elevii
fascinanți gândesc.*

O minte agitată

Profesorul Júlio César era foarte nostim și avea o inteligență deosebită. La început, respingea ideile lui Romanov, dar după ce s-au cunoscut mai bine, au devenit prieteni nedespărțiți.

La un moment dat, Romanov i-a făcut cunoscută o cugetare de neuitat, pe care Júlio César a notat-o pe oglinda din baie:

Profesorii nu primesc, din partea societății, aprecierea pe care o merită: nu apar la știrile de la televizor, trăiesc în anonimatul sălii de clasă, dar sunt singurii care au puterea să provoace o revoluție socială. Cu o mână ei scriu pe tablă, cu cealaltă mișcă lumea din loc, căci lucrează cu cea mai mare bogăție a societății: tineretul. Fiecare elev e un diamant care, bine șlefuit, va străluci pentru totdeauna.

Cugetarea lui Romanov i-a reînnoit pasiunea lui Júlio César pentru educație. Mai bine de cincisprezece ani, fusese profesor de limbi străine, dar în ultima vreme era demobilizat și dezorientat, pentru că se confrunța cu o creștere progresivă a agitației elevilor. Își dădea seama că mintea lor era tot mai tulburată și neliniștită. Conversațiile paralele și agresivitatea se extinseseră foarte mult.

Júlio César, Romanov, Jeferson și alți profesori au căutat o explicație pentru acest comportament al elevilor, care devenise un fenomen mondial. În cele din ur-

mă, după ample cercetări, au descoperit ipoteza sindromului SGA, Sindromul Gândirii Accelerate, care explica faptul că preluarea faptelor de viață din societățile moderne acționa în mintea umană și modifica viteza de construire a gândurilor și emoțiilor.

Oamenii erau extrem de agitați. Totul se întâmpla foarte rapid. Toți mâncau, vorbeau și lucrau într-un ritm accelerat. Până și scenele din filmele actuale se desfășurau cu o viteză mult superioară celor din trecut.

Și-au dat seama că nu elevii erau vinovați pentru starea lor de agitație. Vinovat era sistemul social, care a amplificat gama de necesități – nu întotdeauna indispensabile – dar și cantitatea de informații, așa cum n-a mai fost niciodată în istorie, suprasolicitând memoria tinerilor și obligându-i să gândească într-o viteză maximă, așa cum trebuie să se întâmple doar în vremuri de mari dificultăți și calamități. Elevii se gândeau la „zeci de lucruri”, într-un interval scurt de timp. Profesorii au înțeles că, ori de câte ori, se mărește viteza gândirii, se generează agitație, neliniște și insatisfacție.

Au descoperit că, actualmente, volumul de cunoștințe se dublează la maximum odată la cinci ani, față de ceea ce, în trecut, dura secole. Excesul de informație, asociat cu disperarea de a consuma tot mai mult, cu preocuparea excesivă pentru estetică și modă, s-au înregistrat în centrul conștient al memoriei oamenilor, lăsând nenumărate arhive deschise.

Mintea elevilor avea, în mod constant, acces la informațiile stocate în aceste arhive, ca un calculator care nu încetează să opereze, generând o producție intensă de gânduri în legătură cu activitățile, preocupările și faptele zilei de mâine. Ei dezvoltau diferite simptome. Calmul a dispărut și răbdarea s-a evaporat.

Pe lângă faptul că sunt agitați și iritabili, fluctuația emoțiilor e foarte mare: acum sunt veseli, acum sunt explozivi. Nu se pot concentra, nu fac introspecții și, pe deasupra, detestă rutina, afirmând într-una: „N-ai ce să faci în casa asta!”

Dar sala de clasă? În general, e ultimul loc unde vor să se afle. Pentru cel care are SGA, profesorii sunt nesuferiți, orele sunt insuportabile, sunatul de ieșire e o minune. Agitația gândurilor și nerăbdarea sunt atât de intense, încât tinerii nu sunt capabili să acumulez experiență din greșelile și suferințele lor. Schimbarea decorului pe scena minții e atât de rapidă, încât ei nu reușesc să prelucreze experiențele trăite, nu reflectează asupra noilor atitudini și nu se fortifică în fața dificultăților. Rămân imaturi, chiar și atunci când ajung la vârsta adultă.

În viziunea lui Romanov și a colegilor săi, profesorii erau bucătari ai cunoașterii, care pregăteau alimentele pentru a hrăni inteligența unei asistente lipsite de poftă de mâncare. Nimic nu e mai frustrant pentru un profesor, decât să predea cuiva care nu vrea să în-

vețe. De aceea, în societățile moderne, cei mai mulți dintre educatori se îmbolnăvesc.

Mii de profesori se simt deprimăți, dezvoltă reacții de panică și boli fizice, nu numai din cauza problemelor lor interne, ci mai ales datorită crizei care se propagă în educație. Unii au tulburări cardiace în sala de clasă, alții fac gastrite și ulcere. Mulți știu că educația e un haos – dar, cum nu studiază modul în care se construiesc gândurile, nu știu că-i putem schimba ritmul.

Copiii nu mai aleargă după fluturi, nu se mai joacă prin pomi, nici nu mai dau drumul papagalilor. Tinerii nu mai contemplă frumosul, nu inventează, nu dau frâu liber imaginației, nici nu trăiesc viața cu simțul aventurii. Toți s-au transformat în consumatori.

Unii îi învinovățesc pe părinți că nu le impun copiilor lor anumite limite. Cu toate acestea, Júlio César și Romanov au descoperit că părinții au încercat să stabilească limite, dar, din cauza agitației generate de SGA, n-au avut succes. Mulți dintre ei se simt derutați și nesiguri, fiindcă nu știu cum să reacționeze în fața copiilor lor. În trecut, o privire a unui tată sau a unei mame avea impact asupra odraslelor – actualmente, nici țipetele nu mai stârnesc vreo reacție.

Distrugerea stimei de sine

Unii dintre profesori îi agresau pe elevi, întrucât credeau că ei sunt vinovați pentru starea lor de agitație. Nu înțelegeau că marele criminal e sistemul social, că

el a provocat o anxietate inumană în mințile tinerilor. Mai rău, nu înțelegeau că, pe lângă SGA, sistemul distruge respectul de sine al oamenilor, prezentându-le modele foarte slabe, conform indicatorilor medicali, ca parametru al frumuseții și al autosatisfacției.

Tiparul neobișnuit de frumusețe propagat în societate a pătruns în subconștientul colectiv al tinerilor, a generat conflicte cu imaginea de sine și le provoacă disprețuirea propriului corp. Milioane de tineri se uită în oglindă și se întreabă: Oglindă, oglinjoară, e ceva cu mai multe defecte-n țară?

Mulți simt că nimic nu li se mai potrivește. Unii sunt deprimați, alții dezvoltă o anorexie nervoasă care le blochează pofta de mâncare și slăbesc mult, iar alții fac bulimie, mănă într-una și apoi își provoacă voma. Sunt și unii care dezvoltă vigorexia, făcând într-una exerciții fizice în sălile de gimnastică și iau medicamente fără îndrumare medicală, ca să-și mărească masa musculară și să fie apreciați sub aspect fizic. Nu știu că cea mai mare valoare rezidă în inteligența pe care o au.

Tinerii nu știu că, în majoritatea lor, modelele suferă din pricina dictaturii frumuseții, căci își detestă vreo parte a corpului și țin regimuri draconice, ca să nu fie respinse. Multe dezvoltă de asemenea anorexie, bulimie și depresie. Caută tot felul de modalități artificiale de a-și crește stima de sine. Sistemul le folosește doar – și se debarasează de ele, atunci când nu mai corespund baremurilor.

Profesorii ar vrea să le strige tinerilor că frumusețea se află în ochii privitorului. Dar, din cauza Sindromului Gândirii Accelerate și a dictaturii frumuseții, tinerii nu se mai consideră frumoși nici pe dinăuntru, nici pe dinafară.

Cu stima de sine la pământ, tinerii devin nesatisfăcuți și și canalizează insatisfacția spre consum. Astfel, se transformă în prada celui mai agresiv prădător: piața.

Júlio César, Romanov și colegii lor doreau ca tinerii să se iubească pe ei înșiși și să fie revoluționari ai societății. Revoluționari care să critice sistemul social, care să consume mai multe idei decât bunuri materiale și să aibă curajul de a nu cumpăra din magazinele care foloseau numai modele slabe, pentru a-și vinde produsele.

„Deschideți ochii! Nu fiți sclavii tiparului de frumusețe vehiculat de mass-media!”, îi sfătuiau ei. „Fiecare dintre voi are o frumusețe unică, specială, inegalabilă, care nu are nimic de-a face cu greutatea, cu înălțimea, culoarea pielii sau anatomia corpului.”

Punând muzică ambientală în sala de clasă – de exemplu Bethoven, Bach, Mozart, Chopin – acești profesori transformau fiecare oră, într-un spectacol. Pe lângă elementul muzical, faptul că elevii se așezau în cerc și dezbăteau idei a dus la o reducere a SGA și la o diminuare cu cel puțin 50% a anxietății acestor copii. Școala suferea transformări, de la o zi la alta.

Se întâmpla ceva încântător: elevii învățau să aibă o minte liberă, să-și pună întrebări în legătură cu

ei înșiși și cu lumea, așa cum învățase tânărul filozof Platon, de la Socrate. Era însă nevoie să se avanseze mult mai mult.

Profesorii, stimulați de temerarul Romanov, au hotărât să relateze câteva întâmplări reale în clasă și să umanizeze cunoașterea – adică, să le vorbească elevilor despre viața oamenilor de știință, despre defectele lor, provocările, lacrimile, îndrăznelile, precum și nedreptățile pe care le-au suferit.

Voiau ca tinerii să-și deschidă orizonturile inteligenței, prin înțelegerea faptului că, în spatele fiecărei ore la care luau parte, ei se confruntau cu dificultățile celor ce gândeau. În felul acesta, cunoașterea a încetat să mai fie insipidă și a început să aibă un condiment existențial.

Au vorbit despre frica, despre curajul și despre angoasele lui Einstein, care, chiar dacă a fost un mare geniu și a dat la iveală idei excelente, a făcut și greșeli. A greșit mai ales când și-a lăsat fiul bolnav mintal într-un ospiciu, timp de peste douăzeci de ani, fără să-l viziteze vreodată. Elevii au înțeles, astfel, că geniul fizicii cunoștea foarte bine lumea exterioară, cea fizică – dar avea și el problemele lui, ca toate ființele umane, în cea mai complexă dintre lumi, cea psihică.

În felul acesta, ei au înțeles că nimeni nu e perfect – fie că e profesor sau gânditor. Astfel, cu fiecare zi învățau cum să nu mai fie niște tocilari și să-și alunge teama de a gândi și de a produce cunoaștere. Această schimbare de atitudine se reflecta deja în teste, căci ele-

vii deveniseră mai inventivi. Tot acest parcurs avea ca rezultat, în cele din urmă, o educație care inspira emoția, elibera inteligența și dezvoltă imaginația.

Agresarea unui coleg: fenomenul bullying

Profesorii buni cunosc bine materia pe care o predau, profesorii fascinanți cunosc modul de funcționare a minții. Întrucât voia să fie un profesor fascinant, Júlio César a învățat cum să abordeze conflictele care apăreau în sala de clasă, discuțiile care izbucneau între elevi și diferențele iscate între elevi și profesorii lor. Dar, uneori, aceste conflicte erau atât de grave, încât dezordinea părea imposibil de controlat.

La un moment dat, a asistat la o dispută între doi elevi, care l-a zdruncinat. L-a văzut pe Alex jignindu-l grav pe Fernando. Fernando umbla tot timpul absorbit de gândurile lui, era distrat, nu se putea concentra, suferea cu anticipație, era foarte preocupat de lucruri care nu se întâmplau. Anxietatea lui era intensă și avea dificultăți în a învăța. Nu reușea să țină pasul cu restul clasei.

Tânărul era atât de împrăștiat, încât adesea puneă întrebări despre o chestiune pe care profesorul tocmai o explicase. Alteori, făcea comentarii fără nicio legătură cu subiectul tratat. Mulți dintre colegi se distrau pe seama lui.

Elevii nu cunoșteau valoarea includerii tuturor într-un grup și importanța conviețuirii cu oameni diferiți. Nu înțelegeau că cele mai mari greșeli comise de omenire apar din cauză că nu sunt acceptați și respec-

tați cei diferiți, fie sub aspect intelectual, fie sub aspect social, rasial, cultural sau religios.

Júlio César era răbdător cu Fernando și, la fel ca și Romanov, considera că tinerii tăcuți sunt potriviți pentru alcătuirea unei armate, dar nu pentru un grup de oameni care gândesc. Nu voia o asistență de roboți.

După ce Fernando a pus încă o întrebare fără legătură aparentă cu subiectul abordat, Alex n-a mai rezistat și a strigat din spatele clasei:

– Prostule! Mongoloidule! Trezește-te!

Toți au izbucnit în hohote de râs. Alex era considerat liderul clasei, iar Fernando era rățușca cea urâtă. Umilit, i s-au umplut ochii de lacrimi și i s-a pus un nod în gât. S-a ridicat imediat și a cerut voie să iasă din sală.

Júlio César a intervenit:

– Te rog, Fernando, nu ieși. Privind către întreaga clasă, apoi către agresor, a spus:

– Ai comis o greșeală gravă. Ți-ai bătut joc de capacitatea intelectuală a colegului tău. L-ai ridiculizat în fața tuturor. Știi că mulți dintre gânditorii celebri aveau profilul psihologic al lui Fernando? Dar au strălucit, pentru că nu le-a fost teamă să întrebe, să se exprime.

Alex a încercat să se sustragă, lăsând capul în jos. Dar profesorul dorea să-i facă să înțeleagă importanța includerii sociale. A spus că cel care nu e capabil să accepte persoane diferite, comite atrocități în relațiile sociale. Le-a vorbit apoi despre sclavia negrilor, despre moartea a șase milioane de evrei în cel de-al doilea

război mondial, despre conflictele dintre creștini și musulmani, despre tulburările din regiunea Cașmirului, India și din multe alte locuri.

A mai afirmat că specia noastră e bolnavă din cauza discriminării, a lipsei de respect, de solidaritate și a dificultății de includere socială. Și a adăugat:

– Cei slabi judecă și exclud, dar cei puternici includ și înțeleg. Apoi, dorind să întărească cele spuse, l-a întrebat pe Alex: Știi cum se numește acest tip de agresivitate, care apare între colegi?

Alex nu știa, iar profesorul i-a întrebat și pe ceilalți elevi. Dar nimeni nu știa răspunsul.

– Se numește fenomenul bullying, le-a spus el.

– Ce fenomen e acesta?, a întrebat Joana curioasă.

– Bully înseamnă brutal, agresiv. Ori de câte ori un coleg agresează, umilește, discriminează sau etichetează alți colegi, comite fenomenul bullying, devine agresor, controlator și chiar călău emoțional. Copiilor și adolescenților le place mult să se joace, să glumească. Unele glume sunt sănătoase, stimulează creativitatea și veselia. Altele însă rănesc profund componenta emoțională și generează traume ale personalității.

Alex a înghițit în sec și a tăcut. Júlio César fusese și el victima fenomenului bullying, în adolescență. Această problemă îl afectase profund și de aceea s-a hotărât să vorbească despre unele mistere ale minții umane, pentru ca elevii să înțeleagă mai bine cum putea acel fenomen să prejudicieze drastic, formarea personalității.

Nu e posibilă ștergerea memoriei

– Înregistrarea în memorie e involuntară. Toate ideile, gândurile, imaginile mentale, emoțiile, inteligente sau absurde, lucide sau care tulbură, sunt înregistrate în mod automat.

– Domnule profesor, dar în calculator înregistrez numai ce vreau!, a zis Marcia.

– Da, dar în cazul memoriei umane, nu avem această opțiune. Fenomenul IAM (Înregistrare Automată a Memoriei) arhivează totul, în mod automat. Acest lucru e ușor de înțeles, ținând seama de experiența noastră. Dar trebuie să știți că toate experiențele noastre cu o încărcătură mai mare emoțională – fie plăcere sau suferință, fie calm sau teamă – sunt înregistrate într-un mod privilegiat. De aceea, ne amintim cu ușurință, îndeosebi momentele mai importante din viața noastră. Apoi, profesorul a întrebat:

– Putem să ștergem ceea ce e deja arhivat?

Luís și-a făcut curaj și a zis:

– Cred că da, căci în calculator cel mai ușor lucru e să ștergi fișierele.

– Ai încercat să ștergi o problemă din memoria ta?, l-a întrebat profesorul.

Cu două zile în urmă, Luís pierduse niște bani. Se străduise să-și șteargă din minte pierderea aceea – dar, cu cât încerca mai mult, cu atât se gândea mai mult la ea.

– Nu!, a răspuns Luís fără vreo ezitare.

Apoi, Júlio César i s-a adresat cu delicatețe lui Alex:

– Ai încercat să-i ștergi din memorie, pe cei pe care i-ai jignit sau i-ai decepționat?

Elevul s-a făcut roșu ca racul și a înțeles unde voia să ajungă profesorul. Prietena lui Alex îl părăsise cu o lună în urmă. Cum el voia s-o controleze și, în același timp, credea că putea să aibă o prietenă pe săptămână, ea a rupt relația și refuza să răspundă la telefon. El încercase s-o uite, dar culmea e că se gândea tot timpul la ea.

– Mi-ar plăcea să șterg unele arhive negative din memorie, dar nu reușesc, a recunoscut el cu sinceritate, începând să devină conștient de nedreptatea pe care i-o făcuse lui Fernando.

Profesorul s-a adresat, de data asta, tuturor:

– Nimeni nu poate să-și șteargă memoria și nici nu știe unde sunt depozitate aceste arhive pe scoarța cerebrală, locul din creier unde se înregistrează experiențele trăite. Putem doar să depășim traumele, acționând asupra simptomelor pe care le generează sau recuperându-ne istoria, prin autocunoaștere, și descoperind cum și când le-am dezvoltat. Uneori, când trauma e semnificativă, avem nevoie de ajutorul unor specialiști în domeniu. Oftând, a subliniat că agresivitatea și umilința generate de fenomenul bullying erau arhivate într-un mod privilegiat în memorie, putând genera traume semnificative.

Elevii erau impresionați, căci începuseră să înțeleagă că micile gesturi puteau avea consecințe mari. Văzând că și-a pus pe gânduri elevii, profesorul s-a

uitat la Fernando și a încercat să rezolve conflictul care se iscase în clasă:

– Cei slabi îi judecă și îi exclud pe ceilalți pentru că sunt diferiți, dar cei puternici înțeleg și includ. Ce înseamnă să fii jignit? Cum trebuie să acționăm când suntem jigniți? Trebuie să ne înfuriem? Să fugim de problemă? Să ne răzbunăm? Sau să facem rugăciunea înțelepților?

Influențat de Romanov, profesorul își învăța elevii, punând întrebări, provocându-i să gândească, la fel cum făcea Socrate cu discipolii săi. Era imposibil să nu te implici. Curios, Fernando a întrebat:

– N-am auzit niciodată de rugăciunea înțelepților. Care e?

– Tăcerea. Numai tăcerea conține înțelepciune, atunci când viața îți e amenințată, în primejdie, când te afli sub presiune sau în fața unei jigniri, răspunse înțeleptul profesor. Și adăugă: Cine poate să gândească limpede, când e nervos? În sfera tăcerii trebuie deschisă calea inteligenței, sfărâmate cătușele arhivelor maladive care întrețin frica, ura, timiditatea și căutat răspunsul cel mai bun. În timp ce profesorul îl îndruma pe Fernando, Alex se gândea la cele auzite. Elevii învățau să pășească pe cărările propriei lor ființe. Învătau să-și protejeze emoțiile, să reediteze arhivele maladive din inconștientul lor.

Profesorul avea credința că, dacă elevii de pretutindeni ar învăța arta reflecției – și, simultan, și-ar dez-

volta capacitatea de a dialoga fără teamă despre problemele și conflictele lor – s-ar putea preveni mii de traume și chiar s-ar evita sinuciderile.

Júlio César i-a rugat pe toți elevii să caute pe cineva în care aveau încredere – părinții, un profesor sau un prieten cu experiență – căruia să-i povestească problemele lor cele mai grave. El aprecia psihiatria și psihologia clinică, dar credea că mai degrabă ar trebui să ne investim eforturile în prevenirea prin educație, întrucât toți sunt de acord că prevenirea reprezintă domeniul fundamental al medicinei. După câteva momente, profesorul a întrebat la modul general:

– S-a simțit cineva de aici, umilit de vreun coleg?

Oricât de incredibil ar părea, peste 80 la sută din elevii clasei au ridicat mâna. Alex se simțise și el umilit, în primii ani de școală. Era foarte agitat și gălăgios, nu avea o coordonare motorie prea bună și se considera un sportiv foarte slab. Agresivitatea lui constituia o proiecție a agresivității cu care fusese tratat și care nu fusese rezolvată niciodată. Când a reflectat asupra celor trăite de el, a înțeles.

Îmbrățișări! Îmbrățișări!

Sărbătorirea de după haos.

Profesorul a rămas mirat de numărul elevilor care ridicaseră mâna. Nu se aștepta la o proporție atât de mare. În continuare, a scris pe tablă:

Niciodată să nu scoateți în evidență un defect fizic al unei persoane sau un comportament care vi se pare ciudat. Apreciați calitățile și respectați diferențele. Nu atribuiți niciodată porecle care îi umilesc pe oameni. Nici măcar în glumă, nu copiați atitudinile din emisiunile de umor care își bat joc de particularitățile unor oameni, ca să facă asistența să râdă. Cei care gândesc cu adevărat iubesc omenirea, se pot pune în locul celorlalți și văd ceea alții nu văd.

În momentul acela, Alex l-a privit pe Fernando în ochi și i-a făcut un semn ca și cum i-ar fi cerut scuze. Cei care au prins gestul acela au început să glumească, strigând:

– Îmbrățișări! Îmbrățișări!

Înțelegând că Alex nu se simțea în largul lui, Fernando s-a ridicat și i s-a adresat celui care îl jignise:

– Eu te iert. Și, surprinzător, Alex s-a ridicat, l-a îmbrățișat și i-a spus:

– Scuză-mă, am acționat ca un tip slab.

– Nu, recunoscându-ți greșeala, ai devenit puternic, a replicat Fernando.

Clasa a aplaudat. Atmosfera era atât de plăcută, încât profesorul a profitat ca să le vorbească despre excelentul cod etic al celui mai vestit personaj din istorie, Învățătorul învățătorilor, Isus:

– Să nu faceți altora, ceea ce nu vreți să vi se facă vouă. Învățătorul învățătorilor respecta necondiționat ființa umană. Pentru El conta mai mult omul care gre-

șește, decât greșelile comise. Până și pe trădătorul său, Iuda Iscariotul, l-a tratat cu amabilitate. I-a dat ocazia, până în ultimul moment, să-și rescrie povestea.

În concluzie, cine nu vrea să fie jignit, nu trebuie să jignească.

Dacă nu voiau să fie respinși, trebuiau să accepte. Dacă voiau să fie lăudați, trebuiau să laude. Dacă doreau simpatia și atenția celorlalți, să le dea mai întâi sprijinul lor și să se pună la dispoziția celor care aveau nevoie. Etica lui Isus Cristos se află în centrul educației pentru pace. Dacă societățile lumii ar trăi conform acestui principiu, n-ar mai exista lupte religioase, generalii ar fi grădinari, polițiștii ar fi poeți, industriile de armament s-ar transforma în industrii alimentare, iar războaiele ar fi doar amintiri urâte din cărțile de istorie.

Elevii erau fascinați. Deodată, unul dintre ei a pus o întrebare curajoasă:

– Domnule profesor, și dumneavoastră ați fost umilit de colegi, când erați la școală?, a întrebat Mșrio, un tip reflexiv și fără inhibiții.

Luât prin surprindere, Júlio César a făcut rugăciunea înțelepților. După un moment de gândire, s-a hotărât să povestească unele capitole din viața lui, care îi provocaseră o mare suferință. A simțit că era momentul potrivit să-și arate trăsăturile umane și să-și intersecteze povestea vieții, cu cea a elevilor săi. Copleșit de o mare emoție și adânc mișcat, profesorul a povestit:

– În primii ani de școală am suferit mult. L-am pierdut pe tata, când aveam nouă ani. Jucam fotbal, pescuiam și ne plimbam împreună, foarte des. El era cel mai bun prieten al meu. Era puternic, tenace, părea imbatabil, dar într-o zi a suferit un infarct fulgerător. Mi-am pierdut, peste noapte, punctul de sprijin. După o pauză, a continuat. Pe lângă durerea insuportabilă de a-mi fi pierdut tatăl, după un an colegii au început să râdă de mine, din cauza staturii mele și a mărimii nasului. Ați observat ce înalt sunt?, a zis el în glumă.

Elevii au zâmbit. Apoi a glumit din nou:

– Uitați-vă la acest frumos dispozitiv de respirat. Nu e frumos nasul meu? Și arată spre nasul său zdravăn, de urmaș de italieni. Știți care au fost poreclele care m-au durut cel mai mult, în timpul adolescenței? Și, pe un ton glumeț, i s-a adresat în continuare clasei, care se delecta ascultându-l: Căpăcel și Tucan. Observați că chiar se potriveau cuvintele*. Din fericire, mi-am depășit conflictele, dar nu vă puteți închipui cât am suferit fiindcă mă simțeam respins. Durerea respingerii este una dintre cele mai dramatice experiențe psihice. Mă simțeam inferior prietenilor mei. Eram nesigur, închis, mi-era frică să mă apropii de o fată. Și, glumind, zise: Azi știu că sunt frumos!

În încheiere, profesorul le-a cerut elevilor să se ridice, să se îmbrățișeze și să-și spună că sunt frumoși.

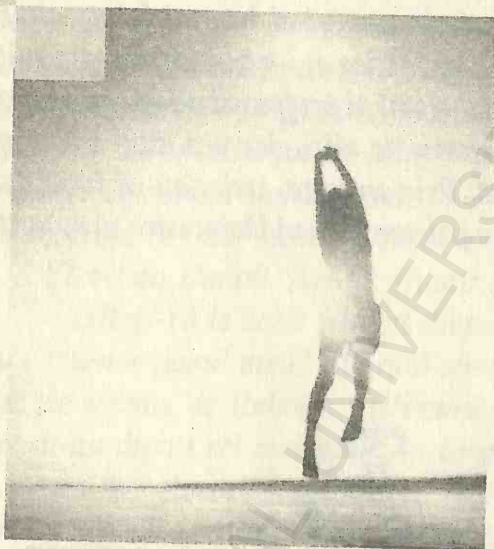
* Tucan – pasăre tropicală cu ciocul foarte mare și gros. N. tr.

A fost o adevărată petrecere. Directorul școlii, auzind hohotele de râs, s-a speriat. S-a îndreptat în grabă spre sala de clasă. A rămas cu gura căscată, când a văzut atâta veselie.

Romanov s-a îndreptat și el în grabă într-acolo. S-a contaminat de euforia lor și i-a îmbrățișat pe mulți elevi. Căci, într-o zi, elevii și profesorii aveau să se despartă. Le va fi dor unii de alții, dar e posibil să nu se mai vadă niciodată. Prin urmare, trebuiau să învețe să se placă și să creeze prietenii cu rădăcini care să suporte iernile existenței.

Partea 3

3.

*Elevii buni ascund
anumite intenții,
elevii fascinanți
sunt transparentți.*

Memorabila poveste a unei regine

Sofia era profesoară de filozofie și era foarte îngrijorată de caracterul elevilor ei. Îi plăcea să citească ziare, dar foarte des găsea câte un scandal în presă, care implica politicieni corupți, licitații incorecte, fraude și trafic de influență. Știa că existau lideri serioși și angajați în serviciul societății, dar era conștientă că numai o generație de tineri transparenti, cinstiți și fideli conștiinței lor puteau deveni pilonii societății.

Într-o zi, a explodat încă un scandal în presă, care îl implica pe președintele țării și pe principalii săi consilieri. Era îngrijorată de consecințele acestui scandal, în subconștientul colectiv al tineretului. Aceste evenimente le putea suprima dorința de a deveni lideri sociali și speranța în poporul lor și chiar le putea bloca visele.

A doua zi, și-a întrebat elevii ce credeau ei despre politicieni. Înfățișarea pesimistă a tinerilor a speriat-o. Unii au răspuns că era cea mai bună modalitate de a câștiga bani, altul a spus că rareori un politician era bun de ceva, iar alții au afirmat că erau toți o apă și un pământ. Câțiva au declarat că, atunci când vor fi mari, voiau să fie politicieni, ca să aibă avantaje asupra tuturor celorlalți.

Teribil de îngrijorată, ea a recunoscut că exista corupție în toate țările lumii, diferind doar frecvența și intensitatea fenomenului.

– O persoană coruptă, a spus ea, este egocentrică, individualistă, trăiește în tensiune și are o datorie greu

de plătit față de propria conștiință. O persoană coruptă nu va fi niciodată un mare lider social, pentru că nu e propriul său lider.

Vrând să modeleze caracterul elevilor săi, le-a povestit o istorie captivantă, care avea să schimbe pentru totdeauna viziunea multora dintre ei.

Cu mulți ani în urmă, un prinț puternic și inteligent o căuta pe femeia vieții sale. Tatăl lui se îmbolnăvise și el era pe punctul de a deveni rege. Nu voia să dea greș în alegerea sa căci, nu-i așa, tânăra cu care se căsătorea avea să devină regină. Visea o persoană amabilă, docilă, blândă și mai ales transparentă, pentru a domni împreună cu el.

Cel mai mult se temea viitorul rege că femeia cu care se căsătorea ar prețui mai mult regatul, privilegiile de la curte și averile, decât persoana și iubirea lui. Miniștrii regatului considerau că preocuparea prințului era imatură. Unii îl găseau fragil și prea puțin inteligent, nedemn să poarte coroana.

Prințul i-a consultat pe înțelepți, ca să-l învețe cum să nu dea greș când va lua o hotărâre atât de importantă. Înțelepții l-au sfătuit să se căsătorească cu o tânără extrem de bogată din regat – sau, și mai bine, cu fiica unui rege puternic, al altui popor. Astfel, își putea lărgi hotarele țării.

Regatul era implicat în dispute interne foarte grave. Din cauza bolii regelui, unii miniștri, generali și colectori de impozite profitaseră de situație, ca să se lase

corupți. Lipsa conducerii hrănește terenul unde înflo-
rește individualismul. Alegerea viitoare regine era im-
portantă pentru menținerea unității regatului. Mulți
considerau că dacă prințul nu dovedea înțelepciune în
a-și găsi soție, nu dispunea nici de inteligența necesară
pentru a-și conduce regatul.

Aflarea răspunsului în natură

Descurajat de răspunsurile ce-i fuseseră date, prin-
țul a plecat pe câmp, ca să se gândească. După multe ore
de meditație, i-a căzut ceva pe cap. Și-a dus mâinile la
cap ca să vadă ce era – și a rămas uimit: era o sămânță
mică și galbenă. Deodată se simți euforic, căci găsisese răs-
punsul pe care îl căuta. Părea copleșit de bucurie.

S-a hotărât să dea o petrecere, pentru ca fetele in-
teresate de căsătorie să se poată prezenta. Au fost invi-
tate tinere din diferite regate, precum și fetele din ținu-
tul său, în special cele mai bogate.

La castel muncea, ca servitoare, o doamnă care
avea o față frumoasă și curată la suflet, pe nume Pris-
cila. Când i-a spus fetei că prințul urma să se căsăto-
rească și că dădea o mare petrecere pentru a-și alege mi-
reasa, aceasta a luat hotărârea să se prezinte și ea prin-
tre candidate. Priscila îl admira, fără să-l cunoască per-
sonal, căci mama ei îi vorbise întotdeauna de bunătatea,
de simplitatea și de inteligența tânărului moștenitor.

O femeie bogată din regat, a cărei fiică avea să concureze și ea, a aflat de intenția Priscilei. Atunci s-a hotărât s-o confrunte pe mama ei, spunându-i cu aroganță:

„Fiica dumitale aiurează și visează la ceva imposibil! Fiica unei servitoare nu va putea niciodată să fie regină. E împotriva principiilor stabilite.”

Adânc întristată, dar găsind că femeia aceea avea dreptate, mama i-a repetat Priscilei frazele tăioase pe care le auzise. Tânăra, descumpănită, a răspuns cu demnitate:

„Mamă, noi suntem sărace, dar suntem tot oameni! Banii cumpără trăsură, dar nu cumpără fericire; cumpără haine țesute cu fir de aur, dar nu cumpără valoarea unui om.”

Deși săracă, Priscila voia să fie tratată cu demnitate. Știa că nu avea nicio șansă să fie aleasă, dar voia să profite de prilejul de a se afla aproape de prinț. Îi plăceau foarte mult provocările. Avea o frumusețe interioară care contamina. Multor tinere bogate le plăcea compania ei.

– Priscila avea trei daruri care valorau mai mult decât niște diamante: simplitate, generozitate și transparență, explică profesoara. Iar apoi i-a întrebat retoric pe elevi: Voi, pe care dintre aceste daruri îl aveți?

Elevii au rămas pe gânduri. Profesoara a continuat povestea. Unele fete de lorzi erau eleve bune, obțineau note mari la teste, dar își simulau comportamentul. Nimeni nu știa cu adevărat, ce gândeau sau simțeau. Le

plăcea să se fălească și să se laude, în căutarea unor firimituri de prețuire. Unele chiar se mințeau pe ele însele.

Printre aceste tinere se aflau Helena și Barbie. Ele o cunoșteau pe Priscila și o invidiau, căci nu admiteau că fiica unui țăran și a unei servitoare de la palat era atât de sociabilă și de atrăgătoare. Cu două săptămâni înainte de concurs, au întâlnit-o și au îndemnat-o să participe. Păreau generoase.

În realitate, își disimulau adevăratele intenții. Voiau ca Priscila să fie ridiculizată în public, căci considerau că numai o persoană cu mintea tulburată putea să concureze alături de ele și de celelalte fete frumoase, îmbrăcate cu rochii încântătoare și împodobite cu cele mai scumpe bijuterii din regat.

O provocare aparent simplă

Ziua cea mare a sosit. Sute de tinere îmbrăcate elegant se aflau în holul de la intrarea în palat. Văzând-o pe Priscila și examinându-i rochia de sus până jos, unele fete nu și-au reținut zâmbetul. Aparent, rochia ei era cea mai simplă și cea mai urâtă. Helena și Barbie nu s-au abținut să nu comenteze:

„Sărmana! E chiar caraghioasă.”

Deodată, în sunete de trâmbițe, a apărut prințul, împreună cu miniștrii, cu generalii și cu înțelepții din regat. Toate fetele suspinau. Nimeni nu știa ce le aștepta. Nici cei care se aflau în preajma prințului nu știau cum se va desfășura alegerea. S-a făcut o liniște

solemnă. Brusc, cu glas puternic, prințul lansă o chemare la întrecere, zicând:

„Fiecare dintre voi va primi o sămânță, pe care va trebui s-o cultive. Peste trei luni voi da un mare bal. Cea care îmi va aduce cea mai frumoasă floare va fi aleasă pentru a fi regină.”

Toate fetele găsiră ciudată încercarea la care le supunea prințul. Treaba era însă foarte simplă. Însuflețite, aproape toate au ieșit din palat, convingse că aveau să capete coroana. Înteptii și miniștrii regatului au clătinat din cap, considerând că tânărul nu era încă pregătit să domnească. Niciodată nu mai văzuseră un prinț atât de modest și lipsit de inteligență. Pentru o funcție atât de importantă se cuvenea o încercare pe măsură, se gândeau ei. Mai multe pretendente, considerându-se istețe, gândeau că, de fapt, ceea ce voia prințul cu adevărat era ca părul, hainele și mișcările corpului lor să fie la fel de frumoase precum o floare.

Drama Priscilei

Priscila și-a luat sămânța, a plantat-o într-un ghiveci și, cu toate că nu se prea pricepea la grădinărit, o îngrijea cu multă răbdare și duioșie. Visa la planta care avea să răsară și la frumoasa floare care avea să înflorească. Uneori dădea frâu liber imaginației și chiar reușea să-i simtă parfumul.

A trecut o săptămână și planta n-a răsarit. Priscila a început să fie îngrijorată și să ude mai mult pă-

mântul, punând la fiecare ceas câteva picături de apă. Au mai trecut două săptămâni și planta tot nu s-a ivit. Fata și-a dat și mai multă silință, după ce s-a sfătuit cu oameni pricepuți.

Unii grădinari i-au spus că sămânța nu încolțise, pentru că udase prea mult pământul, alții au fost de părere că pusese prea mult îngrășământ, iar alții ziceau că pusese prea mult pământ în ghiveci. Toți au fost unani mi în a spune că, indiferent de cauză, dacă sămânța nu încolțise în cincisprezece zile, cu greu se va mai întâmpla. Disperată, își vedea visul tot mai îndepărtat. În ciuda eșecului, nu-și putea spulbera iubirea pentru prinț.

A trecut o lună și ghiveciul continua să rămână fără viață. În timp ce lăsa să curgă picăturile de apă, îi cădeau și lacrimile în pământ. După ce au trecut două luni, inima îi era frântă. Floarea nu răsărise și inima i s-a întristat.

În acest punct al povestirii, Sofia s-a uitat în ochii elevilor ei și le-a spus:

– Unii au sfătuit-o să planteze altă sămânță. La urma urmelor, nimeni n-avea să descopere. Voi ce-ați face? Ați planta alte semințe? Merită oare să obții succesul cu orice preț?

Unii elevi au considerat că nu era rău să planteze altă sămânță. După ei, scopul justifica mijloacele. Dar Priscila a respins această idee.

După trei luni, micul ghiveci continua să fie steril, fără viață. Văzând-o abătută, cei apropiați au sfă-

tuit-o să nu se ducă din nou la concurs. Toți știau că Priscila era blândă – dar, în același timp, hotărâtă și încăpățânată. După ce s-a gândit mult, conștientă fiind că făcuse tot ce-i stătea-n putință, a spus, spre uimirea tuturor, că se va duce la bal și își va prezenta ghiveciul, chiar așa, fără plantă.

„Asta e o nebunie!”, exclamau prietenii ei.

„O să fie foarte umilitor!”, adăugau rudele.

Mama ei a făcut un ultim efort ca s-o convingă să nu se ducă la palat. Văzând suferința mamei ei, Priscila vărsă din nou câteva lacrimi, care i-au stricat machiajul și i-au udat rochia simplă. Ca să-și consoleze mama, i-a spus:

„S-ar putea să suport încă o rușine, mamă, dar voi fi cinstită cu mine însămi. N-am reușit să cultiv sămânța și-mi voi asuma greșeala.”

Când a ajuns la bal, a rămas foarte descumpănită. Toate celelalte pretendente aveau în ghivecele lor cele mai grozave flori, una mai frumoasă ca alta. Rochiile se asortau cu culorile petalelor. Era un spectacol sublim.

Văzând-o pe Priscila, multe pretendente au râs de ea, iar de data asta batjocura era mai vizibilă. Au râs în hohote necontrolate, nu doar pentru că nu avea bijuterii și rochia îi era simplă și demodată, ci și pentru că ghiveciul ei era lipsit de viață. Umilită, a început să intre în panică și se gândea să renunțe.

Deodată, trâmbițele au început să sune triumfal. Toate fetele au rămas într-o tăcere adâncă. Când a sosit

prințul, toate au oftat. El le-a rugat să se așeze în șir, iar ele s-au aliniat euforice. Prințul s-a apropiat de fiecare în parte. Se uita la ochii lor și la frumusețea florilor. Apoi le întreba care le era numele.

Când s-a apropiat de Priscila și a văzut ghiveciul fără floare și rochia ei pătată de lacrimi, a clătinat din cap și nici măcar n-a întrebat cum se numea. Fetele din apropiere de abia și-au stăpânit râsetele.

Conducătorii regatului observau cu atenție gesturile prințului și se uitau unii la alții. După trei ore și după ce a analizat floare cu floare, prințul s-a așezat pe tronul său. Apoi le-a cerut fetelor să se apropie, făcând un cerc mare în jurul lui. Le-a informat că hotărârea lui era luată și că tânăra pe care avea s-o invite la dans era aleasa.

În afară de fete și de conducătorii regatului, mai erau de față regii și nobilii care își însoțiseră fiicele. So-sise, în sfârșit, clipa cea mare.

Oamenii cinstiți sunt deosebiți

Profesoara de filozofie s-a adresat din nou elevilor săi și i-a întrebat:

– Pe cine credeți că va alege prințul? Ce criteriu ar folosi el ca să-și găsească regina?

Elevii se simțeau pierduți. Nu aveau răspuns. Erau nerăbdători să afle ce hotărâre luase prințul. Și Sofia a continuat: prințul s-a îndreptat spre mijlocul salonului. A parcurs cu privirea cercul de femei și, spre surpriza tuturor, s-a îndreptat spre tânăra care nu avea

nicio floare în ghiveci. I-a sărutat mâna și, emoționat, a întrebat-o: „Cum te cheamă?”

Cu buzele tremurând, ea i-a răspuns: „Priscila.”

„Regina mea! Priscila, accepți să dansezi cu mine și să fii soția mea?”, a întrebat-o prințul cu gingășie.

Priscila a izbucnit în lacrimi. Toți erau descumpăniți. Salonul era plin de murmure. Nimeni nu-i înțelegea atitudinea. Miniștrii și înțelepții credeau că prințul își pierduse mințile. Generalii gândeau că glumește.

Atunci, calm, el a explicat cu voce tare:

„Pentru ca o fată să devină regină, trebuie să cultive o floare foarte specială: floarea purității, a compasiunii și a onestității față de ea însăși. Fără aceste caracteristici nu e posibil să iubești, să domnești, să conduci, să fii devotat și drept. Toate semințele pe care vi le-am dat erau sterile și nu putea să răsară nicio floare din ele. Prin urmare, singura care a fost corectă, care a înfruntat rușinea, frustrarea, batjocura și și-a dovedit iubirea necondiționată pentru mine a fost Priscila.”

Apoi, într-un moment de rară inspirație, a adăugat:

„Ghiveciul tău nu are nevoie de floare, căci în el se află floarea care nu s-a născut.”

Înțelepții regatului au rămas cu gura căscată, căci niciodată nu văzuseră atâta înțelepciune. Miniștrii, rigizi și preocupați de interesele lor, au fost uimiți de inteligența regelui. Au înțeles că se aflau în fața unuia dintre oamenii cei mai desăvârșiți pe care îi cunoscuseră. Ceilalți care se aflau de față, inclusiv majoritatea

pretendentelor, au aplaudat. Au aplaudat inteligența regelui și sensibilitatea și cinstea reginei.

Priscila a fost generoasă cu cele care s-au purtat urât cu ea și delicată cu cei care au persecutat-o. A fost demnă de coroana pe care o purta pe cap, pentru că deținea deja o comoară în personalitatea ei. Știa că o regină nu era mai importantă decât un supus, căci trebuia să recunoască demnitatea fiecărei ființe umane.

Mulți elevi erau emoționați. În atmosfera aceea plină de emoție, profesoara Sofia le-a spus:

– Să nu uitați niciodată că, dacă vreți să străluciți ca elevi, ca fii și, în viitor, ca excelenți specialiști și lideri sociali, trebuie să cultivați, în fiecare zi, floarea cinstei.

Profesoara a luat creta și a scris pe tablă :

Elevii buni ascund anumite intenții, dar elevii fascinanți sunt cinstiți. Ei știu că cine nu e credincios conștiinței sale are o datorie greu de plătit față de sine însuși. Nu-și doresc, ca unii politicieni, succesul cu orice preț. Doresc doar succesul cucerit cu sudoare, inteligență și onestitate, căci știu că e mai bun adevărul care doare, decât minciuna care aduce o falsă ușurare.

Și a completat, afirmând:

– Cel care își va dezvolta deprinderea de a fi corect, va fi excelent în dezbaterile ideilor, va depăși timiditatea, își va șlefui înțelepciunea, va influența mulți oameni, va străluci din punct de vedere profesional și va schimba mersul societății. Și dacă unii vor încerca să vă îngroape

ideile, nu uitați că ideile sunt semințe și cel mai bun lucru care i se poate face unei semințe, e s-o îngropi.

Apoi profesoara a adăugat că majoritatea politicienilor, întreprinzătorilor, conducătorilor de instituții nu sunt pregătiți să-și asume puterea. Când își asumă puterea, aceștia se transformă, devin orgolioși, intangibili, inaccesibili și, spre deosebire de Priscila, își neagă rădăcinile, uitând de unde au venit.

— Cei ce iubesc puterea ca forță și nu puterea de a iubi, nu sunt demni să fie lideri, a încheiat ea.

Elevii au fost copleșiți de aceste cuvinte. Unii au plecat uluiți de la școală. Câțiva și-au promis că, în mod politic dar ferm, nu vor rămâne niciodată tăcuți, că toată viața lor vor dezbate idei.

Anii au trecut și din sânul micului grup au ieșit câțiva mari lideri sociali, oameni care au luptat împotriva nedreptăților și a discriminării, i-au influențat pe alții și au schimbat mersul societății.

Partea 3

4.

*Elevii buni se
pregătesc pentru a
primi o diplomă,
elevii fascinanți se
pregătesc pentru
viață.*

Oglinda viitorului: o poveste care ar putea fi a ta

Ronaldo avea o părere foarte bună despre el însuși și îi plăcea să-și domine colegii. Era bine făcut, musculos și se considera băiatul cel mai chipeș din clasă. Avea un fel de a vorbi agresiv, nu se temea să-și înfrunte colegii și să-i provoace pe profesori. Nu înțelegea că dialogul era arma celor puternici – iar agresivitatea, unealta celor slabi.

Ronaldo nu suporta să fie contrazis. Nimeni nu putea să-i arate vreun defect. Dacă cineva îl înfrunța, el rezolva adesea problema prin forță. Singurul focar de agresivitate din școală era creat de Ronaldo și de clasa lui, cea mai dificilă și mai rezistentă la schimbare. Elevii din această clasă erau pe punctul de a termina liceul și mulți aveau să încerce să intre la facultate.

Ronaldo știa de revoluția pe care o făcea în școală, grupul de profesori condus de Romanov, dar rezista la schimbări. El era elevul cu cele mai bune condiții materiale. Cum fusese dat afară din mai multe școli, din cauza proastei purtări și cum nu se întrezărea vreo soluție pentru cazul lui, fusese transferat, cu doi ani în urmă, la faimoasa Școală a Coșmarurilor.

Plăcerea cea mai mare a lui Ronaldo era de a-și bate joc de elevii mai timizi. Îi jicnea în fața celorlalți și le inventa porecle umilitoare. Îi transforma în măscărici ai curții. Un coleg de clasă, Paulo, era victima lui preferată.

Paulo era un adolescent tăcut și grăsuț. Ronaldo îl umilea aproape în fiecare zi. Deși profesorii erau captivanți, Paulo și-a pierdut plăcerea de a mai frecventa orele. Suferea ascuns prin colțurile școlii și niciun coleg sau profesor nu-și dădea seama de suferința lui.

Când îl vedea că se apropia, Ronaldo se transforma. Striga foarte tare: „Vine butelia de gaz.” Uneori scotea un strigăt care imita un pui de elefant. Clasa râdea în hohote. Se comporta astfel când nu-l vedeau profesorii, căci știa că aceștia desfășurau o campanie împotriva fenomenului bullying. Dar cum nu se interesa niciodată de campaniile promovate de școală, nici nu avea habar despre ce era vorba.

Treptat, Paulo și-a pierdut lumina din priviri, nu mai zâmbea, era neliniștit și deprimat, avea dureri de cap permanente și gastrită. Unii elevi mai sensibili nu erau de acord cu atitudinea lui Ronaldo, dar nu erau capabili să-l înfrunte. Paulo devenise paiața unui circ din care nu voise niciodată să facă parte.

Uneori se gândea că nu mai avea rost să trăiască. Alteori, dorea să se răzbune pe toți agresorii. Cum părinții lui nu aveau un dialog deschis cu el, nu-și dădeau seama că el suferea. Paulo spunea doar că voia să se mute la altă școală, dar părinții nu erau de acord.

O carte! Un prieten care poate schimba o viață

Într-o zi, pe când pleca de la școală, profesorul Romanov a observat figura abătută a lui Paulo. Acesta, în-

cercând să-și ascundă ochii plini de lacrimi, și-a șters fața de cămașă, dar profesorul l-a văzut. L-a chemat deoparte și l-a întrebat ce se ascundea în spatele acelei expresii nefericite.

– Dar dacă nu sunt demn să-mi faci confidențe, ești liber să pleci, i-a spus Romanov tânărului tăcut.

Jenat și luat prin surprindere, Paulo a vorbit pentru prima oară despre lipsa de considerație pe care o trăia zilnic la școală și despre criza lui depresivă. I-a mărturisit că se gândea să-și pună capăt zilelor. Șocat, profesorul și-a dat seama că în școală exista un elev tiran, care nu cunoștea ce însemna afecțiunea. Ronaldo nu știa să se pună în locul celorlalți și nu era conștient de consecințele comportamentului său.

Romanov a fost foarte tulburat când și-a dat seama că, oricât se străduiau el și ceilalți profesori, în școală putea să se întâmple o tragedie, o sinucidere. A pus mâinile pe umerii elevului său, ca să nu uite că are un sprijin și l-a rugat să nu renunțe la viață.

A doua zi, i-a dat un cadou o carte. Și, provocându-i inteligența, i-a spus:

– În unele momente grele din viața noastră, o carte bună ne poate fi cel mai bun prieten. În timpul lecturii, călătorim și căutăm asemănări printre rândurile textului. O carte bună poate să ne dea forță, atunci când înfruntăm greutăți, curaj în caz de suferință și inteligență în momentele în care nimeni nu ne înțelege.

Apoi a adăugat:

– Paulo, cei mai mari dușmani ai noștri nu se află în exterior, ci în noi înșine. Frica, furia, sentimentul de inferioritate și impresia că viața n-are sens ne roade. Nu te da bătut.

După ce a rostit aceste vorbe, profesorul a plecat, dar se simțea neliniștit.

Încercase să-l îndrume pe Paulo spre psihoterapie, dar părinții lui nu aveau bani ca să plătească consultațiile. Serviciul public de sănătate oferea tratament gratuit, dar numai pe hârtie, pentru că în practică trebuia să aștepți șase luni, până găseai un loc liber.

Paulo a luat cartea. Nu-i prea plăcea să citească. Dar era atât de disperat, încât a considerat că nu pierdea nimic dacă încerca. Cartea se numea Vânzătorul de idei. Era vorba de un roman care relata povestea unui personaj pe nume Flavio, care fusese cândva un strălucit profesor universitar, ce-și încânta neconținut studenții. Într-o zi, viața sa emoțională a trecut printr-o furtună. Și-a pierdut familia într-un accident și a intrat într-o depresie gravă.

Flavio nu mai voia să trăiască, plângea foarte des, nu dormea, nu se hrănea corespunzător, se izola de toată lumea, renunțând și să mai țină cursuri. N-a fost înțeles, a fost discreditat și înlăturat. Mulți credeau că nu se va mai reface niciodată. A pierdut banii, munca și prietenii.

Voia să fugă de lume, dar nu putea să fugă de sine însuși. S-a gândit să renunțe la viață, dar, din fericire, nu s-a dat bătut. Cu ajutorul psihiatrului care l-a tra-

tat, a căutat să găsească partea cea mai luminoasă dintre toate, care se afla în el însuși. În loc să lupte împotriva vieții, a luptat în favoarea ei. S-a războit cu fantasmеle din mintea lui, și-a gestionat gândurile negative și, treptat, și-a depășit haosul emoțional.

Când și-a depășit suferința emoțională, a devenit mai bogat în interior. A început să strălucească din nou pe mica și extrem de importanta scenă din sala de clasă. Ca profesor, a devenit un vânzător de idei care stimula mintea elevilor să zboare cât mai sus, să nu devină victime ale problemelor lor, ale crizelor, umilințelor și sentimentelor de inferioritate.

Lectura cărții l-a mișcat pe Paulo și l-a făcut să se identifice cu unele aspecte ale personajului principal. A înțeles că existau oameni care, deși se aflau într-o stare emoțională mai gravă decât a lui, reușeau totuși să se autodepășească și deveneau mai buni decât erau înaintea. A fost atât de impresionat de unele fraze pe care le-a citit, că le-a notat peste tot:

Măreția unei ființe umane nu stă în cât știe, ci în faptul că e conștient de cât nu știe. Destinul nu e inevitabil, ci o chestiune de alegere. Cel care face alegeri, își scrie propria istorie, își construiește propriile drumuri.

Paulo s-a convins că știa prea puțin despre misterele existenței și despre viața însăși. A simțit că, din momentul în care a devenit conștient de propria sa micime, putea să devină o mare ființă umană.

A început să-și dea seama că el însuși era cel mai aprig călău, că nimeni nu-i putea face rău, dacă el nu permitea. Trebuia să facă niște alegeri, să-și traseze destinul. Acesta a fost doar începutul unui drum lung și sinuos, pe care îl avea de parcurs. Încă se simțea umilit de colegii lui și erau momente în care avea atacuri de furie, dar pe care nu le exprima niciodată.

În săptămâna următoare, profesorul Romanov urma să țină o oră la clasa lui Paulo. Voia să comenteze drama lui Paulo, dar a trata acest subiect direct cu Ronaldo era delicat. Dacă l-ar fi admonestat, el n-ar fi fost transparent, ar fi negat tot ce spusese Paulo. Prin urmare, nu l-ar fi ajutat nici pe unul, nici pe altul. Dar nu putea să tacă. Avea ceva foarte important de spus întregii clase.

A căutat cea mai bună formă de a introduce subiectul. De cum a terminat ora de fizică, le-a spus:

– Viața e ca mișcarea planetelor, care se tot rotesc*. Aveți grijă: cel pe care îl disprețuiți azi, poate fi, într-o zi, singurul umăr pe care veți putea plânge.

Cu o măiestrie incredibilă, le-a relatat o poveste încântătoare, care a determinat întreaga clasă să reflecteze asupra comportamentelor lor și asupra viitorului lor.

A fi umilit e una dintre experiențele cele mai stresante pentru ființa umană. Dacă nu e depășită, devine

* Autorul folosește expresia *dar voltas*, care înseamnă a se roti, dar folosită în legătură cu viața, înseamnă a avea schimbări/viraje neașteptate.

devastatoare și imposibil de uitat. Apoi le-a povestit o întâmplare care s-a petrecut în SUA, în 1980.

David era un tânăr care locuia la periferia New York-ului. Era obiect de batjocură și de umiliri din partea unui grup de zece tineri din școala lui. Grupul îl avea ca lider pe Robert.

David se izola adesea și avea dificultăți în a stabili relații cu fetele. Fața lui era plină de pistrui și de coșuri. Unii dintre colegi îi spuneau „Ulcior” și, cum era foarte slab la sport, Robert îl numea „Dezastru ambulant”. Susținea că cel mai bun mod de a pierde un meci, era să-l invite să intre în echipa lui. De două ori, Robert l-a pălmuit.

Într-o zi, văzându-l trecând, Robert i-a pus piedică și David a căzut în fața tuturor. Caietele au zburat, iar el s-a izbit de podea. A fost un act violent, laș și nemotivat, doar pentru simpla plăcere de a-l vedea pe celălalt suferind. Nimeni nu l-a ajutat pe băiat să se ridice și nici să-și culeagă de pe jos caietele.

David s-a ridicat încet. Dacă reacționa, putea fi bătut. Avea buzele plesnite. Și-a pătat cămașa ștergându-și gura de sânge. Cu lacrimile curgându-i pe față, s-a uitat la Robert și a bâiguit:

– Fie ca într-o zi să ai nevoie de mine și sper să te ajut să te ridici, și-și adună caietele în tăcere.

Robert, vrând să rămână învingător, a replicat:

– Cine te crezi tu, ca să-mi dai lecții de morală! Tu te-ai împiedicat de picioarele mele. Cere-mi scuze! Dacă nu, va trebui să mă înfrunți.

Romanov a povestit că, în momentul acela, Robert și grupul lui s-au ridicat ca să-l amenințe. Speriat, David a plecat capul și a murmurat încetisor:

— Scuză-mă. Robert, ca și cum ar fi fost stăpânul lumii, a exclamat autoritar:

— Vezi-ți lungul nasului! Ești un sărăntoc.

Umilit și rănit fizic și emoțional, David a abandonat școala. Condițiile materiale ale familiei lui Robert erau foarte bune, însă David era sărac, părinții lui nu aveau casa lor, iar mașina era cea mai veche dintre cele care apăreau la școală.

Robert credea că banii părinților lui erau inepuizabili. Hainele, obiectele și pantofii lui erau întotdeauna de firmă. Era un consumist de prima clasă. Batjocoritor, spunea că hainele lui David erau de la „NF”: Nicio Firmă. Ronaldo se delecta cu prima parte a relatării. Se identifica cu Robert, părea un erou. Încă nu știa prin ce catastrofă avea să treacă.

A urma căi diferite

Maestrul vieții, Romanov, a continuat cu partea a doua a istorisirii. După terminarea liceului, elevii clasei s-au despărțit. Fiecare și-a urmat calea. Unii au început să lucreze, alții și-au continuat studiile în diverse facultăți și s-au mutat în alte cartiere sau în alte orașe. David și Robert nu s-au mai văzut.

Robert s-a căsătorit și a avut doi copii. Cum lua totul în glumă, a renunțat la facultate pe la mijlocul

cursului, i-a cerut bani tatălui lui și a înființat o firmă. Credea că avea să se îmbogățească în scurt timp, că lumea avea să se supună forței lui. Mare amăgire! Nu știa să lucreze în echipă, nu crea oportunități și nici nu se gândea la ziua de mâine. Era preocupat doar de plăcerea imediată. A dat faliment după un an. A pierdut toți banii dați de tatăl lui. După aceea a găsit un loc de muncă, dar n-a rezistat nici măcar un an. Cum nu era amabil, nici solidar, a avut niște neînțelegeri cu câțiva angajați și a fost concediat. A găsit alt loc de muncă, dar nu se implica, era invidios pe ceilalți și nu știa să coopereze cu colegii. După șase luni, a fost din nou concediat. Nu se putea stabili la nici un loc de muncă.

Robert le-a cerut din nou bani cu împrumut părinților, care acum treceau printr-o criză financiară și s-a hotărât să înființeze altă firmă. I-a convins, asigurându-i că avea să devină bogat. Cu toate acestea, a dat greș din nou. A fost victima unei răni mortale, care distruge succesul oricărei întreprinderi: nu și-a planificat cheltuielile și, în afară de asta, cheltuia mai mult decât câștiga. După un an și jumătate, Robert era din nou falit.

Romanov privi spre clasă și spuse:

– Cum a fost întotdeauna un elev foarte slab la școala vieții, a cules ce-a semănat. În ultima vreme era somer, făcea doar servicii temporare ici și colo. Robert cel autoritar, din vremea liceului, dispăruse. Era agitat, abătut. Îi era rușine de oameni. Era în urmă cu plata chiriei pentru casa în care locuia.

Banii pe care îi câștiga Robert nu ajungeau ca să-și întrețină copiii. Părinții îl ajutau, dar și ei traversau o gravă criză financiară. De mașină, nici vorbă. A lui se afla în atelier de luni de zile, stricată. Nu avea bani să plătească reparația.

Mergea mereu la interviuri, în speranța că cineva îl va angaja. Dar, nimic. Într-o zi, descurajat, a citit în anunțurile unui ziar că o întreprindere făcea angajări. S-a aranjat rapid și s-a îndreptat într-acolo.

Prădătorul întâlnește prada

Era vorba despre o firmă mare. Avea peste o mie de angajați. Fațada era de sticlă albastră reflectorizantă. Încăperile erau spațioase. Robert era încântat. Și-a depus CV-ul și după o săptămână a fost contactat ca să meargă la interviu. Era acolo un șir enorm de oameni așteptând să le vină rândul. „N-o să reușesc”, s-a gândit el. S-a așezat la rând și a așteptat. După șase ceasuri lungi, i-a venit rândul.

În timp ce aștepta să fie chemat pentru interviu, a văzut, la un moment dat, că cineva se apropia de el, salutându-l pe portar. Robert gândea în sinea lui: „Nefericitul ăsta crede că va obține un post aici, arătându-se binecrescut”. Distrat, a făcut câțiva pași, s-a întors iar și s-a împiedicat exact de persoana respectivă. A căzut pe podea, iar acel bărbat i-a cerut scuze și l-a ridicat cu amabilitate. Robert s-a uitat fix la persoana care se afla

în fața lui. I se părea cunoscută. Apoi, memoria lui a licărit brusc.

„David! Nu-mi vine să cred! Tu, aici!”

David slăbise, era bine îmbrăcat, dar nu exagerat. Când s-au recunoscut, s-au îmbrățișat. Robert pierduse o mare parte din aerul autoritar, din cauza turbulențelor din școala vieții. Dar, cu toate astea, nu putea să piardă ocazia de a-l provoca pe David. I-a pus o întrebare, cu intenția clară de a-l umili:

„Ei, David, de cât timp stai la coadă?”

Smerit, ca întotdeauna, David i-a răspuns:

„De la șapte dimineța.”

Robert a socotit în minte și a exclamat:

„La naiba! Ești aici de mai multă vreme decât mine și încă n-ai intrat.” Și, cu un aer superior, spuse: „Poate că n-ai un CV corespunzător.”

„Poate al tău să fie mai bun ca al meu”, a replicat David.

„Cred că ai mai multă nevoie decât mine, de slujba asta.”

„Da, cred că am nevoie mai mult decât tine, de firma asta” răspunse David, cu siguranță și bună dispoziție.

„Ca să obții o slujbă la firma asta, chiar trebuie să fii foarte bun. Dar nu te descuraja, poate reușești”, i-a zis Robert, vrând să arate că avea capacități superioare celor ale fostului coleg de clasă.

„Îl cunoști pe patron? Poți să-i vorbești de mine?“, l-a rugat David. Orgolios, Robert i-a răspuns:

„Eu îl cunosc, dar nu știu dacă te pot ajuta. O să-ncerc.“ Apoi s-au despărțit.

Unul dintre directorii întreprinderii, un individ foarte bine îmbrăcat, cu costum și cravată, observa, mirat, conversația dintre cei doi.

Când s-a îndepărtat David, acesta s-a apropiat încet de Robert:

„De unde-l cunoașteți pe Dl. David?

„Dl. David? Ah! David. A fost coleg cu mine în liceu. Bietul de el, era rățușca cea urâtă a clasei noastre.

„Dar bărbatul cu care stăteați de vorbă e patronul acestei întreprinderi.“

„Nu se poate, cred că vă înșelați. El e un biet amărât. Stă de opt ore la coadă ca să încerce să obțină o slujbă.“

Prada întâlnește prădătorul

Directorul a insistat:

„Dumneata te înșeli, e chiar patronul acestei întreprinderi.“

„Nu se poate! Îl cunosc eu...“, afirmă Robert cu un aer de batjocură. „Spuneți-mi numele lui întreg“, ceru el apoi, cu un nod în gât.

„David Smith.“

Robert a înghițit în sec. Nu-i venea să creadă, era paralizat. Lumea i s-a prăbușit. Ar fi vrut să se afle oriunde pe pământ, mai puțin acolo. Și-a amintit de violen-

ta cu care îl tratase pe David. Începu să simtă o sudoare rece și să aibă tahicardie. A plecat din întreprindere mut, disperat, agitat. Avea amețeli. Abia vedea mașinile.

Romanov le-a povestit elevilor că Robert era sigur că nu va primi ajutor, ci mai degrabă va fi umilit. A petrecut o noapte lungă de insomnie. Își amintea de toată agresivitatea pe care o proiectase asupra colegului său și asta l-a tulburat foarte mult. Nu pricepea cum de ajunsese David atât de departe, devenise bogat și avusesese atâta succes, în timp ce el adunase eșec după eșec.

A doua zi, dimineața devreme, a primit un telefon de la firmă. Era chemat pentru un al doilea interviu. Temător, s-a îndreptat într-acolo. Când s-a prezentat la secretariat, i s-a spus că Dl. David voia să vorbească personal cu el. Socotea că acesta avea să-i întoarcă toată agresivitatea pe care o primise. Când a intrat în sală, era palid și tremura.

A rămas impresionat de mărimea sălii. David l-a invitat cu amabilitate să ia loc și Robert s-a așezat în scaun. La început, amândoi erau tăcuți. Apoi, cu vocea înecată, Robert a deschis vorba:

„Îmi cer iertare pentru tot ce te-am făcut să suferi în școală.”

David și-a amintit de jignirile, de batjocura, de lipsa de considerație și de ziua în care îi pusese piedică și-l făcuse să cadă în fața prietenilor lui. Acum, pozițiile se inversaseră. Avea toate condițiile să-l umilească pe cel care întotdeauna îl umilise. Răzbunarea se afla în

mâinile lui, dar, dacă s-ar fi răzbunat, nu s-ar fi deosebit cu nimic de el. Sigur pe el, i-a spus:

„A trebuit să învăț ca să pot să supraviețuiesc. Am trăit lungi perioade de suferință, de izolare și lacrimi tăcute. Dar suferința pe care mi-ai provocat-o tu și ceilalți colegi m-a umplut de forță. A trebuit să-mi construiesc vise mari, ca să-mi pot depăși conflictele...” Și după ce făcu o pauză prelungită a continuat:

„M-am gândit serios, zi și noapte, să mă răzbun pe tine și pe toată clasa, dar într-o zi am citit într-o carte că forma cea mai subtilă de a ne răzbuna pe dușmanii noștri e să-i iertăm. Dacă eu nu v-aș fi iertat, voi ați fi continuat să trăiți în mine, mi-ați fi distrus bucuria de a trăi și proiectele de viață, de aceea v-am iertat de multă vreme. Am înțeles că nimeni nu-i face pe ceilalți nefericiți, dacă nu e el însuși nefericit.”

Robert, care întotdeauna fusese un bulgăre de gheață, a început să se simtă emoționat.

„Nu-ți face griji, prietenel!”, i-a zis cu blândețe David, înțelegând drama pe care o trăia. „Ți-am citit fișa și am văzut că ai doi copii. Știu că ai trecut prin mai multe situații dificile și că ai traversat un imens pustiu. Mi-ar plăcea să-ți descopăr calitățile. Aș vrea să-ți dau o șansă...”

Robert a rămas uimit. Fraza pe care David o rostise în vremea școlii i-a revenit în minte: Fie ca într-o zi să ai nevoie de mine, sper să te ajut să te ridici!

Apoi David a sunat-o pe secretară și a rugat-o să cheme câteva persoane care se aflau în sala de așteptare. Acestea au intrat. Când le-a văzut, Robert mai-mai să leșine. A început să respire gâfâit, părea un film. Cele trei persoane care au intrat în sală aparțineau grupului al cărui lider fusese. Toți fuseseră șomeri sau aveau slujbe prost plătite, iar David le întinsese mâna și le oferise de lucru. Deveniseră angajați ai firmei sale.

Cei trei colegi cunoșteau drama lui Robert, pe care i-o comunicaseră lui David. Îndrumați de David însuși, ei au făcut în așa fel încât ziarul care anunța angajări de personal la firmă să ajungă la Robert. După ce s-au îmbrățișat, David i-a sugerat lui Robert:

„Ce-ar fi dacă ai lucra în sectorul resurselor umane? Sectorul care, printre altele, se ocupă cu selectarea, formarea și confortul angajaților?”

Perplex, Robert întrebă:

„Să lucrez în sectorul resurselor umane? Cum aș putea să mă ocup de confortul oamenilor dacă nu știu să-i apreciez, dacă am fost întotdeauna agresiv și niciodată n-am fost un lider adevărat?”

David l-a întrerupt și a spus:

„Tu ai maltratată viața și viața ți-a răspuns maltratându-te. Tu ai rănit și ai fost rănit de viață. Tu ai umilit și ai fost umilit de ea. Mulți greșesc, dar puțini își transformă greșelile în experiență. Ridică-te! Luptă pentru ceea ce iubești!”

Marele întreprinzător David, care avea mii de angajați și nu avea nevoie să plece în fața nimănui, s-a plecat cu umilință în fața lui Robert ca să-l scoată din haosul în care trăia.

În momentul acela, Romanov a făcut o pauză în povestire. S-a uitat la Ronaldo și și-a dat seama că în ultima parte a povestirii intrase într-o stare de adâncă reflecție. A fost un pas mic, dar un început important pe drumul care i-ar fi oferit o șansă de supraviețuire, într-o societate care cerea creativitate în loc de forță, îndrăzneală în loc de agresivitate, și muncă în echipă în loc de individualism.

Viitorul are multe nume

Apoi, Romanov le-a spus elevilor că Robert s-a mai însuflețit. Era pe fundul prăpastiei, dar David l-a ridicat. Prada a contat pe valoarea prădătorului și l-a transformat într-o ființă umană.

Apoi, David i-a povestit că unul dintre prietenii lui cei mai buni îi schimbase viața. Robert a început să se gândească cine putea fi, iar David i-a dezvăluit secretul lui:

„O carte!” Robert detesta cititul. David a adăugat: „Cartea e una dintre cele mai mari cuceriri ale umanității. Cartea îl face să respire pe cel ce găfâie, îl animă pe cel deprimat, îl face pe cel ce gândește să descopere noi idei. Cărțile le aduc copiilor înțelepciunea și le permit celor vârstnici să devină din nou copii.”

Robert a rămas impresionat de înțelepciunea lui David; niciodată nu-și închipuise că era atât de pătrunzător. Ca să-l încurajeze și mai mult să-și schimbe viața, David a citat o frază profundă și plină de miez a strălucitului scriitor Victor Hugo:

Viitorul are multe nume. Pentru cei slabi, înseamnă intangibilul. Pentru cei ce se tem, necunoscutul. Pentru cei curajoși, înseamnă o posibilitate...

„Fii curajos și schimbă-ți viitorul. Nu lăsa să-ți scape această ocazie...”

Vorbele lui David au răsunat în adâncul lui Robert, ca o bombă. El a acceptat provocarea. Era impresionat de forța și de curajul unui individ pe care el îl considera timid și fragil. S-a agățat ca niciodată de șansa pe care i-a dat-o prietenul său. Omul acela grosolan a început să se șlefuiască. A învățat să fie mic, ca să devină mare. A înțeles, în cele din urmă, că nimeni nu e demn de înțelepciune dacă nu-și folosește lacrimile ca s-o hrănească. Romanov și-a încheiat relatarea în fața unei clase complet amuțite de lecțiile pe care le învățase.

Înainte de a ieși din sală, a scris pe tablă:

Oamenii pe care azi îi disprețuim sau îi facem să se împiedice, ar putea să fie, într-o zi, mâna care ne va ajuta să ne ridicăm.

Paulo a rămas impresionat de povestea auzită. Lectura cărții pe care i-o oferise profesorul Romanov avusese un puternic impact asupra lui, dar în momentul acela și-a dat seama că trebuia să înceteze să mai fie victima

agresivității oricui. Trebuia să folosească jignirile, ca să-și alimenteze curajul. Din acel moment, a încetat să mai fie deprimat și să se intimideze. Când îl umilea cineva, se proteja, respingând părerile altor persoane. Nu protesta, nu agresa, ci își schița proiecte de viață.

Ca urmare a acestor atitudini, treptat, s-a produs o revoluție în viața lui. A început să fie mai puțin inhibat și mai extrovertit. El, care fusese întotdeauna un elev obișnuit, inexpressiv, timid și nesigur, a început să pună întrebări în clasă și să dezbată cu profesorii ceea ce nu înțelegea. Toți au rămas impresionați de îndrăzneala lui. Chiar și notele i s-au îmbunătățit.

Paulo a înțeles că elevii buni se duc la școală ca să obțină o diplomă, dar elevii fascinanți se duc la școală ca să se pregătească pentru viață. Și-a dat seama că părinții și profesorii îi puteau da hârtia și creionul, dar numai el putea să-și scrie povestea vieții.

A doua zi, i-a dăruit lui Ronaldo cartea Vânzătorul de idei și a scris pe carte o frază extrasă din ea:

Indivizii fragili vor să-i controleze pe oameni, indivizii puternici vor să-și controleze propria lor ființă. Descoperă-ți propria ta forță.

Ronaldo i-a mulțumit jenat. Pentru prima oară, a rămas fără grai în fața lui Paulo. Câteva raze de lumină au intrat în fundăturile personalității lui, diminuându-i aroganța, dar povestea vieții lui era încă o necunoscută. El trebuia să înțeleagă că destinul, de multe

ori, nu e inevitabil, ci e mai ales o chestiune de alegere. Și nimeni nu putea să-i controleze căile lui.

A venit sfârșitul anului. Marea majoritate a elevilor se schimbaseră atât de mult în ce privește felul de a privi viața și de a gândi, că au vrut să le aducă un omagiu profesorilor. Au pus în scenă o piesă de teatru despre categoria de specialiști cea mai importantă din societate. Au terminat piesa spunând în cor:

Profesorii sunt la fel de importanți sau chiar mai importanți decât psihiatrii, judecătorii sau generalii. Profesorii lucrează solul inteligenței tinerilor pentru ca ei să învețe să gândească, pentru ca ei să nu se îmbolnăvească și să fie tratați de psihiatri, pentru ca ei să nu comită crime și să fie judecați de judecători, pentru ca ei să nu dezlănțuie războaie și să fie comandați de generali.

Mulțumim pentru că ați transformat Școala Coșmarurilor într-o școală a viselor. Mulțumim pentru că ne-ați făcut să descoperim că indivizii fragili folosesc forța, iar indivizii puternici, inteligența, și, mai ales, vă mulțumim pentru că ne-ați învățat să iubim viața și omenia, și să vedem că mai important decât faptul că suntem negri sau albi, bogați sau săraci, celebriți sau anonimi, credincioși sau atei, suntem ființe umane, că trebuie să prețuim propria noastră esență și să respectăm diferențele. Dumneavoastră ne-ați schimbat mintea, iar noi vom transforma lumea...

Apoi, au înmănat fiecărui profesor un pliant cu textul pe care îl recitaseră. În fața unui omagiu atât de

frumos, profesorii s-au îmbrățișat emoționați. După aceea, elevii s-au oprit în fața profesorului Romanov și au declarat:

Școala din Beslan a suferit una dintre cele mai mari violențe din istoria umanității. Dar rigorile iernii a făcut să înflorească multe flori, printre ele, profesorul Romanov. De la dânsul am învățat că, fără bani, omul nu poate cumpăra mărfuri, dar fără educație omul nu-și cunoaște valoarea și nu știe că viața și înțelepciunea nu au preț... De la dânsul am învățat că profesorii sunt sacerdoții inteligenței, iar școala reprezintă solul cel mai sfânt al societății, scena solemnă a păcii...

Romanov le-a mulțumit pentru marea lor afecțiune. Cu glasul plin de emoție, a privit către întreaga asistență și, ca și cum ar fi privit către toți profesorii și toți tinerii din lume, a spus:

— Eu nu merit acest omagiu. Am atâtea lipsuri, temeri și dificultăți. Sunt doar un simplu dascăl care știe că nu știe nimic. În afară de asta, unii afirmă că spun numai aiureli științifice, iar voi trebuie să fiți nebuni ca să ascultați la mine. Asistența a zâmbit. Într-adevăr, Romanov, ca toți gânditorii, nu părea foarte normal. În momentul acela, a ridicat glasul și a recitat un poem filozofic pe care îl păstra în minte:

Suntem profesori? Mult mai mult!

Suntem educatori? Mai mult de-atât!

Suntem vânzători de vise!

Vindem vise pentru ca cel deprimat să se anime,
 Pentru ca cel timid să îndrăznească, pentru ca
 cel agitat să se liniștească,
 Pentru ca poetul să se inspire iar gânditorul să
 critice și să creeze.

Fără vise, suntem sclavi!

Fără vise, ascultăm de ordine!

Fie ca voi, dragi elevi, să fiți mari visători!

Iar dacă visați, să nu vă temeți să mergeți pe
 calea aleasă!

Și dacă mergeți, să nu vă temeți că vă împiedicați!

Și dacă vă împiedicați, nu vă temeți să plângeți!

Ridicați-vă, căci nu există drum fără accidente.

Dați-vă întotdeauna o nouă șansă vouă înșivă.

Căci libertatea e reală numai dacă am dat greș,

Avem dreptul s-o luăm de la capăt...

Asistența a aplaudat cu entuziasm. Apoi, Romanov i-a privit pe colegii săi profesori și le-a recomandat:

– Nu renunțați niciodată la un elev. Dacă investim în tinerii care azi ne decepționează, ei ar putea, în viitor, să ne surprindă și să ne dăruiască bucurii sublimе...

Romanov a suspinat, și-a șters ochii, a cerut scuze și a plecat înainte de sfârșitul serbării. Trebuia să plece la o altă școală a coșmarurilor. Trebuia să stimuleze arta de a gândi și să ajute și în alte școli, ca și mai mulți oameni să cunoască lumea ideilor și a viselor.

Cuprins

PARTEA A

1. Copiii buni cunosc prefața poveștii părinților lor, copiii străluciți cunosc capitolele cele mai importante ale vieții lor 15
2. Copiii buni se pregătesc pentru succes, copiii străluciți se pregătesc să înfrunte eșecuri și frustrări 39
3. Copiii buni învață din greșelile lor, copiii străluciți învață și din greșelile altora 47
4. Copiii buni au vise sau disciplină, copiii străluciți au vise și disciplină 59

PARTEA B

1. Elevii buni învață matematica numerelor, elevii fascinanți învață matematica emoțiilor . 77
2. Elevii buni reproduc informații, elevii fascinanți gândesc 93
3. Elevii buni ascund anumite intenții, elevii fascinanți sunt transparentți 112
4. Elevii buni se pregătesc pentru a primi o diplomă, elevii fascinanți se pregătesc pentru viață 125

CĂRȚI PUBLICATE DE EDITURA FOR YOU

Monica Vișan

Metodă rapidă de învățare a gramaticii limbii engleze	6,50 LEI
Exerciții de gramatică engleză vol I	5,50 LEI
Exerciții de gramatică engleză vol. II	7,50 LEI

Neale Donald Walsch

Conversații cu Dumnezeu, volumul I, II, III	31,00 LEI
Prietenie cu Dumnezeu	8,00 LEI
Comuniune cu Dumnezeu	6,00 LEI
Momente de grație	6,00 LEI
Acasă cu Dumnezeu	15,00 LEI
Ce vrea Dumnezeu	18,00 LEI

Paul Ferrini

Iubire fără condiții,	
Reflecții ale Minții Christice	5,00 LEI
Liniștea inimii,	
Reflecții ale Minții Christice, partea a II-a	8,00 LEI
Miracolul iubirii,	
Reflecții ale Minții Christice, partea a III-a	5,00 LEI
Întoarcerea în grădină,	
Reflecții ale Minții Christice, partea a IV-a	5,00 LEI
Cuvinte de înțelepciune pentru fiecare zi	7,00 LEI
Amour sans conditions (lb. franceză)	10,00 LEI
Legile Dragostei	8,00 LEI
Puterea Dragostei	8,00 LEI
Iubirea este Evanghelia mea	8,00 LEI
Cum să creăm o relație spirituală	10,00 LEI
Christul cel viu	15,00 LEI

Debbie Ford

Partea întunecată a căutătorilor de lumină	6,00 LEI
Întrebări potrivite	5,00 LEI
Secretul umbrei	12,00 LEI
De ce oamenii buni fac lucruri rele	20,00 LEI

John J. Falone

Frecvența Geniu, instrucțiuni de accesare a Minții Cosmice	10,00 LEI
---	-----------

ET 101. Manual cosmic cu instrucțiuni pentru evoluție planetară	3,00 LEI
--	----------

Suzanne Ward

Matei, vorbește-mi despre rai	8,00 LEI
Vocile Universului	11,00 LEI
Revelații pentru o nouă eră	7,5,00 lei

Jasmuheen

În rezonanță	12,00 LEI
Legea iubirii	18,00 LEI
Biocâmpuri și extaz	18,00 LEI
Radianța Divină	18,00 LEI
Vindecarea armonioasă	18,00 LEI
Programul pranic	20,00 LEI
Regina Matricei	18,00 Lei

Ken Keyes și Penny Keyes

Rețete pentru fericire	5,00 LEI
------------------------	----------

Russ Michael

Sufletul pereche te cheamă	6,00 LEI
----------------------------	----------

Tom Kenyon și Virginia Essene

Învățătura Hathor; Mesaje de la o civilizație înălțată	6,50 LEI
---	----------

Deepak Chopra

Vindecarea sufletului de frică și suferință	6,00 LEI
Calea spre iubire	12,00 LEI
Întinerește și trăiește mai mult	12,00 LEI
Viață după moarte	18,00 LEI
Cartea secretelor	25,00 LEI

Shirley MacLaine	
Camino	8,50 LEI
Lee Carroll si Jan Tober	
Copiii Indigo	9,00 LEI
James F. Twyman	
Emisarii luminii	9,00 LEI
Emisarii iubirii	7,00 LEI
Codul lui Moise	17,00 LEI
Bruce Davis	
Mănăstire fără ziduri	7,50 LEI
Marianne Williamson	
Iubire magică	7,50 LEI
Grația de fiecare zi	10,00 LEI
Dr. Doreen Virtue	
Copiii Indigo:	
cum să-i hrănim și să-i îngrijim	8,00 LEI
Copiii de cristal	6,00 LEI
Magia Divină	10,00 LEI
Îngerii lui Solomon	18,00 lei
Mi-aș schimba viața,	
dacă aș avea mai mult timp	23,00 lei
Miracolele Arhanghelului Mihail	20,00 lei
Îngerii sunt cu noi	25,00 lei
Sri Vasudeva	
Voi sunteți lumina	5,50 LEI
Divinitatea lăuntrică	5,50 LEI
Sotirios Crotos	
Ucenicul lui Iisus Hristos	10,00 LEI
Anthony de Mello	
Conștiința	5,50 LEI
Tobias	
Seria înălțării	22,00 LEI
Seria Clarității	30,00 LEI
Gregg Krech	
Naikan	7,00 LEI

Stuart Wilde	
Forța	5,00 LEI
Certitudini. Imboldul	18,00 LEI
Al șaselea simț	18,00 LEI
Carlos Warter	
Reîntoarcerea la sacru	10,00 LEI
Gregg Braden	
Efectul Isaia	12,00 LEI
Codul lui Dumnezeu	18,00 LEI
Trezirea la punctul zero	22,00 LEI
Pășind între lumi	30,00 LEI
Matricea Divină	23,00 LEI
Vindecarea spontană a credinței	27,00 LEI
Timpul fractal	26,00 LEI
Brian Tracy	
Succesul în viață	18,00 LEI
Beata Bishop	
Vremea vindecării	15,00 LEI
Dianne Lancaster	
Copiii Indigo – de la mânie la iubire	15,00 LEI
Lisette Larkins	
De vorbă cu extratereștrii	18,00 LEI
Dr. Max Gerson	
O terapie naturală eficientă pentru tratarea cancerului și a altor boli grave (cu DVD inclus)	31,00 LEI
Sorin Telimbeci	
Călătoriile tânărului înțelept	15,00 LEI
Drunvalo Melchizedek	
Spațiul sacru al inimii	8,00 LEI
Joan Borysenko	
Vina ne învață, iubirea ne vindecă	18,00 LEI
Nu e sfârșitul lumii	10,00 lei
Carmen Harra	
Decodificarea destinului	10,00 LEI

Semne, secrete și simboluri	6,00 LEI
Sănătate la trei niveluri	6,00 LEI
Kostas Danaos	
Magul din Java	16,00 LEI
Robert Rabbin	
Pune suflet în ceea ce faci	12,00 LEI
Tristan	
Clepsidra cu pași	19,00 LEI
RAMTHA	
Cartea Albă	24,00 LEI
Steve Rother	
Bun venit acasă. Noua planetă Pământ	18,00 LEI
Erik Pearl	
Reconectarea	16,00 LEI
Daphne Rose Kingma	
Iubește-te pe tine însuși	7,00 LEI
Gloria Wendroff	
Scrisori din cer	13,00 LEI
Maureen Moss	
BLISS	12,00 LEI
Aurelia Louise Jones	
TELOS vol. I, II și III	33,00 LEI
Elena Cocis, Erik Berglund	
Templul schimbării	28,00 LEI
John Perkins	
Schimbarea de forme	12,00 LEI
Dawn Baumann Brunke	
Vocile Animalelor	28,00 LEI
Evelyn Fuqua	
De la Sirius, la Pământ	18,00 LEI
Augusto Cury	
Părinți inteligenți, profesori fascinanți	12,00 LEI

Copii straluciti, elevi fascinanti	12,00 LEI
Daniel Meurois-Givaudan	
Bolile karmice	12,00 LEI
Când nimeni nu te vrea	12,00 LEI
Frații nostri necuvântători	18,00 LEI
Michael Dawson	
Vindecarea cauzei	15,00 LEI
Iertarea	23,00 LEI
Brian Weiss	
Același suflet, multe trupuri	18,00 LEI
Multe vieți, mulți maeștri	10,00 LEI
Mesaje de la Maeștri	18,00 LEI
Dacă dragoste nu e, nimic nu e	15,00 LEI
Eugen Herrigel	
ZEN în arta de a trage cu arcu	7,00 LEI
Ron Baker	
O lume în curs de vindecare	15,00 LEI
Carrie Hart	
Quado ne vorbește	28,00 LEI
Caroline Myss	
De ce nu ne vindecăm și cum putem să o facem?	24,00 LEI
P.M.H. Atwater, L.H.D.	
Copiii cei noi și experiențele din preajma morții	28,00 LEI
Jonette Crowley	
Vulturul și Condorul	25,00 LEI
Wolfgang Wallner F	
Elihu	15,00 LEI
Jim Tucker	
Viața înainte de viață	15,00 LEI
Paul Elder	
Ochii unui inger	18,00 LEI
Sandy Forester	
Cum să devii fantastic de bogat, în cel mai scurt timp	15,00 LEI

Gay Hendricks, Debbie DeVoe	
Puterea unui singur gând	8,00 LEI
Bruce D. Schneider	
Relaxează-te, esti deja perfect	18, 00LEI
Jon Whale	
Dezvăluirea spiritului. Odissea supranaturală	25, 00 LEI
Robert Monroe	
Călătorii în afara corpului	27,00 LEI
Călătoria supremă	25,00 LEI
Michio Kushi / Stephen Blauer	
Calea macrobiotică	23,00 LEI
James Van Praagh	
Rai și Pământ	18,00 LEI
Timothy Willie	
Delfini, ET și îngeri	12.00 LEI
Alberto Villoldo	
Să reparăm trecutul, să vindecăm viitorul, prin recuperarea sufletului	15,00 LEI
Șaman, vindecător, înțelept	18,00 LEI
Cele patru introspectii	18,00 Lei
Vise curajoase	25,00 LEI
Inițiere și Înaltare	22,00 lei
Kenny Werner	
Măiestrie fără efort	17,00 LEI
Robert Schwartz	
Suflete curajoase	22,00 LEI
William Gammill	
Reuniunea	15,00 LEI
LEO ANGART	
Să ne îmbunătățim vederea, în mod natural	20,00 LEI

C. J. Calleman Calendarul Mayas	30,00 lei
Gay Hendricks Cele cinci dorințe	10,00 LEI
Bruce Lipton Biologia credinței Evoluție spontană	30,00 LEI 38,00 lei
Don Piper și Cecil Murphey Slava de fiecare zi	18,00 LEI
*** Misterul anului 2012	37,00 LEI
Ruchard Weisman Quirkologia - Știința bizarului	20,00 LEI
Dr. Angel Escudero Noesiterapia - vindecarea prin gândire	22,00 LEI
Gabriel Cousens și David Wagner Energia tahionică	15,00 LEI
Victor Sanchez Toltecii noului mileniu	18,00 LEI
Meg Blackburn Losey Copiii de Acum	20,00 LEI
Mary Lynch Barbera Metoda comportamentului verbal, pentru lucrul cu copiii autiști	20,00 LEI
Evelyn Elsaesser Valarino De vorbă cu Angel	15,00 LEI
Robert M. Williams PSYCH-K Partea / Pacea ce lipsește din viața ta!	12,00 LEI
Edna Frankel Cercul Grației	30,00 LEI

Sonia Choquette	
Întreabă-ți ghizii	25,00 LEI
Barbara Hand Clow	
Codul înțelepciunii mayașe	30,00 LEI
Marco Pogacnic	
Spiritele naturii și ființele elementale	15,00 LEI
Frances Fox	
Secretele matricei	15,00 LEI
Stuart Wilson & Joanna Prentis	
Esenienii, Copiii Luminii	28,00 LEI
Darren Weissman	
Puterea iubirii si recunostintei infinite	20,00 LEI
Sandra Ingerman	
Leac pentru Pământ	28,00 LEI
Ervin Laszlo	
CosMos - ghidul unui co-creator al întregii lumi	20,00 LEI
Elena Anghel	
Psihologia educației pe tot parcursul vieții	40,00 LEI
Byron Katie	
Cine ai fi tu, fără povestea ta	25,00 LEI
Barbara Wren	
Trezirea celulară	20,00 lei

CĂRȚI ÎN PREGĂTIRE

Neale Donald Walsch	
Când totul se schimbă, schimbă totul	
Sonia Choquette	
Lecțiile sufletului și scopul sufletului	
Darren Weissman	
Trezirea codului secret al minții noastre	
Joan Borisenko	

Busola sufletului tău

Ceryl Canfield

Vindecare profundă

Byron Katie

Gândirea ta sub semnul îndoielii

Lee Carroll

Drumul spre casă

Copiii Indigo, după 10 ani

Caroline Myss

Să sfidăm gravitația

Richard Heath

Matricea creației

John Michell

Dimensiunile Paradisului

Deepak Chopra

Putere, libertate și grație Divină

Sylvia Browne

Călătorul mistic

Eldon Taylor

Programarea mentală

Lynn Grabhorn

Ei, te așteaptă viața!

Robert Monroe

Călătorii îndepărtate

Robert Leahy

Învinge tristetea, înainte ca ea să te învingă

Leonard Laskow

Iubire tămăduitoare

Caroline Myss

Să înfrângem gravitația

EDITURA FOR YOU

BUCUREȘTI, str. Hagi Ghiță nr. 58, sector 1

Tel/fax, 021/6656223; 0314286724

telefon mobil 0724212695; 0724212690

E-mail: foryou@editura-foryou.ro,

monica.visan@editura-foryou.ro;

editura_foryou@yahoo.com.

site <http://www.editura-foryou.ro>

<http://www.copiii-indigo.ro>

B.C.U. „M. EMINESCU” IAȘI

Profesorii nu primesc, din partea societății, aprecierea pe care o merită: nu apar la știrile de la televizor, trăiesc în anonimatul sălii de clasă, dar sunt singurii care au puterea să provoace o revoluție socială. Cu o mână ei scriu pe tablă, cu cealaltă mișcă lumea din loc, căci lucrează cu cea mai mare bogăție a societății: tineretul. Fiecare elev este un diamant care, bine șlefuit, va străluci pentru totdeauna.

(Augusto Cury)

Copiii buni se pregătesc pentru succes, copiii străluciți se pregătesc să înfrunte eșecuri și frustrări.

Copii străluciți, elevi fascinanți, noul best-seller al lui Augusto Cury, este o reflecție încântătoare despre puterea inteligenței și a gândirii critice. Povestea lui Romanov, profesorul revoluționar, demonstrează că toți avem capacitatea de a crește copii străluciți și elevi fascinanți.

Cu stilul său accesibil și presărat cu reflecții profunde, Dr. Cury prezintă în această carte bazele unei noi educații, care are ca obiectiv dezvoltarea caracteristicilor celor mai înalte ale fiecăruia: conștiința critică, responsabilitatea, capacitatea de decizie și toleranța... și, mai ales, capacitatea de a visa și de a avea încredere în sine.

Augusto Cury este psihiatru, psihoterapeut, om de știință și scriitor. Susține conferințe și este cercetător în domeniul calității vieții și al dezvoltării inteligenței. Cărțile sale sunt publicate în diferite țări ale lumii, au fost adoptate în universități și folosite în cercetări și teze de cursuri post-universitare, în psihologie, sociologie și științe ale educației. Conduce instituția numită Academia de Inteligência, care pregătește directori, educatori, medici, psihologi, avocați, cadre universitare și orice persoană interesată în a-și lărgi orizonturile minții, în a-și educa reacțiile emoționale și a-și îmbunătăți calitatea vieții.

Este autorul bestsellerului Părinți străluciți, profesori fascinanți (publicată de Editura For You), cu care Dr. Augusto Cury a revoluționat modul în care milioane de părinți și profesori din toată lumea abordează sarcina deosebit de importantă de a forma oameni fericiți, realizați și cu solide principii etice.

Acum, cu Copii străluciți, elevi fascinanți, Dr. Cury vine din nou cu reflecții asupra educației ca mecanism de transformare a omenirii, de data aceasta sub forma unei povestiri captivante. De-a lungul acestor pagini, ne relatează povestea lui Romanov, un profesor original, inovator și foarte inteligent, care aduce în fiecare sală de clasă, soarele creativității și lumina gândirii critice. Detașat la o școală poreclită „Școala coșmarurilor”, Romanov se confruntă cu diverși elevi, profesori și părinți înstrăinați și dezamăgiți; cu toate acestea, prin arta predării, reușește să le redea, cu încetul, capacitatea de a visa și de a construi o viață mai bună.

ISBN 978-973-1701-86-8

Editura For You

Preț 12 lei